

**UCHWAŁA NR XXX\183\2017
RADY MIEJSKIEJ WIELICHOWA**

z dnia 28 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2017-2023"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 1875) Rada Miejska Wielichowa uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2017-2023” o treści stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wielichowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Wielichowa

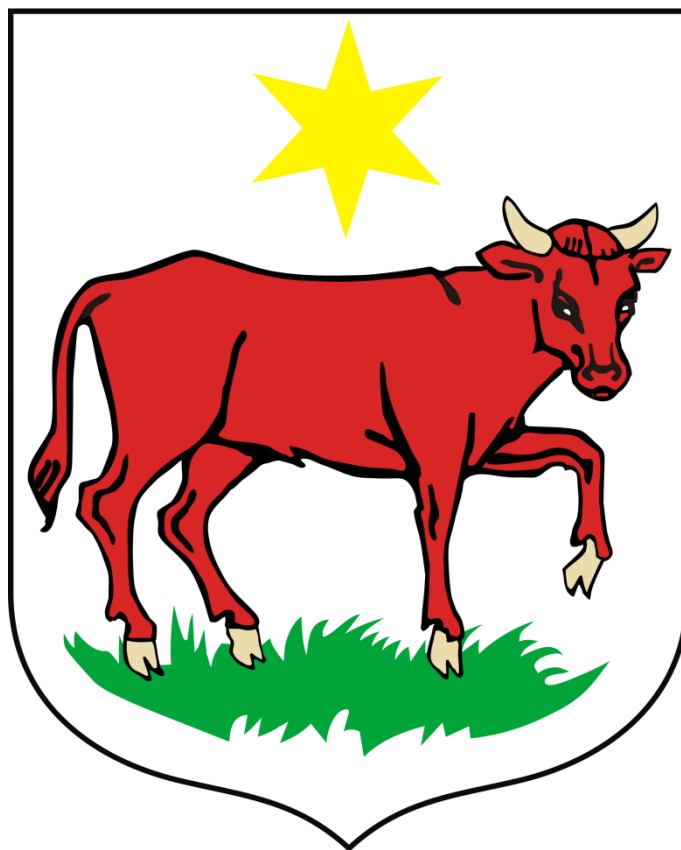
Genowefa Feldgebel

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XXX\183\2017

RADY MIEJSKIEJ WIELICHOWA

Z DNIA 28 LISTOPADA 2017 R.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI

GMINY WIELICHOWO

NA LATA 2017-2023

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Podstawy prawne	5
3. Diagnoza stanu Gminy Wielichowo. Wskazanie zjawisk kryzysowych.....	5
3.1. Analiza sfery społecznej.....	8
3.1.1 Demografia	8
3.1.2 Rynek pracy.....	14
3.1.3 Szkolnictwo i edukacja.....	17
3.1.4 Bezpieczeństwo	19
3.1.5 Kapitał społeczny.....	20
3.2. Analiza sfery gospodarczej	24
3.3. Analiza sfery przestrzenno – funkcjonalnej.....	28
3.3.1 Struktura użytkowania gruntów.....	28
3.3.2 Wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną	29
3.4. Analiza sfery technicznej.....	40
3.5. Analiza sfery środowiskowej	43
3.5.1 Złoża kopalin.....	44
3.5.2 Stan środowiska (fauna i flora)	45
3.5.3 Formy ochrony przyrody	46
3.5.4 Potencjalne formy ochrony przyrody	49
3.5.5. Gospodarka środowiskowa.....	51
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.	63
4.1. Sfera społeczna.....	70
4.2. Sfera gospodarcza	72
4.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	73
4.4. Sfera techniczna.....	75
	2

4.6. Sfera Środowiskowa.....	77
4.5 Podsumowanie	79
5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	82
6. Wizja i cele programu rewitalizacji gminy Wielichowo	87
7. Lista planowanych projektów.....	89
8. Charakterystyka projektów uzupełniających.....	102
9. Projekty zintegrowane	103
10. System wdrażania programu rewitalizacji	104
11. System monitoringu i oceny skuteczności działań	106
12. Komplementarność pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	109
12.1. Komplementarność przestrzenna	109
12.2. Komplementarność problemowa.....	111
12.3. Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	115
12.4 Komplementarność międzyokresowa	115
12.5. Komplementarność źródeł finansowania	117
13. Indykatywne ramy finansowe.....	117
14. Powiązania programu rewitalizacji z innymi programami strategicznymi i planistycznymi.....	119
15. Partycypacja społeczna.....	125
16. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	134
17. Spis tabel i wykresów	136

1. WSTĘP

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej. Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz.

Ze względu na szerokość zagadnień, które powinien poruszać proces rewitalizacji, działania na rzecz jej wprowadzenia, koordynowania i monitorowania muszą być prowadzone w sposób jasny i kompleksowy. Instrumentem pozwalającym prowadzić ją w ten sposób będzie niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Wielichowo.

Przy tworzeniu niniejszego instrumentu dokonano:

- Diagnozy stanu Gminy Wielichowo, obejmującej zagadnienia związane ze sferą społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną i przestrzenno - funkcjonalną,
- Wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie gminy i wyboru tych, które najpilniej potrzebują działań rewitalizacyjnych,
- Określenia celów strategicznych i wizji gminy po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- Przedstawienia projektów działań, które będą realizowane w obszarach wsparcia,
- Określenia mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami oraz pomiędzy poszczególnymi podmiotami rewitalizacji i funduszami na terenie rewitalizowanym,
- Określenia sposobu wdrażania, monitorowania i oceny działań rewitalizacyjnych.

2. PODSTAWY PRAWNE

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielichowo określa działania planowane na lata 2017 – 2023. Jest programem działań społeczno-gospodarczych przyjmowanym przez Radę Miejską Wielichowa na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 i pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142 poz. 1591 ze zm.).

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017 – 2023 zakłada sześcioletnią, średniookresową perspektywę wdrażania działań publicznych w zakresie rewitalizacji. Jednakże wielowątkowość tego procesu oraz skala potrzeb z pewnością wykrócą poza przyjęty horyzont czasowy. W szczególności efekty działań społecznych mogą być widoczne w dłuższej perspektywie czasowej. Z tego też względu konieczną będzie aktualizacja i zapewnienie kontynuacji realizowanych inicjatyw, zgodnie z aktualną skalą potrzeb.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020* (Warszawa, 2 sierpnia 2016, MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Dokument ten określa zawartość i strukturę programów rewitalizacyjnych oraz przedstawia m.in. główne etapy prac nad programami, identyfikuje podmioty zaangażowane w ich sporządzanie i realizację.

3. DIAGNOZA STANU GMINY WIELICHOWO. WSKAZANIE ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Gmina Wielichowo położona jest w województwie wielkopolskim, w jego zachodniej części.

Rysunek 1. Położenie gminy Wielichowo.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

Gmina Wielichowo jest jedną z pięciu gmin powiatu grodziskiego i usytuowana jest w jego południowej części. W bezpośrednim sąsiedztwie Gminy leżą gminy: Rakoniewice i Kamieniec z powiatu grodziskiego, Przemęt z powiatu wolsztyńskiego i Śmigiel z powiatu kościańskiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Wielichowo w powiecie grodziskim.

Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Gmina zajmuje powierzchnię 107,58 km² i ma charakter miejsko-wiejski. Gminę zamieszkuje 7037 mieszkańców, z czego 74,47% mieszka na terenach wiejskich, natomiast pozostała część to mieszkańcy miasta. Wielichowo należy do gmin o średnim poziomie zaludnienia (64 osoby/km²), co jest wartością mniejszą niż średnia krajowa (112 osób/km²), ale wartość ta zbliżona jest do takiej, jaką charakteryzuje się większość

gmin miejsko-wiejskich województwa. Sieć osadniczą gminy tworzą miasto Wielichowo i 20 wiejskich jednostek osadniczych, w tym 15 wsi sołeckich: Ziemin, Augustowo, Celinki, Dębsko, Gradowice, Łubnica, Piotrowo Wielkie, Prochy, Pruszkowo, Reńsko, Śniaty, Trzcinica, Wielichowo-Wieś, Wilkowo Polskie i Zielęcín.

Siedziba władz gminy – miasto Wielichowo – położona jest w odległości ok. 60 km od Poznania i ok. 12 km od miasta powiatowego Grodzisk Wielkopolski.

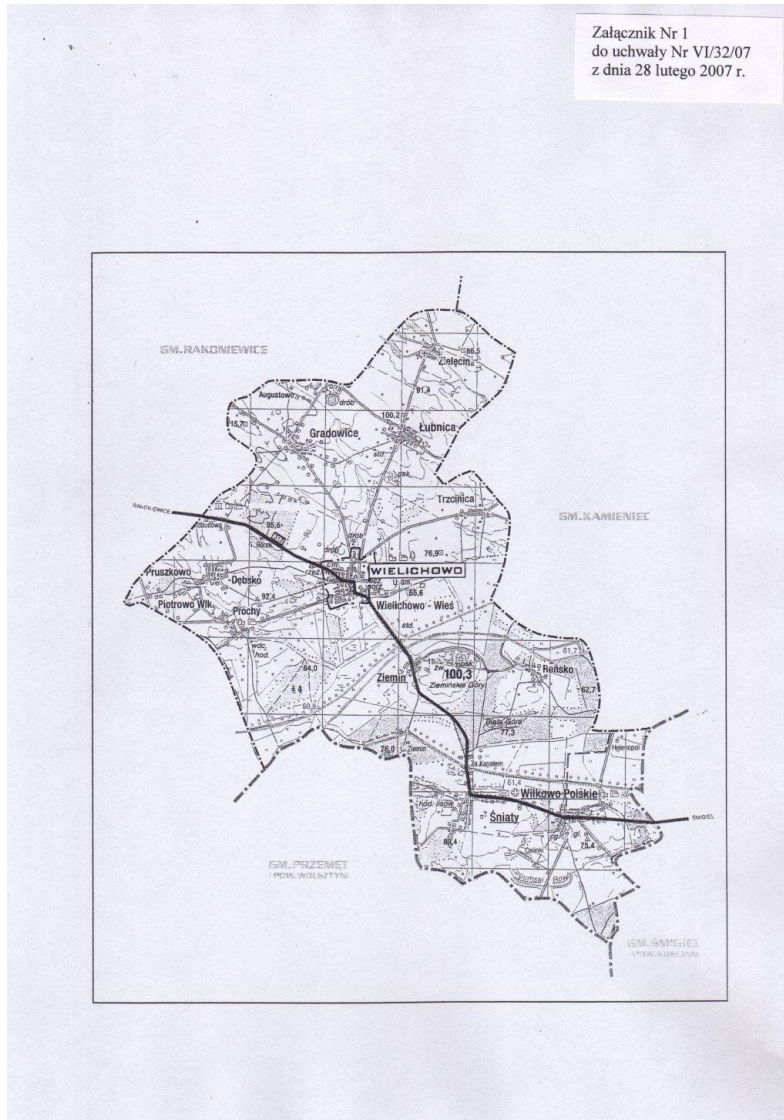
Wielichowo to gmina o zdecydowanie rolniczym charakterze. Rolnictwo jest podstawą utrzymania mieszkańców. Od lat 60-70-tych XX w. w znacznej mierze jest ono nastawione na uprawę pieczarek. Wyrazem znaczenia uprawy pieczarek w gospodarce gminy może być organizowane rokrocznie Święto Pieczarki.

Siedzibą władz gminy jest miasto Wielichowo, pełniące również funkcję usługową dla mieszkańców gminy. Na obszarach wiejskich dominuje funkcja rolnicza we wszystkich jednostkach osadniczych. Pozarolnicza funkcja - produkcyjna - występuje we wsiach: Wielichowo - Wieś, Augustowo, Łubnica i Ziemin. Na sferę społeczną i gospodarczą zachodniej części gminy wpływ wywiera bliskie położenie Rakoniewic - miasta większego od Wielichowa i korzystniej usytuowanego pod względem powiązań komunikacyjnych (przy drodze krajowej nr 32). Z kolei silna wieś Wilkowo Polskie oddziałuje na wsie położone w sąsiednich gminach Śmigiel i Przemęt.

Przyszłość Wielichowa należy nadal wiązać z rozwojem rolnictwa i jego otoczenia, w szczególności pieczarkarstwa, z uwagi na dobre tradycje gminy w tym zakresie. Charakter gminy pozwala także rozwinąć funkcje pozarolnicze, przede wszystkim rzemiosło i usługi.

Przy północnej granicy gminy przebiega droga krajowa nr 32 Gubin – Stęszew. Poprzez drogę wojewódzką nr 312 Rakoniewice – Czacz, gmina posiada połączenie z drogą krajową nr 5.

Cała powierzchnia gminy leży w zlewni bezpośredniej Północnego Kanału Obry.

Rysunek 3. Mapa gminy Wielichowo.

Źródło: <http://www.biuletyn.net>

3.1. ANALIZA SFERY SPOŁECZNEJ

3.1.1 DEMOGRAFIA

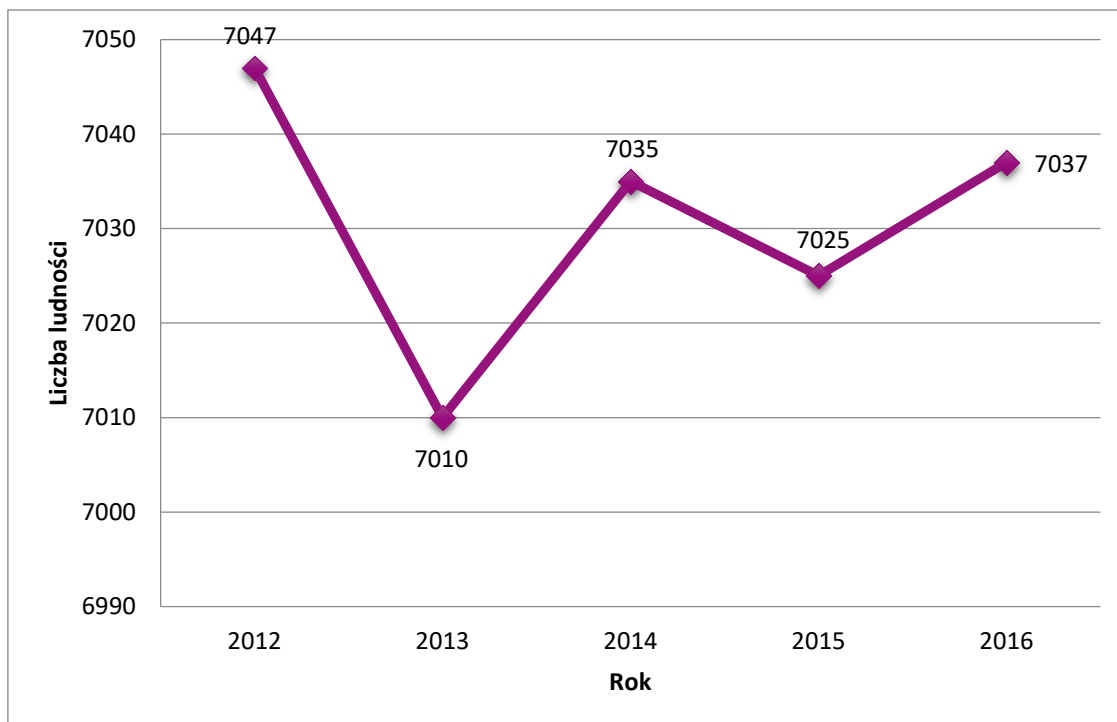
Według danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie w 2016 roku gminę zamieszkiwało 7037 mieszkańców. W poszczególnych miejscowościach liczbę zameldowanych mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1: Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców (stan na dzień 31 grudnia 2016 r.).

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Augustowo	94
2.	Celinki	99
3.	Dębsko	367
4.	Gradowice	586
5.	Helenopol	9
6.	Łubnica	767
7.	Piotrowo Wielkie	175
8.	Prochy	195
9.	Pruszkowo	132
10.	Reńsko	125
11.	Śniaty	636
12.	Trzcinica	327
13.	Wielichowo	1801
14.	Wielichowo-Wieś	290
15.	Wilkowo Polskie	902
16.	Zielęcin	325
17.	Ziemin	207
OGÓŁEM		7037

Źródło: Urząd Miejski w Wielichowie

Przedstawiony poniżej wykres obrazuje jak kształtowała się liczba ludności Gminy Wielichowo na przestrzeni lat 2012-2016. Widoczne są tutaj wahania liczby ludności, jednak w analizowanym okresie nigdy nie spadły poniżej 7000 osób. Najwięcej mieszkańców gmina liczyła w roku 2012 (7047), a najniższą w 2013 (7010). W roku 2016 liczba ludności wzrosła w porównaniu do poprzedniego o 12 osób.

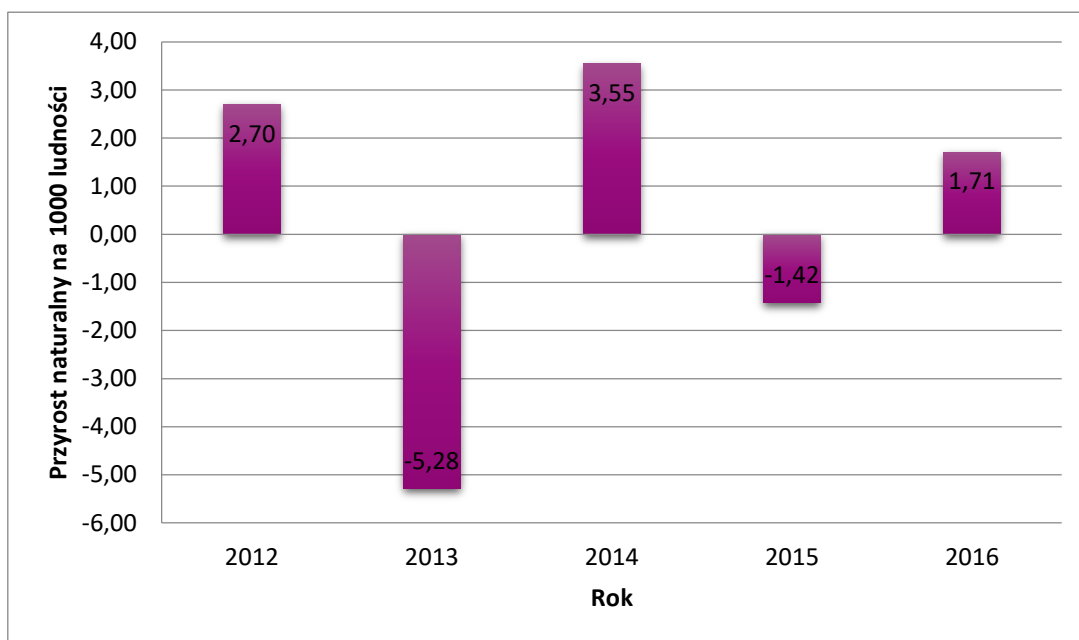
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

Średni wiek mieszkańców wynosi 37,3 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego (39,8) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (40,9).

29,9% mieszkańców gminy Wielichowo jest stanu wolnego, 59,1% żyje w małżeństwie, 2,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,5% to wdowy/wdowcy.

Na poniższym wykresie przedstawiono wartości przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Wielichowo na przestrzeni lat 2012-2016. Wartości tego wskaźnika przez cały analizowany okres ulegają znaczącym zmianom i w 2016 roku osiągnął 1,71 na 1000 mieszkańców gminy.

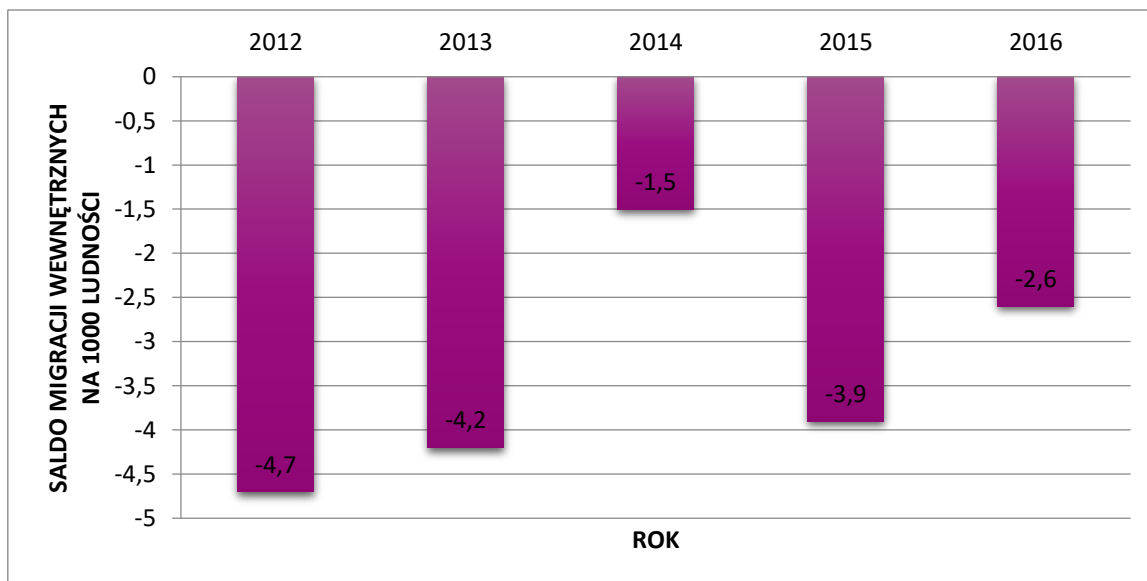
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

W 2016 roku urodziło się 95 dzieci, w tym 44,2% dziewczynek i 55,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,44 i jest znacznie większy od średniej dla województwa (1,11) oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,94).

W 2016 roku 49,2% zgonów w gminie Wielichowo spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,9% zgonów w gminie Wielichowo były nowotwory, a 5,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Wielichowo przypada 9.46 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa wielkopolskiego (9,55) oraz mniej od wartości średniej dla kraju (10,29).

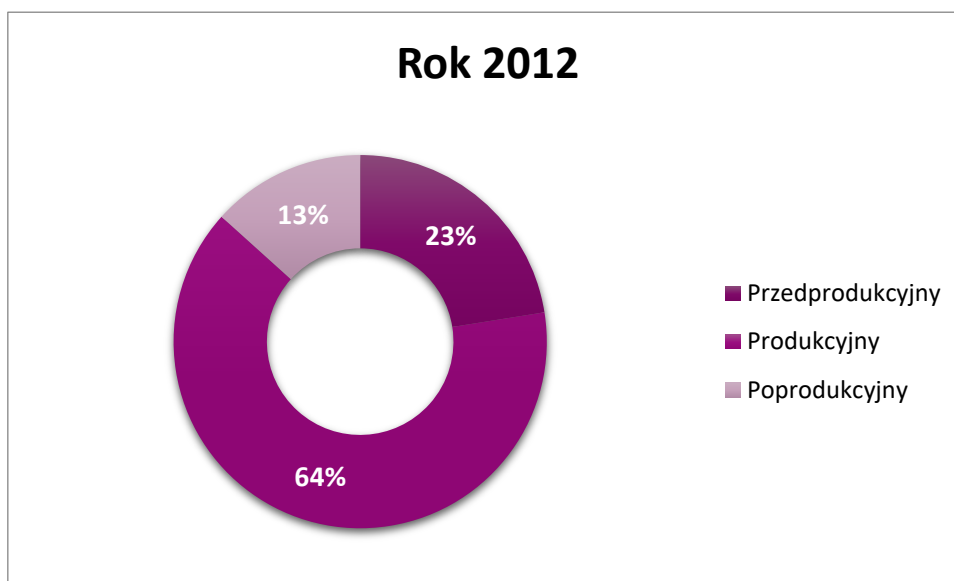
Na zmiany liczby ludności ma także wpływ saldo migracji, przedstawione na wykresie poniżej. Wskaźnik salda migracji osiąga ujemne wartości, co powoduje spadek liczby ludności gminy Wielichowo.

Wykres 3: Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.

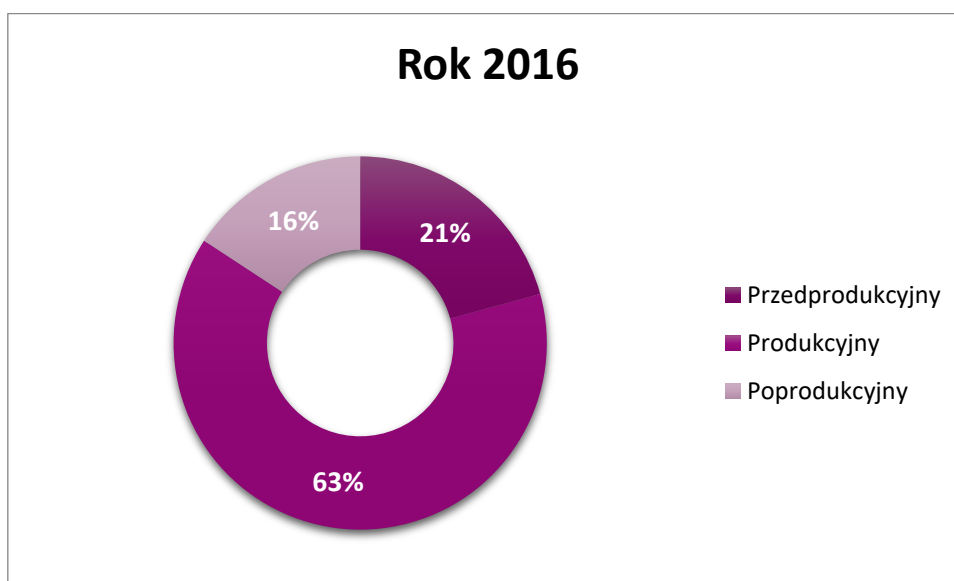
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

Analiza porównawcza struktury ekonomicznej ludności Gminy Wielichowo za lata 2012-2016, dokonana na podstawie poniższych wykresów, wskazuje wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2016 w stosunku do roku 2012 oraz spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym

Wykres 4. Struktura ludności Gminy Wielichowo – podział na funkcjonalne grupy wieku w 2012 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

Wykres 5. Struktura ludności Gminy Wielichowo – podział na funkcjonalne grupy wieku w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Miejskiego w Wielichowie

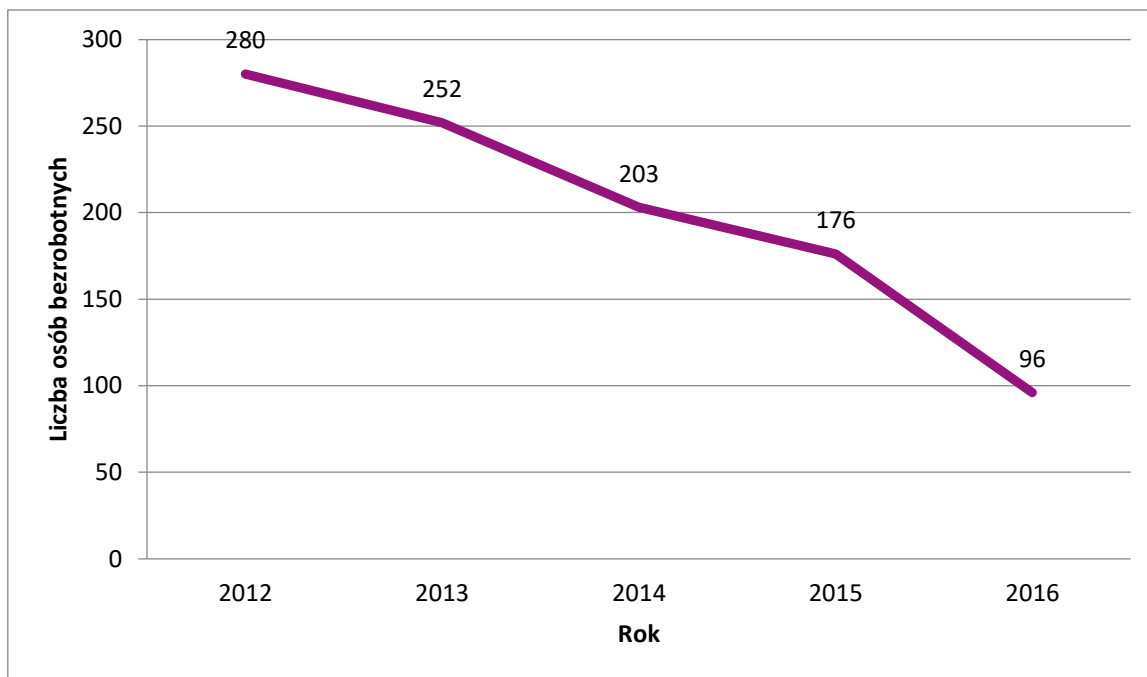
Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2012-2015 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym nieustannie spadała, liczba osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast liczba osób w wieku

poprodukcyjnym rosta. Mimo tych zmian, porównując dane gminy z danymi dla województwa wielkopolskiego, zarówno udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym jak i w wieku produkcyjnym jest znacznie wyższy, natomiast osób w wieku poprodukcyjnym jest znacznie mniej.

3.1.2 RYNEK PRACY

Bezrobocie to zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowo powstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego. Wysokie bezrobocie bezpośrednio wpływa na sferę społeczną powodując wśród mieszkańców: stan niepewności, trudności w wyborze kierunku kształcenia, przymus elastyczności w wyborze pracy i mobilności przestrzennej (migracje). Poziom bezrobocia wpływa bezpośrednio na działania gminy w ramach środowiskowej pomocy społecznej.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę osób bezrobotnych w gminie Wielichowo, która w całym analizowanym okresie sukcesywnie maleje. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wielichowo wynosił w 2016 roku 2,2% (2,4% wśród kobiet i 2,0% wśród mężczyzn). Jest to wartość niższa od wartości dla powiatu (3,6%) i województwa (4,3).

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie Wielichowo w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

W grudniu 2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Wielkopolskim zarejestrowanych było 1168 osób bezrobotnych z czego 56,25% stanowią kobiety. Bezrobotni do 30 roku życia stanowili 34,36% bezrobotnych, a długotrwale bezrobotnych było 494 i stanowili oni 42,29%.

Na terenie gminy Wielichowo największą liczbę osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki analitycznej stwierdzono w jednostkach: Wielichowo II (2,15), Wielichowo I (2,12) oraz Prochy (2,05).

Największym udziałem bezrobotnych kobiet charakteryzują się Wielichowo-Wieś (0,80), Prochy (0,75), Wielichowo II (0,71) oraz Gradowice i Wielichowo I (0,67). W całej gminie Wielichowo bezrobotne kobiety stanowią ponad 50% bezrobotnych. Przyczyną tego zjawiska jest być może fakt, że gmina Wielichowo znajduje się w wykazie gmin o poziomie upowszechnienia przedszkolnego poniżej średniej dla województwa wielkopolskiego i wiele kobiet musi zrezygnować z kariery zawodowej w całości poświęcając się macierzyństwu.

Tabela 2: Podział bezrobotnych na płeć w gminie Wielichowo.

L.p.	Jednostka	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej	Liczba bezrobotnych kobiet	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych
1.	Augustowo	1	1,06	0	0,00
2.	Celinki	1	1,01	0	0,00
3.	Dębsko	4	1,09	2	0,50
4.	Gradowice	6	1,02	4	0,67
5.	Łubnica	7	0,91	4	0,57
6.	Piotrowo Wielkie	2	1,14	0	0,00
7.	Prochy	4	2,05	2	0,50
8.	Pruszkowo	1	0,76	0	0,00
9.	Reńsko	2	1,60	1	0,50
10.	Śniaty	8	1,26	3	0,38
11.	Trzcinica	3	0,92	0	0,00
12.	Wielichowo-Wieś	5	1,72	4	0,80
13.	Wilkowo Polskie	10	1,10	5	0,50
14.	Zielęcín	4	1,23	0	0,00
15.	Ziemin	2	0,97	0	0,00
16.	Wielichowo I	12	2,12	8	0,67
17.	Wielichowo II	7	2,15	5	0,71
18.	Wielichowo III	17	1,87	10	0,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Wielichowo wynosi 2 931,27 PLN, co odpowiada 70,60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

3.1.3 SZKOLNICTWO I EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

Jednostkami organizacyjnymi w zakresie szkolnictwa i edukacji są:

- Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Wielichowie
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Wielichowie
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Poetów w Łubnicy
- Szkoła Podstawowa im. Kompanii Wilkowskiej Powstańców Wielkopolskich w Wilkowie Polskim w Wielichowie
- Stowarzyszenie Gospodarczo-Edukacyjne "Dobro Dziecka" w Gradowicach
- Przedszkole "Świat Bajek" w Wielichowie
- Przedszkole w Łubnicy
- Przedszkole "GACEK" w Śniatach
- Przedszkole w Wilkowie Polskim

W gminie funkcjonuje Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Wielichowie mieszczący się przy ul. Rynek 5, który jako jednostka organizacyjna wykonuje zadania polegające na prowadzeniu spraw administracyjno-finansowych szkół i przedszkoli. Spośród wymienionych szkół, Szkoła Podstawowa w Gradowicach działa jako placówka niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej od września 2005 r. Prowadzona jest przez Stowarzyszenie Gospodarczo-Edukacyjne „Dobro Dziecka” założone, kiedy zapadła decyzja o likwidacji szkoły publicznej. W szkole uczą się dzieci z Gradowic i Augustowa. Bierze ona udział w projekcie „Z Małej Szkoły w Wielki Świat”, ponieważ ten projekt daje szkole możliwość rozwoju, a także ułatwia kontakt z podobnymi szkołami, pozwalając na wymianę doświadczeń.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych wynosi 93,95%, a dla gimnazjum 99,56%. Oznacza to, że młodzież w wieku szkolnym udaje się w celach edukacyjnych również do placówek zlokalizowanych poza gminą.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy gminy Wielichowo mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Wielichowo największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (26,9%) oraz podstawowe ukończone (26,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (47,1%) oraz podstawowe ukończone (17,4%).

Do placówek oświatowych i wychowania przedszkolnego na terenie gminy Wielichowo w 2016 r. uczęszczało w sumie 957 dzieci. Opieką przedszkolną objętych zostało 281 dzieci w wieku od trzech do sześciu lat.

Tabela 3: Liczba dzieci w placówkach oświatowych

Placówka oświatowa	2012	2013	2014	2015	2016
Przedszkola	246	242	257	216	281
Szkoły podstawowe	461	449	482	528	450
Gimnazjum	263	252	239	225	226

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Skutki fluktuacji przyrostu naturalnego są odczuwalne w placówkach wychowania przedszkolnego. Liczba dzieci do nich uczęszczających ulega analogicznym wahaniom. W 2016 gmina posiadała 262 miejsca wychowania przedszkolnego, a 281 dzieci z gminy Wielichowo było objęte wychowaniem przedszkolnym, co powodowało konieczność finansowania przez gminę pobytu dziecka w przedszkolach poza jej granicami. W roku 2015 natomiast gmina Wielichowo dysponowała 236 miejscami w przedszkolach do których uczęszczało 216 dzieci co generowało zawyżony koszt jednostkowy utrzymania miejsca wychowania przedszkolnego. W 2016 r. na jedno miejsce wychowania przedszkolnego w placówkach gminnych przypadało 0,87 dzieci (w powiecie grodziskim na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 0,98 dzieci).

Podobnie zmienia się liczba dzieci w szkołach podstawowych. Mając na uwadze reformę oświaty dot. wprowadzenia ośmioklasowych szkół podstawowych, gmina Wielichowo musi przygotować się na zwiększenie liczby miejsc w tych szkołach. Ważnym krokiem w tym kierunku było przyjęcie w dniu 29 marca 2017 roku Uchwały Rady Miejskiej Wielichowa w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, na podstawie której zatwierdzono przekształcenie Zespołu Szkół im. Polskich Noblistów w Wielichowie, w którego skład wchodziła sześcioklasowa szkoła podstawowa i gimnazjum, w ośmioklasową szkołę podstawową.

Wszystkie szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe. Na 1 komputer z dostępem do Internetu przypada 14,8 uczniów, co jest niższą (korzystniejszą) wartością w porównaniu z powiatem, gdzie na jeden komputer przypada 15,8 uczniów.

Dobrej jakości edukacja jest jednym z aspektów przyciągających nowych mieszkańców (głównie młodych ludzi z dziećmi), z drugiej strony chroni przed rezygnacją rodziców z posyłania dzieci do szkoły na terenie ich miejsca zamieszkania.

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielichowo na lata 2015-2022) na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego i letniego wypoczynku. Postulat ten dotyczył głównie rozbudowy i dostępu dzieci, bez względu na miejsce zamieszkania, do infrastruktury kulturalno-sportowej. Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży wskazali na konieczność dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich, m.in. w formie dofinansowania wyjazdów szkolnych, np. wycieczek, zielonych szkół, podręczników i przyborów szkolnych. Pilną sprawą jest także zatrudnienie psychologa w SP w Wielichowie.

3.1.4 BEZPIECZEŃSTWO

Zadania związane z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego ustawodawca zaliczył do podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zadania własne gminy obejmują m.in. sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli

oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej [art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446)].

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim, w 2016 roku na terenie miasta i gminy Wielichowo odnotowano łącznie 36 zdarzeń o charakterze przestępczym. Wśród nich dominowały przestępstwa drogowe (14).

W roku 2016 największą część przestępstw w gminie Wielichowo stanowiły przestępstwa drogowe 38,89%, kryminalne 22,22% oraz gospodarcze 19,44%.

Tabela 4. Przestępstwa w 2016 roku w gminie Wielichowo

Rodzaj przestępstwa	Liczba
O charakterze kryminalnym	8
O charakterze gospodarczym	7
Drogowe	14
Przeciwko życiu i zdrowiu	2
Przeciwko mieniu	5
Ogółem	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

3.1.5 KAPITAŁ SPOŁECZNY

Gminę Wielichowo cechuje zauważalnie wysoka aktywność społeczna i publiczna.

Jednostkami organizacyjnymi w zakresie kształtowania aktywności społecznej są przede wszystkim Centrum Kultury w Wielichowie, Biblioteka w Wielichowie, Biblioteka w Wilkowie Polskim.

Ponadto duże znaczenie dla aktywności społeczności lokalnej mają organizacje pozarządowe. Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób

i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2015 roku w gminie Wielichowo działało 16 stowarzyszeń, organizacji i fundacji społecznych. Poza jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej, funkcjonowały: Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich w Wielichowie, Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Wielichowie, Uczniowski Klub Sportowy "Nobliści" Wielichowo, Stowarzyszenie Ludowy Klub Piłkarski Pieczarka Wielichowo, LOK Wielichowo Centrum Kultury czy Stowarzyszenie Gospodarczo-Edukacyjne "Dobro Dziecka" w Gradowicach.

Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Program współpracy Gminy Wielichowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”) podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę dofinansowywania działalności statutowej organizacji oraz wsparcia rzeczowego i lokalowego.

Ważną rolę w życiu kulturalnym gminy spełniają działające przy Centrum Kultury zespoły, jak: Ludowy Zespół Śpiewaczy „Wilkowianie” z Wilkowa Polskiego, chór „Wielisław”, Dziecięcy Chórek „Wesołych Chmurek” czy Szkoła Gitarowa. Ich występy ubarwiają programy imprez gminnych i wojewódzkich, są ponadto nieodłącznym elementem dożynek. W Centrum Kultury znalazły siedzibę: Koło Wędkarskie „Karaś”, Koło Ligi Obrony Kraju oraz Drużyna harcerska im. Kazimierza Wielkiego. Mieści się w jego wnętrzach Biblioteka Publiczna, Klub Seniora oraz Sala ślubów.

W gminie Wielichowo znajdują się 3 parafie Kościoła rzymsko-katolickiego:

- Rzymsko-katolicka parafia p.w. Św. Marii Magdaleny w Wielichowie,
- Rzymsko-katolicka parafia p.w. Św. Jadwigi Śląskiej w Wilkowie Polskim,
- Rzymsko-katolicka parafia p.w. Św. Mikołaja w Prochach.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując

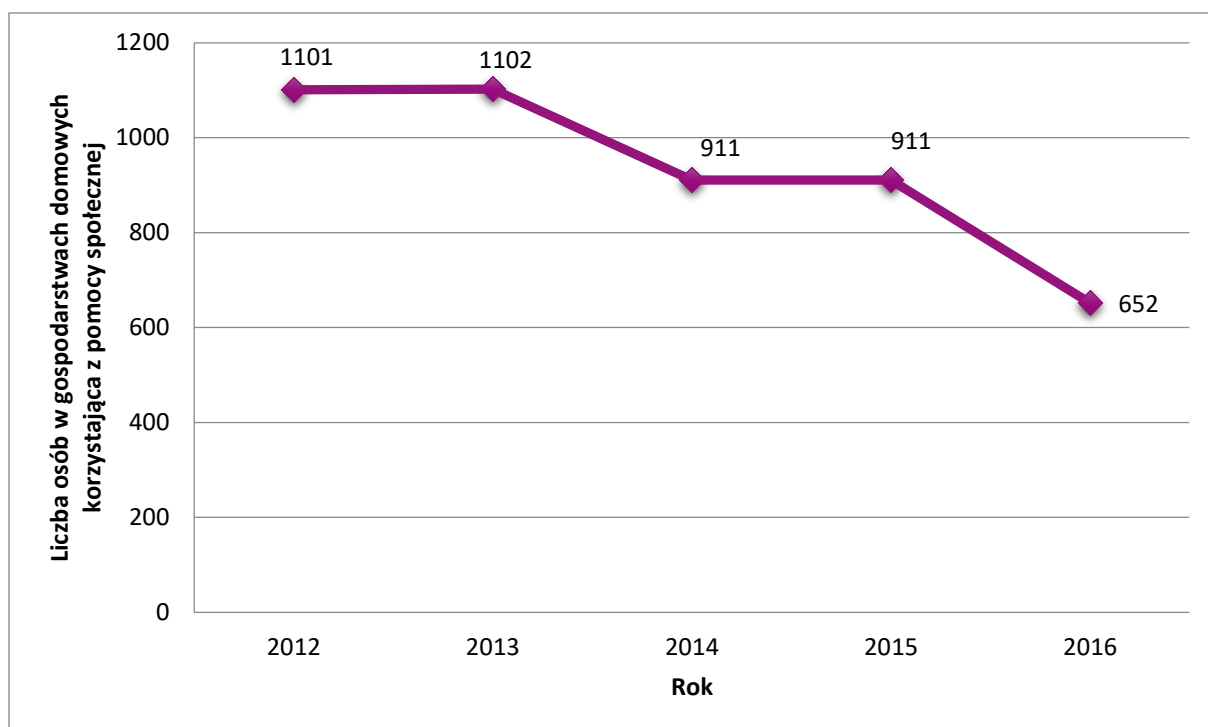
własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadania pomocy społecznej w gminie Wielichowo wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych.

W wykonywaniu zadań OPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się pomocą społeczną.

W ostatnich latach wysokość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy stale malała. Dominującą pozycję wśród wydatków stanowiły kwoty przeznaczone na wykonanie zadań zleconych, wśród których dominowały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych.

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków stałych i posiłku.

Wykres 7. Osoby korzystające z pomocy społecznej w gminie Wielichowo w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Wielichowie

Spadek liczby bezrobotnych odzwierciedla spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat oraz osoby w wieku 31-40 lat i 41-50 lat. Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach. Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy stanowiły osoby pracujące, niepracujące oraz na rencie. Analiza powyższych danych wskazuje, że mimo posiadania zatrudnienia, poziom dochodów wielu rodzin w gminie jest niski, gdyż to właśnie osoby pracujące najczęściej korzystały ze wsparcia OPS (Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielichowo).

Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Istotną przyczynę świadczenia wsparcia przez OPS stanowiła niepełnosprawność. OPS udzielał także pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocia oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez OPS wpływały na formę udzielanego wsparcia.

Najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych oraz stałych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku. Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

W gminie Wielichowo pomocy udziela Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednak mieszkańcy korzystają również z oferty instytucji wsparcia funkcjonujących poza gminą. Należą do nich: w Grodzisku Wielkopolskim – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz Stowarzyszenie „Serce” i warsztaty terapii zajęciowej w Rakoniewicach, których klientami są osoby niepełnosprawne z gminy. Schronienia i pomocy bezdomnym poza gminą udzielają: Stowarzyszenie „MONAR” w Rożnowicach oraz Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Błońsku. Mieszkańcy gminy Wielichowo korzystają również ze wsparcia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grodzisku Wielkopolskim.

3.2. ANALIZA SFERY GOSPODARCZEJ

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej jest niezwykle ważna w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany zostanie obszar przedsiębiorczości gminy. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza.

Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy Wielichowo pozwoli na dokonanie zmian, aby w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe tej gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce,

zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

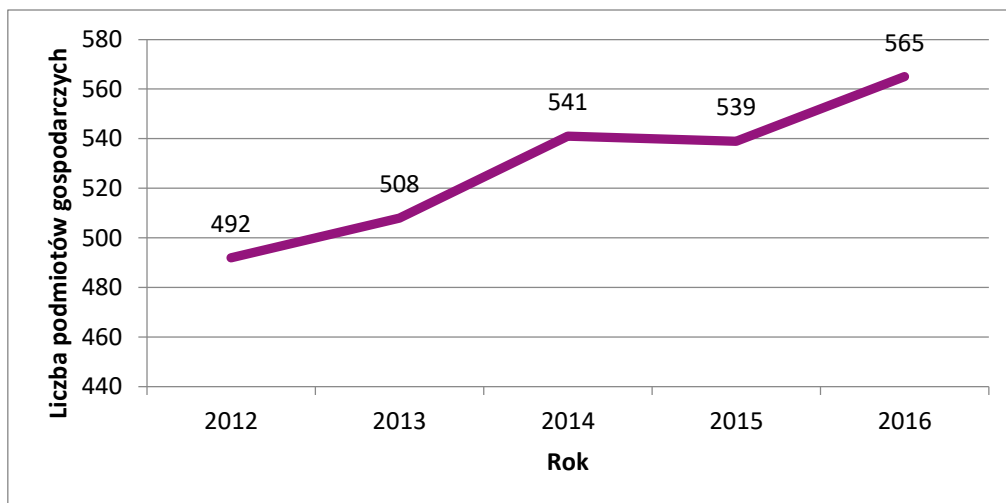
Ze względu na korzystne warunki glebowe podstawą gospodarki i utrzymania mieszkańców w gminie jest rolnictwo. Pozarolnicza działalność rozwija się przede wszystkim w miejscowościach położonych wzdłuż drogi krajowej nr 32 oraz drogi wojewódzkiej nr 312. Siedzibą władz gminy jest miasto Wielichowo, pełniące funkcję usługową dla mieszkańców gminy. Na obszarach wiejskich dominuje funkcja rolnicza we wszystkich jednostkach osadniczych. Pozarolnicza funkcja - produkcyjna - występuje we wsiach: Wielichowo - Wieś, Augustowo, Łubnica i Ziemin.

Wśród podmiotów gospodarczych na terenie gminy dominuje działalność usługowa, działalność przemysłowa odgrywa znacznie mniejszą rolę.

Niezbyt korzystne usytuowanie gminy hamuje rozwój działalności gospodarczej w branżach bazujących na łatwym dojeździe.

Natomiast do mocnych stron gminy zaliczają się korzystne warunki przyrodnicze oraz dobry stan środowiska naturalnego, które sprzyjają rozwojowi produkcji rolnej na terenie gminy, w szczególności pieczarkarstwu.

Dane z GUS-u wskazują na wzrost liczby podmiotów gospodarczych pomiędzy latami 2012-2016 r. z delikatnym spadkiem zanotowanym pomiędzy 2014 oraz 2015 rokiem. W 2016 odnotowano działalność 565 przedsiębiorstw, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 8,02 i jest to mniej niż średnio dla powiatu (9,6).

Rysunek 4: Liczba przedmiotów gospodarczych w gminie Wielichowo w przeliczeniu na 100 mieszkańców w latach 2012-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Największa liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób jest zlokalizowana na terenie jednostek Wielichowo II (13,19), Wielichowo III (9,67), Pruszkowo (9,09). Najmniejsza zaś w miejscowościach Prochy (1,03) i Augustowo (1,06). Prawdopodobnie jest to spowodowane brakiem uzbrojonych terenów inwestycyjnych, co powoduje dodatkowe koszty dla potencjalnych inwestorów.

Dane z ewidencji Gminy różnią się od danych z GUSu.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz ich udział na 100 mieszkańców w 2016 r.

L.p.	Jednostka	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jednostki
1.	Augustowo	1	1,06
2.	Celinki	5	5,05
3.	Dębsko	25	6,81
4.	Gradowice	23	3,92
5.	Łubnica	28	3,65
6.	Piotrowo Wielkie	10	5,71
7.	Prochy	2	1,03
8.	Pruszkowo	12	9,09
9.	Reńsko	5	4,00

10.	Śniaty	52	8,18
11.	Trzcinica	15	4,59
12.	Wielichowo- Wieś	10	3,45
13.	Wilkowo Polskie	57	6,26
14.	Zielęcín	7	2,15
15.	Ziemin	16	7,73
16.	Wielichowo I	29	5,13
17.	Wielichowo II	43	13,19
18.	Wielichowo III	88	9,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wielichowie

W 2016 roku na terenie gminy Wielichowo funkcjonowało ponad 428 podmiotów gospodarczych. Większość z nich należy do sektora prywatnego, natomiast tylko 15 – do sektora publicznego. W strukturze wielkości przeważają mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają do 9 osób – stanowią 94,86 wszystkich wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Najmniej jest natomiast dużych przedsiębiorstw, w których pracuje ponad 250 osób. Stan ten wskazuje na duże rozdrobnienie gospodarcze na terenie gminy i konkurencyjność.

Do największych zakładów produkcyjnych na terenie gminy Wielichowo należą zakłady branży rolno – spożywczej: ubojnie drobiu w Wielichowo-Wieś, Grzybmar Sp. z o.o., Zakład Rolno – Przemysłowy „Wielpol” w Wielichowie prowadzący: skup i sprzedaż produktów rolnych, głównie pieczarek, produkcję koszyczków do pieczarek oraz usługi transportowe, Żwirowania „Kruszgeo” Wielkopolskie Kopalnie Spółka z o. o w Reńsku, Zakłady Mięsne Kozłowski, Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Łubnicy, SANTANO wytwórnia owaty tapicerskiej, UNITEK producent płyt rattanowych i płyt loomowych oraz bambusowych, Kompania Drobiarska IKO w Augustowie oraz wielu producentów grzybów uprawnych.

Rozwój działalności gospodarczej na terenie gminy powinien być jednym z zadań programu rewitalizacji, gdyż spowoduje wzrost liczby miejsc pracy, a przez to spadek liczby osób bezrobotnych i ubogich. Ze względu na rolniczy charakter gminy należy ukierunkować działania na pozyskiwanie inwestorów z branży rolno – spożywczej i usługowej. Ze względu na przeważającą liczbę małych i średnich przedsiębiorstw

w strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych należy stworzyć funkcjonalny system wspierania mikro - i małych przedsiębiorców oraz lokalnego systemu preferencji ekonomicznych.

3.3. ANALIZA SFERY PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNEJ

3.3.1 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Wielichowo to gmina o zdecydowanie rolniczym charakterze - użytki rolne zajmują 60,2% jej powierzchni. Rolnictwo jest podstawą utrzymania mieszkańców; od lat 60-70-tych XX w. w znacznej mierze jest ono nastawione na uprawę pieczarek.

Tabela 6. Wykaz gruntów na terenie gminy Wielichowo w 2016 roku

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
Powierzchnia ogólna	10758	100%
Użytki rolne	6476	60,20%
Użytki leśne	1631	15,16%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	403	3,75%
Wody	6	0,05%
Tereny inne i nieużytki	2242	20,84%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strukturę użytkowania gruntów przedstawia tabela powyżej. I tak powierzchnia Gminy obejmuje 10758 ha, w tym użytki rolne zajmują 6476 ha, użytki leśne 1631 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane 403 ha, wody tylko 6 ha, a pozostałe tereny 2242 ha.

Większość gruntów, bo blisko 69% (7.446 ha), należy do osób fizycznych. Skarb Państwa posiada na terenie Gminy grunty stanowiące blisko 16% jej powierzchni (1.679 ha). Zwraca uwagę niski udział własności komunalnej. Swój udział w strukturze własnościowej gruntów w Gminie mają również kościoły i związki wyznaniowe posiadające niecałe 2% ogólnej powierzchni Gminy (192 ha).

3.3.2 WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ I TECHNICZNĄ

W gminie Wielichowo dostępnych jest wiele rodzajów terenów publicznych, w tym tereny rekreacji i wypoczynku, obiekty zabytkowe i tereny zieleni. Ważny dla gminy jest również dostęp do mieszkań/lokali mieszkalnych, obiektów kulturalnych i sportowych, a także do sieci wodno-kanalizacyjnej i dróg.

OBIEKTY SPORTOWE

Obiektami służącymi zaspokajaniu potrzeb kultury fizycznej mieszkańców gminy Wielichowo są 2 boiska sportowe w Wielichowie oraz boiska znajdujące się przy szkołach w Wilkowie Polskim, Łubnicy i Gradowicach. Ponadto zajęcia sportowe prowadzone są w sali gimnastycznej Zespołu Szkół w Wielichowie. Centrum Kultury organizuje również cyklicznie imprezy sportowe, takie jak np. rajdy rowerowe, szkoły również posiadają bogatą ofertę imprez sportowych.

Na terenie gminy Wielichowo działają dwa stowarzyszenia kultury fizycznej. Są to: Uczniowski Klub Sportowy „Nobliści” Wielichowo oraz Stowarzyszenie Ludowy Klub Piłkarski „Pieczarka” Wielichowo. Kluby te uczestniczą w rozgrywkach oraz organizują zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. W 2013 roku funkcjonująca w gminie baza sportowo-rekreacyjna została poszerzona o plac zabaw w Wielichowie, a w Śniatach wykonano piłkochwyty. Warto wspomnieć, że z Wielichowa pochodził Zdzisław Krzyszkowiak (ur. 3.08.1929 r. – zm. 24.03.2003 w Warszawie), lekkoatleta, mistrz olimpijski w biegu na 3 km z przeszkodami w Rzymie w 1960 r..

W uzupełnieniu danych warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2011-2013 poszerzono gminną bazę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę placów zabaw w miejscowościach: Dębsko, Gradowice, Trzcinica oraz Wielichowo, wybudowano boisko wielofunkcyjne w Łubnicy. W roku 2014 powstały place zabaw w Prochach, Zieminie, Łubnicy i Wilkowie Polskim.

OBIEKTY KULTURALNE

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Głównymi instytucjami kultury są w gminie Centrum Kultury w Wielichowie, Biblioteka w Wielichowie, Biblioteka w Wilkowie Polskim.

Gmina Wielichowo posiada również dziesięć świetlic wiejskich, które są miejscami spotkań środowisk lokalnych i imprez integrujących mieszkańców. Gmina systematycznie inwestuje w polepszanie stanu technicznego świetlic i terenów zieleni wokół nich. W Trzcinity, Zieminie, Gradowicach, Prochach i Wilkowie Polskim w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się place zabaw. Świetlice posiadają dobrze wyposażone zaplecze kuchenne.

W gminie organizowane są różnorodne imprezy o charakterze kulturalnorekreacyjnym. Wśród nich należy wymienić: imprezę targowo-festynową o zasięgu ogólnopolskim „Święto Pieczarki”, biesiadę „W gościnie u Wilkowian”, dożynki oraz inne imprezy okolicznościowe. Ponadto Centrum Kultury prowadzi stałe i doraźne zajęcia, takie jak: nauka tańca, nauka gry na gitarze, nauka gry na instrumentach klawiszowych. Działają przy CK sekcje: tenisa stołowego i warcabowa, a także drużyna piłki nożnej LKP „Pieczarka” i Koło Wędkarskie Karaś. Jest tu również kawiarenka internetowa.

Warto również dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2011-2013 wykonano remonty sal wiejskich w miejscowościach: Wilkowo Polskie i Prochy.

ZABYTKI I TURYSTYKA

W gminie Wielichowo znajdują się liczne, zabytkowe obiekty architektoniczne i założenia urbanistyczne, w tym pałace i dworki oraz parki przypałacowe.

Należą do nich przede wszystkim kościoły:

- w Prochach – kościół p.w. św. Mikołaja, dzwonnica, ogrodzenie, plebania, brama do ogrodu,
- w Wielichowie – kościół p.w. św. Marii Magdaleny; kościół p.w. św. Narodzenia NMP oraz kościół św. Walentego z zabytkowym ołtarzem,
- w Wilkowie Polskim – kościół p.w. św. Jadwigi, wieża obronna, brama, ogrodzenie, plebania, obora, stodoła,
- w Zielęcinie – kościół p.w. św. Klemensa, oraz pałace: w Wielichowie, Wilkowie Polskim.

Ponadto decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków wpisany został historyczny układ urbanistyczny miasta Wielichowa. Z obszarowych wpisów do rejestru zabytków wymienić należy również parki pałacowe założone w stylu krajobrazowym w miejscowościach: Wielichowo, Wilkowo Polskie i Zielęcín.

Na terenie gminy znajduje się wiele stanowisk archeologicznych. Należą do nich: Prochy – grodzisko, Trzcínica – grodzisko, Reńsko – grodzisko, Zielęcín – osada oraz Ziemin – grodzisko.

Dzięki wspomnianym obiektom gmina Wielichowo stanowi interesujący obszar dla turystyki krajoznawczej i wypoczynku. Ze względu na bogactwo zachowanych wartości środowiska naturalnego, na uwagę zasługują również tereny parków krajobrazowych wokół miejscowości Prochy, Wilkowo Polskie, Zielęcín i Wielichowo.

Na terenie Gminy znanych jest 431 stanowisk archeologicznych.

Ponadto gmina Wielichowo to atrakcyjny region dla wycieczek. Czyste powietrze, ciekawe krajobrazy zachęcają do rowerowych eskapad. Gęsta sieć dróg drugorzędnych, lokalnych i polnych – mało ruchliwych – jest godna polecenia jako szlaki rowerowe. Przygotowane zostały trasy rowerowe, które mają charakter przyrodniczo – rekreacyjno – historyczny. Przygotowane trasy mają niewielki stopień trudności – są w miarę łagodne. Bez problemu pokonują je nie tylko dzieci w młodszym wieku szkolnym, ale również starsi, dla których jazda na rowerze jest możliwością zadbania o własne zdrowie.

Rysunek 5. Trasa rowerowa Wielichowo – Prochy – Tarnowa – Piotrowo Wlk. – Pruszkowo – Dębsko – Wielichowo (ok. 15 km / 2 h).

Źródło: Urząd Miejski Wielichowo

Korzystając wyżej przedstawionej trasy, atrakcją jest zabytkowy, drewniany kościół w Prochach, a także fragment prowadzący przez tereny leśne.

Rysunek 6. Trasa rowerowa Wielichowo – Gradowice – Augustowo – Łubnica – Gradowice – Wielichowo (ok. 18 km / 2h).

Źródło: Urząd Miejski Wielichowo

Na terenie gminy Wielichowo dostępne są ścieżki pieszo-rowerowe wzdłuż drogi 312 na odcinku Wielichowo-Dębsko oraz Śniaty-Wilkowo Polskie.

Na terenie Gminy można znaleźć wiele obiektów które mają wartość zabytkową. Należą do nich między innymi:

Obiekty ujęte w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Prochy – dwór, grodzisko wczesnośredniowieczne, kościół św. Mikołaja, wyposażenie kościoła,
- Reńsko – grodzisko wczesnośredniowieczne,
- Trzcina – grodzisko wczesnośredniowieczne,

- Wielichowo – kościół św. Magdaleny, kościół cmentarny Narodzenia NMP, pałac, park, wyposażenie kościoła św. Walentego, wyposażenie kościoła św. Magdaleny, wyposażenie kościoła cmentarnego, zespół folwarczny,
- Wilkowo Polskie – drzwi drewniane, dzwonnica, kościół św. Jadwigi wraz z wyposażeniem, pałac, budynki gospodarcze, kuźnia, plebania,
- Zielęcín – kościół św. Klemensa, osada wczesnośredniowieczna, zespół pałacowo-folwarczny,
- Ziemin – grodzisko wczesnośredniowieczne.

Obiekty objęte ochroną, cenne kulturowo, według wykazu Wojewódzkiego Oddziału Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Poznaniu:

- Układ urbanistyczny miasta Wielichowa (XV – XIX w.),
- Zespoły pałacowo-folwarczne:
 - Wielichowo – pałac, park krajobrazowy, ogrodzenie i brama; folwark: rządcówka, stajnie (2), obora, stodoła, spichlerz, gorzelnia; kolonia mieszkalna: czworak, ośmiorak;
 - Wilkowo Polskie – pałac, park krajobrazowy; folwark: rządcówka, obora, stodoła, spichlerz, dwojak, ośmiorak;
 - Zielęcín – park krajobrazowy; folwark: rządcówka i kuchnia pałacowa, dom dla pracowników sezonowych, stajnia, obory (3), stodoły (3), czworak;
 - Ziemin – rządcówka, stajnia i wozownia obora, chlewnia, ośmiorak
- Zespoły dworsko-folwarczne:
 - Prochy – dwór, oficyna, domek ogrodnika, park krajobrazowy (pozostałości); folwark: stajnia, budynek inwentarski, owczarnia, stodoła, obora i dom oborowego, spichlerz, sieczkarnia, domy pracownicze (3).

Zespoły folwarczne:

- Dębsko – rządcówka, dom pracowników folwarcznych,
- Gradowice – dom folwarczny,
- Łubnica – stajnia, obora, stodoła,
- Mokrzec – stajnia, stodoła,

- Śniaty – dworek rządcy, stajnia (folwark Śniaty I), dom folwarczny (pozostałości folwarku Śniaty II),
- Wielichowo – dom pracowników folwarcznych, dom pracowników folwarcznych z budynkiem gospodarczym, obora, budynek inwentarski, stodoła,
- Ziemin – rządcówka, stajnia i wozownia, obora, chlewnia ośmniorak.

Z okazji 700-lecia wsi Śniaty powstała "Izba Historii Śniat". W wyniku podjętych działań udało się zebrać około 500 eksponatów. Jest to przede wszystkim dawny sprzęt gospodarstwa domowego i rolniczego oraz wiele dokumentów, zdjęć i osobistych pamiątek mieszkańców Śniat. Znalazły tu również swoje miejsce kroniki Przedszkola i Szkoły Podstawowej, z których najcenniejsza – szkolna prowadzona od 1909 r. zawiera opisy życia mieszkańców Śniat na tle wydarzeń historycznych Polski i Europy. Na strychu Przedszkola, znajdują się takie eksponaty jak: dawne meble, przedmioty używane w kuchni, stary sprzęt gospodarstwa domowego, zabawki wykonane ręcznie, dawne stroje kobiece i męskie, narzędzia i przedmioty gospodarskie, dokumenty, "drzewa genealogiczne".

Od kilkudziesięciu lat na strychu przedszkola w Śniatach zamieszkują nietoperze. Obok mroczka późnego występuje drugi gatunek nietoperzy – nocek duży. Jest też nietoperz albinos z gatunku mroczka późnego, prawdopodobnie jedyny zanotowany osobnik tego gatunku w Polsce. Kolonia nietoperzy jest pod opieką Towarzystwa Ochrony Przyrody Salamandra w Poznaniu.

MIESZKALNICTWO

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. W ostatnich latach ogólna liczba mieszkań w gminie Wielichowo zwiększała się systematycznie. Natomiast liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach mieszkaniowych gminy pozostawała na stałym poziomie (18 mieszkań, w których mieszkało 67 osób).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem

mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

INSTALACJA SANITARNO-TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Wielichowo jest zróżnicowany. Funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków, działa 151 przydomowych oczyszczalni, niemniej istnieje potrzeba poprawy stanu dróg. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa i sieć kanalizacyjna.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2011-2013 wybudowano kanalizację sanitarną w miejscowości Wielichowo i części Wielichowa-Wsi. Ponadto na bieżąco są realizowane remonty i przeprowadzana jest modernizacja dróg gminnych.

→ Energia elektryczna

Na terenie gminy nie ma linii najwyższych (220 kV i więcej) i wysokich napięć (110 kV). Zaopatrzenie w energię elektryczną dokonuje się za pośrednictwem linii 15 kV ze stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych w gminach sąsiednich. Przesyłem i dystrybucją energii elektrycznej na terenie gminy Wielichowo zajmuje się spółka ENEA S.A..

→ Sieć gazowa

Przez obszar gminy w jej północnej części przebiega magistralny gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 mm relacji Kotowo – Rostarzewo – Siedlec. Doprowadzenie gazu do gminy odbywa się gazociągiem obocznym wysokiego ciśnienia DN 100 mm Augustowo – Łubnica. We wsi Łubnica znajduje się stacja redukcyjno – pomiarowa 1° o przepustowości $Q = 4000 \text{ m}^3/\text{godz}$. Długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 65,66 km. Ilość przyłączy gazowych w gminie to 649 sztuk.

Na terenie gminy dystrybucją gazu ziemnego do odbiorców zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Poznaniu. Gaz dostarczany jest dla celów komunalno-bytowych i ogrzewania mieszkań w budownictwie jednorodzinnych oraz na potrzeby drobnego przemysłu i usług. Sieć gazowa znajduje się w miejscowościach: Wielichowo, Wielichowo-Wieś, Łubnica, Trzcinią, Gradowice, Ziemin, Śniaty, Reńsko, Wilkowo Polskie i Celinki.

→ System ciepłowniczy

Na terenie gminy nie ma sieci ciepłej. Główne źródło ciepła stanowią małe kotłownie i indywidualne systemy grzewcze zaspokajające potrzeby własne budynków mieszkalnych lub obiektów zakładowych. Mieszkania przeważnie ogrzewane są węglem oraz gazem. Nadal najbardziej powszechnym sposobem ogrzewania są piece węglowe.

→ Sieć wodociągowa

Gminę Wielichowo obsługuje sieć wodociągowa o łącznej długości 85,7 km. Do budynków doprowadzonych jest łącznie 1500 sztuk przyłączy. Z sieci wodociągowej korzysta 82,9% mieszkańców gminy.

Zaopatrzenie w wodę dla miasta i gminy Wielichowo odbywa się z jednego ujęcia składającego się z dwóch studni w m. Wielichowo-Wieś. Stacja uzdatniania wody wybudowana została przy współfinansowaniu Funduszy Europejskich w 2011 roku.

→ Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy Wielichowo znajduje się rozdzielcza sieć kanalizacyjna o długości 11,7 km. Liczba przyłączy do budynków wynosi 417 sztuk. Sytuacja w zakresie wyposażenia oraz w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy Wielichowo jest uregulowana. Skanalizowane są miejscowości Wielichowo oraz częściowo Wielichowo-Wieś. W pozostałych miejscowościach sieć kanalizacyjna nie istnieje, a mieszkańcy ścieki gromadzą w zbiornikach bezodpływowych lub w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Efektywność tych rozwiązań może być bardzo duża, jednak istnieje niebezpieczeństwo związane ze świadomą niewłaściwą eksploatacją tego rodzaju urządzeń i instalacji prowadzącą do emisji zanieczyszczeń do środowiska. Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 poz. 1399) gminy mają obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych oraz komunalnych osadów ściekowych. W swojej ewidencji Gmina posiada 152 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków i 905 zbiorników bezodpływowych.

Zarówno ścieki z systemu kanalizacyjnego jak i odbierane z indywidualnych zbiorników bezodpływowych odprowadzane są do oczyszczalni ścieków

w miejscowości Wielichowo-Wieś. Ostatnia modernizacja oczyszczalni przeprowadzona została w 2006 r.

Wszystkie badane wskaźniki w ściekach odpływających z oczyszczalni w Wielichowie Wsi spełniają normy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800).

→ **Dostęp do podstawowych usług**

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. W gminie Wielichowo funkcjonują w ramach POZ dwie przychodnie lekarza rodzinnego i gabinet lekarski, działają także 2 apteki.

W ramach promocji zdrowia organizowane były w 2013 r. imprezy rekreacyjne w miejscowościach: Dębsko, Piotrowo Wielkie, Trzcينica i Śniaty, mające uczyć aktywnego spędzania wolnego czasu, promujące ruch i prawidłowe odżywianie, a w Gimnazjum w Wielichowie realizowany był projekt edukacyjny pn. „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”. Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy przydatna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku jednak z tym, że Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grodzisku Wielkopolskim nie wykonuje sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej, brak jest szczegółowych danych dotyczących zachorowań w gminie.

→ **Dostępność infrastruktury komunikacyjnej**

W północnej części gminy, bezpośrednio przylegając do jej granicy, przebiega droga krajowa nr 32 granica państwa – Zielona Góra – Sulechów – Wolsztyn – Stęszew. Do tej drogi włączają się (poza granicami gminy) droga wojewódzka nr 312 oraz drogi powiatowe 3572 P i 3577 P.

Oś komunikacyjną gminy stanowi droga wojewódzka nr 312 Rakoniewice – Wielichowo – Czacz. Przez Wielichowo droga przechodzi zabudowanym układem ulicznym. Istnieje pilna potrzeba realizacji obejścia miasta. Ponieważ gmina nie jest

atrakcyjnie usytuowana względem przebiegu dróg krajowych, nie ma zatem możliwości dynamicznego rozwoju w oparciu o łatwy dojazd.

Północnym skrajem gminy przebiega linia kolejowa normalnotorowa Sulechów–Luboń k. Poznania. Kontakt gminy z przewozami kolejowymi na liniach normalnotorowych zapewnia stacja osobowo – towarowa w Rakoniewicach, do której dojazd z gminy Wielichowo jest możliwy wyłącznie transportem drogowym. Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Wielichowo, Wilkowo Polskie, Śniaty, Ziemin, Trzcinica, Łubnica, Zielęcín oraz Prochy. Gorzej wygląda to w okresie wakacyjnym, gdyż liczba połączeń ulega zmniejszeniu. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Piotrowo Wielkie, Pruszkowo, Dębsko, Gradowice, Augustowo, Reńsko oraz Celinki. Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: firma Usługi Autokarowe „ROB - TOUR” Robert Michalski z Kamieńca, Przedsiębiorstwo Transportowe R&J Spółka z o.o. z Wolsztyna oraz firma Przewóz Osób Aleksandra Fornalska-Czapła z miejscowości Śniaty. W gminie nie ma czynnych stacji i przystanków kolejowych.

Osobnym problemem, będącym w stosunku komplementarnym dla poprawy komunikacyjnej są ciągi pieszo-jezdne, których niewystarczająca ilość, brak synchronizacji oraz cech normatywnych w znaczącym stopniu uniemożliwiają właściwą komunikację o charakterze alternatywnym (na terenie gminy brakuje ścieżek rowerowych, wg danych GUS za 2015 rok jest ich jedynie 5,6 km i nie są one pod zarządem gminy). Brak punktów stykowych łączących Wielichowo z sąsiednimi Gminami, a tym samym łączności w tym zakresie stanowi istotną barierę w zakresie dojazdu do pracy, szkół oraz instytucji publicznych, jak również w stopniu znaczącym determinuje na relatywnie niższy poziom rozwoju przemysłu i gospodarki turystycznej.

Interwencja w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo przynieść ma znaczącą jakościowo poprawę całościowego układu komunikacyjnego, zarówno w ujęciu wewnętrznym (dojazd do pracy, szkoły, instytucji publicznych) oraz zewnętrznym (głównie turyści).

Ciągi komunikacyjne o charakterze niskoemisyjnym mają przyczynić się do rozwoju aktywności turystycznej. Nawiązujące do nich drogi rowerowe na terenie

gminy powinny pogodzić potrzeby turystów, środowiska naturalnego i lokalnych społeczności, a przede wszystkim stworzyć niskoemisyjne korytarze komunikacyjne będące alternatywnymi drogami dojazdowymi do miejsc pracy oraz szkół.

3.4. ANALIZA SFERY TECHNICZNEJ

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki techniczne, mogą one stać się impulsem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczy będzie stanu infrastruktury technicznej, budynków i infrastruktury komunikacyjnej.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Zaopatrzenie w wodę miasta i gminy Wielichowo odbywa się z jednego ujęcia składającego się z dwóch studni w m. Wielichowo-Wieś. Średnia wydajność ujęcia wynosi 80m³/h. Woda uzdatniana jest na miejscu, pochodzi z utworów trzeciorzędowych, stąd jej jakość jest oceniana jako bardzo dobra. Z informacji zawartych w Programie Ochrony Środowiska wynika że w ostatnich latach na terenie gminy zrealizowano projekty, w wyniku których powstało ok. 24 km nowej sieci wodociągowej oraz 54 przyłącza. Spowodowało to, że liczba korzystających z wodociągów wzrosła o niemal 500 osób.

Na terenie gminy znajduje się sieć kanalizacyjna o długości 11,7 km z przyłączami. Sytuacja w zakresie wyposażenia oraz w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy jest oceniana jako niedostateczna. Szczególnie zła sytuacja obejmuje tereny wiejskie, gdzie stopień skanalizowania to tylko 2,7% obszaru. Pod tym względem gmina zajmuje 209 miejsce w województwie wielkopolskim. Osoby nie posiadające sieci kanalizacyjnej korzystają ze zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Efektywność tych urządzeń może być bardzo duża, jednak jest ono zależne od właściwej eksploatacji tego rodzaju urządzeń i instalacji. Niewłaściwe korzystanie z tych urządzeń może powodować emisję zanieczyszczeń do środowiska.

Stan infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej oceniany jest jako dobry.

ODPADY

Gmina Wielichowo, tak jak pozostałe gminy powiatu grodziskiego należą do Związku Międzygminnego Centrum Zagospodarowania Odpadów „SELEKT”

realizującego w ich imieniu zadania z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych, a więc zajmuje się wywozem nieczystości stałych.

Znaczną część odpadów komunalnych zawierają odpady ulegające biodegradacji. Większość jest bezpośrednio zagospodarowywana u źródła, zwłaszcza na terenach wiejskich i w zabudowie jednorodzinnej, gdzie powstające odpady często są kompostowane w kompostownikach. Gmina Wielichowo ani Związek Międzygminny SELEKT nie gromadzą danych od mieszkańców odnośnie gospodarowania odpadów zielonych w przydomowych kompostownikach.

Oprócz zbiórki odpadów „u źródła” od 6 maja 2015 r. istnieje możliwość przekazania odpadów problemowych do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK) zlokalizowanego w m. Wielichowo-Wieś, na działce o numerze ewidencyjnym 20/9. W gminie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych ze szkła, metali i tworzyw sztucznych.

Jeśli chodzi o nieczystości płynne, usługi te wykonuje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.. Spółka ta prowadzi również szereg działań związanych z utrzymaniem porządku i czystości w gminie, w tym kieruje oczyszczalnią.

Na terenie gminy Wielichowo znajduje się jedna instalacja odzysku odpadów w miejscowości Ziemin. Na terenie gminy Wielichowo znajdują się dwa zamknięte składowiska w Łubnicy i Śniatach.

W kompetencji organów gminy leżą kwestie związane z utrzymaniem czystości i porządku na swoim terenie. W ostatnich latach nie wydano decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania.

Szczególną uwagę na terenie gminy Wielichowo należy przywiązać również do problemu odpadów zawierających azbest należących do odpadów budowlanych. W związku z obowiązkiem usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. każda gmina powinna posiadać opracowany program usuwania azbestu. Gmina Wielichowo nie posiada własnego programu lecz przystąpiła do powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z ewidencją Bazy Azbestowej na terenie gminy Wielichowo występuje 141 698 m² płyt azbestowo-cementowych, z czego 104 312 m² należy do osób fizycznych, natomiast 37 386 m² do osób prawnych w tym 60,5 m² do Gminy Wielichowo.

Ze względu na ilość wyrobów azbestowych oraz wysokie koszty związane z usuwaniem tych odpadów niezbędna jest pomoc finansowa przez udzielanie dotacji z ochrony środowiska. Tempo usuwania wyrobów azbestowych jest zbyt wolne i termin całkowitego wyeliminowania wyrobów azbestowych jest zagrożony.

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Głównym problemem na terenie gminy Wielichowo jest stosowanie paliw o niskiej jakości w paleniskach domowych. Dla terenów wiejskich uciążliwość emisji niskiej wynika głównie z rozproszenia źródeł emisji (emisja niska z palenisk domowych). W znacznej części są to źródła opalane węglem. Problem ten widoczny jest zwłaszcza w okresie grzewczym.

W celu zmniejszenia emisji niskiej pochodzącej z domowych palenisk i obiektów użyteczności publicznej, powinno się dążyć do zmiany systemów grzewczych, wykonania termomodernizacji budynków, rozbudowy sieci gazowej, a także promować stosowanie alternatywnych źródeł ciepła (pompy ciepła, kolektory słoneczne, itp.). W celu zachęcenia mieszkańców gminy do zmiany nośników na bardziej przyjazne środowisku, należy realizować kampanie edukacyjne na temat szkodliwości niskiej emisji oraz informować o możliwościach finansowania działań termomodernizacyjnych i odnawialnych źródeł energii.

ELEKTROENERGETYKA

Do najpowszechniejszych źródeł promieniowania elektromagnetycznego należą linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110 kV i więcej), stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Na terenie gminy nie ma linii najwyższych (220 kV i więcej) i wysokich napięć (110 kV). Zaopatrzenie w energię elektryczną dokonuje się za pośrednictwem linii 15 kV ze stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych w gminach sąsiednich. Najbardziej rozpowszechnione źródła promieniowania to m.in. nadajniki baz telefonii komórkowej, nadajniki stacji radiowych, nadajniki radiostacji telewizyjnych. Na terenie gminy zlokalizowane są 3 nadajniki sieci komórkowej. Wszystkie nadajniki sieci komórkowych podlegają zgłoszeniu Staroście Grodzkiemu. Do takiego zgłoszenia dołączane są wyniki pomiarów promieniowania elektromagnetycznego. Urządzenia Wi-Fi i inne umożliwiające radiowy dostęp do sieci internetowej są nowym źródłem emitującym pola elektromagnetyczne do środowiska. Ze względu na bardzo szybki wzrost liczby tych urządzeń, udział ich w emisji pól

elektromagnetycznych do środowiska może znacząco wzrosnąć. System jest praktycznie otwarty dla każdego i nie można ocenić liczby urządzeń (każdy, kto chce mieć radiowy dostęp do Internetu, może go kupić i użytkować).

Sposób prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). Rozporządzenie obliguje do wyznaczenia na terenie każdego województwa po 135 punktów pomiarowych z podziałem po 45 w każdym roku 3-letniego cyklu pomiarowego, w tym po 15 punktów dla 3 kategorii obszarów dostępnych dla ludności tj.: centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., pozostałych miast; terenów wiejskich. Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne. Ostatnie pomiary poziomów PEM prowadzone były w roku 2012 w jednym punkcie – w Wielichowie przy ulicy Dworcowej – wytypowanym do badań w kategorii terenów pozostałe miasta. Zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 0,08 V/m, zatem nie występowało przekroczenie poziomu dopuszczalnego wynoszącego 7 V/m.

Występujące konflikty związane z rozwojem instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne powinny być uwzględniane w zapisach w studium i planach zagospodarowania przestrzennego gminy.

3.5. ANALIZA SFERY ŚRODOWISKOWEJ

Obszar Gminy położony jest w obrębie dwóch mezoregionów: Pojezierza Poznańskiego - północny obszar Gminy oraz Doliny Środkowej Obry - południowa część Gminy.

Gmina charakteryzuje się młodoglacjalną rzeźbą terenu, będącą pozostałością działalności lądolodu skandynawskiego. Charakterystyczną cechą Gminy są trzy różniące się zasadniczo jednostki morfologiczne:

- Wał Lwówecko-Rakoniewicki na zachodzie,
- Równina Opalenicka w centrum i na wschodzie,
- Dolina Środkowej Obry na południu.

Obszar gminy Wielichowo leży w granicach XV Środkowowielkopolskiego rejonu klimatycznego Polski wyznaczonego na podstawie częstości występowania różnych typów pogody. Cechą charakterystyczną pogody tego regionu jest występowanie znacznej ilości dni ciepłych, a zarazem pochmurnych, ale bez opadu. Klimat gminy znajduje się pod wpływem mas powietrza oceanicznego. Klimat lokalny zróżnicowany jest w zależności od morfologii terenu. Najkorzystniejszy klimat lokalny posiada Wał Lwówecko-Rakoniewicki. Większą wilgotnością powietrza i częstymi mgłami charakteryzują się tereny położone w dolinie Obry i na Równinie Opalenickiej. Na terenie gminy znajduje się stacja meteorologiczna należąca do IMGW w Poznaniu.

Zasoby naturalne w postaci wód podziemnych, cieków wodnych, wód gruntowych, jezior oraz rzek, które są ze sobą naturalnie powiązane powodują potrzebę koordynacji w zakresie planowania i zarządzania przedmiotową substancją.

Ze względu na wiele obszarów cennych przyrodniczo, jak i wody powierzchniowe, dobry system kanalizacyjny i wodociągowy jest kluczowym zagadnieniem w temacie ich ochrony, gdyż zmniejsza on zagrożenie skażenia środowiska niebezpiecznymi substancjami.

3.5.1 ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy Wielichowo występuje 5 udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego oraz 2 złoża surowców ilastych. Spośród udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego eksploatowane są: "Ziemin", "Reńsko I", "Reńsko II" i "Reńsko IV". Reńsko III nie jest eksploatowane z powodu położenia na terenach leśnych. Wydobywanie ze złóż „Reńsko” i „Ziemin” zostało zaniechane. Złóż ceramiki budowlanej "Wilkowo Polskie" i "Augustowo" w chwili obecnej się nie eksploatuje. W Wielichowie rozpoznano także złoża torfu, które zakwalifikowano jako złoża o zasobach szacunkowych. Złoża te również nie są eksploatowane.

Gmina Wielichowo znajduje się w rejonie występowania złóż gazu ziemnego. Ich zasoby wydobywalne łącznie to ponad 3,5 mld m³ gazu. Gaz ziemny z tych złóż zawiera od 65 do 73% metanu i należy do podgrupy Złoża „Wielichowo”. Wraz z odwiertami

„Elźbiecin”, „Jabłonna” „Ruchocice” i „Łęki” w sąsiednich gminach eksploatowane są przez PGNiG, a wydobyty gaz doprowadzany jest do mieszalni gazu w Grodzisku Wlkp.

Na terenie gminy Wielichowo znajduje się jedno złożo posiadające koncesję na wydobywanie kopaliny, będące pod nadzorem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, złożo „Ziemin I”. Ze złoża wydobywane jest kruszywo naturalne. Ponadto na terenie gminy obowiązują koncesje wydane przez Ministra Środowiska na wydobycie gazu ze złóż: „Wielichowo”, Brońsko” i „Ruchocice”.

3.5.2 STAN ŚRODOWISKA (FAUNA I FLORA)

Gmina Wielichowo położona jest pod względem geobotanicznym na terenie rozległego Okręgu Poznańsko-Gnieźnieńskiego w ramach Krainy Wielkopolsko-Kujawskiej i Pododdziału Pasa Wielkich Dolin.

Na obszarze Gminy dominują dwa typy krajobrazów roślinnych: krajobraz grądowy, związany głównie z obszarami wysoczyzn morenowych oraz krajobraz łągowo-jesionowo-olszowych, związanych z rozległą pradoliną.

Ważną rolę w otwartym krajobrazie Gminy odgrywają zadrzewienia śródpolne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń parkowa, cmentarna, sady i ogrody przydomowe, które spełniają nie tylko funkcję krajobrazową, ale także ochronną. Wpływają na kształtowanie lokalnego klimatu obszarów, na których występują. Podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe, spełniają rolę wiatro- i glebochronną.

Cechą charakterystyczną południowej części Gminy (Doliny Środkowej Obry) są bardzo liczne i dobrze rozmieszczone zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przywodne. Roślinność spełnia tu rolę regulatora stosunków wodnych.

Do naturalnych zespołów roślinnych należą lasy. Lasy zajmują około 15,6% powierzchni gminy. Pod względem lesistości Wielichowo należy do grupy o małym stopniu zalesienia, znacznie poniżej średniej wojewódzkiej i krajowej. Najatrakcyjniejsza krajobrazowo i w większym stopniu zalesiona jest południowa część gminy – z kanałami Obry, o bardziej urozmaiconym ukształtowaniu terenu. Najczęściej spotykanym typem siedliskowym w lasach Gminy jest bór mieszany świeży, las mieszany oraz las wilgotny. Panującym gatunkiem jest sosna z domieszką dębu i brzozy,

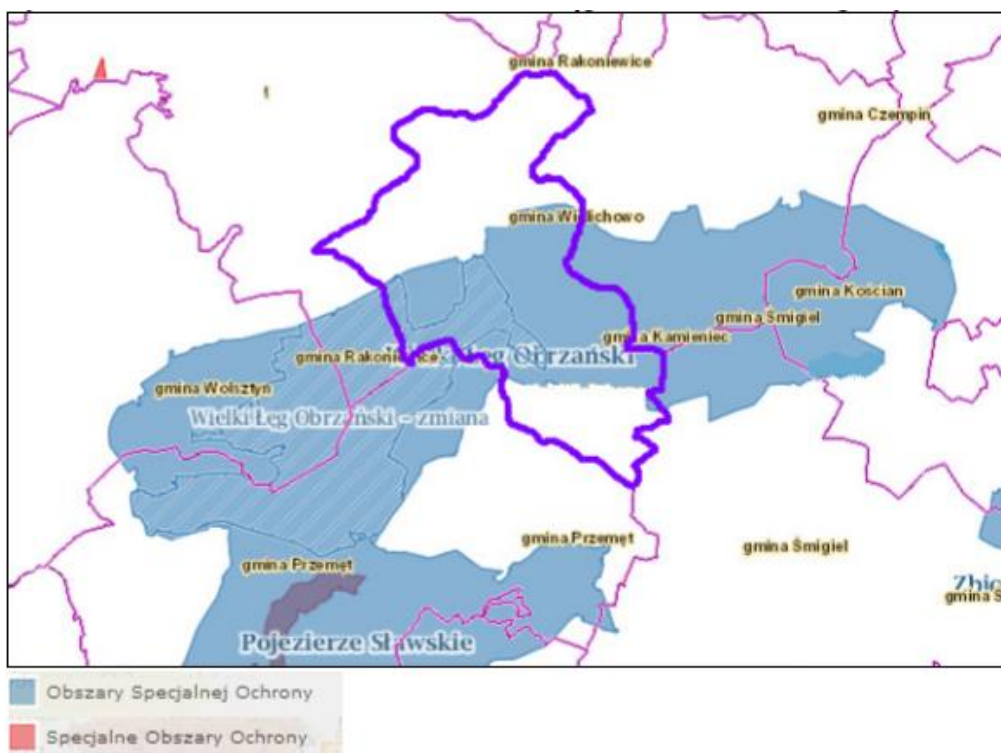
a na terenach podmokłych olsza. W lesie mieszanym w drzewostanie przeważa sosna z domieszką dębu, brzozy, topoli, a w lesie świeżym - dąb z topolą, modrzewiem i świerkiem. Lasy w gminie Wielichowo charakteryzują się małą atrakcyjnością dla rekreacji, zwłaszcza dla wypoczynku pobytowego, nadają się natomiast dla turystyki indywidualnej.

Na obszarach leśnych żyją - podobnie jak w innych rejonach Wielkopolski - sarny, jelenie, dziki, kuny i lisy. Na polach występują głównie zające, kuropatwy i bażanty.

Największym bogactwem przyrodniczym Gminy jest Dolina Środkowej Obry o charakterze łąkowo-leśnym, stanowiąca na odcinku od Brońska do Wroniaw ważną w skali międzynarodowej i krajowej ostoję rzadkich i zagrożonych ptaków. Gniazdują tu między innymi: bocian czarny, bocian biały, gęgawa, kania czarna, błotnik stawowy, błotnik, orlik krzykliwy i żuraw.

3.5.3 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Gmina Wielichowo położona jest poza istniejącym systemem obszarów chronionych, który obejmuje wyższe formy ochrony przyrody, tj.: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu. Mimo to południową część gminy stanowi ważna przyrodniczo - w skali międzynarodowej i krajowej - ostoja rzadkich i zagrożonych ptaków. Ostoja obejmuje fragment Doliny Środkowej Obry o charakterze łąkowo-leśnym wraz z Kanałami Obry: Północnym, Środkowym i Południowym. Środkową część ostoi zajmuje południowy fragment gminy Wielichowo. Wysokie walory przyrodnicze doliny Obry przyczyniły się do wytypowania go do obszarów europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 (Wielki Łęg Obrzański, o kodzie PL0000277), mających na celu utrzymanie bioróżnorodności w państwach członkowskich UE poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory.

Rysunek 7. Obszar Natura 2000 PLB300004 Wielki Łęg Obrzański na terenie gminy Wielichowo

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Także w innej koncepcji sieci ekologicznej - ECONET - POLSKA obszar ten stanowi ważny przyrodniczo węzeł o znaczeniu krajowym (obszar 4K - obszar Pojezierza Leszczyńskiego), odznaczający się dużą różnorodnością gatunkową oraz różnorodnością form krajobrazowych i siedliskowych.

Gmina Wielichowo posiada obszary i obiekty o dużej wartości przyrodniczej poddane ochronie prawnej. Są to:

- pomniki przyrody - w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody znajduje się 17 pojedynczych okazów drzew i 2 grupy drzew: Prochy - dąb szypułkowy, Śniaty - dąb szypułkowy, Wielichowo - dąb szypułkowy, grupa dwóch dębów szypułkowych, lipa drobnolistna, buk zwyczajny, Wilkowo Polskie - klon zwyczajny, jesion wyniosły, świerk syberyjski, grab pospolity, dąb czerwony, grupa dwóch dębów szypułkowych, Zielęcín - wiąz szypułkowy i lipa drobnolistna;

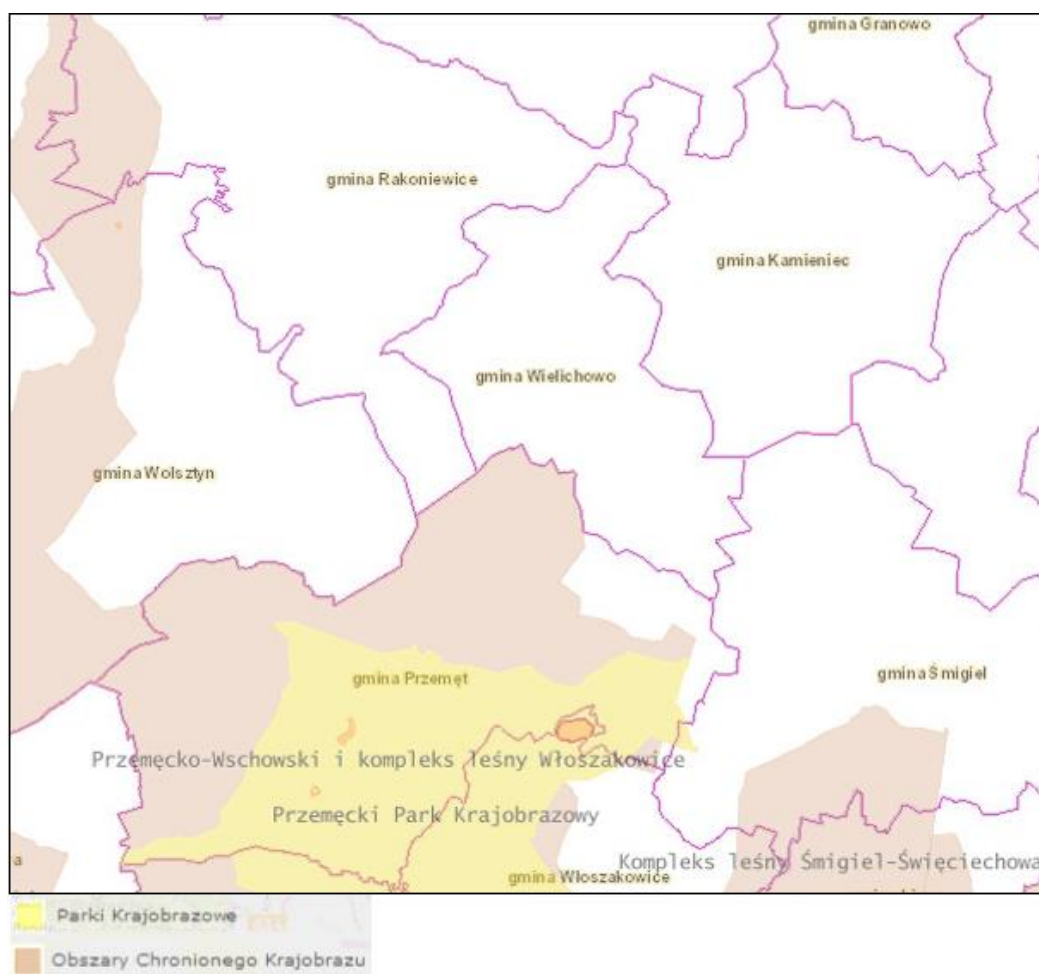
- parki dworskie, objęte ochroną Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

- gleby klasy III, torfowiska i bagna - zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

- lasy ochronne w dolinie Obry - zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

Do rejestru zabytkowych parków wpisano 3 obiekty parkowe, 4 parki posiadają natomiast dokumentację ewidencyjną.

Na terenie gminy występują gatunki zwierząt objęte ścisłą ochroną oraz ochroną częściową. Ochroną ścisłą objęte są następujące gatunki: świergotek polny, orlik krzykliwy, bąk, bocian biały, bocian czarny, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, derkacz, dzięcioł czarny, żuraw zwyczajny, rycyk, podróżniczek, kania czarna, kania ruda, kulik wielki, trzmielojad, siewka złota, zielonka, kropiatka, jarzębatka.

Rysunek 8. Formy ochrony przyrody na tle gminy Wielichowo.

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Wzdłuż południowej granicy gminy przebiega granica obszaru chronionego krajobrazu Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice. Występującą formą ochrony są tu wcześniej wspomniane pomniki przyrody.

3.5.4 POTENCJALNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielichowo przedstawione zostały zasady gospodarowania na całym obszarze gminy, ze szczególnym naciskiem na ochronę i zachowanie obszarów przyrodniczo najcenniejszych, o decydującym znaczeniu dla utrzymania równowagi ekologicznej. Uznano za nienaruszalne zwarte kompleksy leśne Wału Lwówecko-Rakoniewickiego oraz ekosystemów dolin kanałów Obry, drobniejszych rzek, cieków i rowów melioracyjnych w rejonie doliny Środkowej Obry. Cenne obszary leśne, wyspy leśne,

49

zadrzewienia, łąki, wody, obszary zabagnione i zatorfione należy chronić ze względu na różnorodność biologiczną tych terenów. Wg Studium w celu zabezpieczenia równowagi ekologicznej proponuje się przestrzeganie istniejących form ochrony przyrody oraz utworzenie rezerwatu przyrody „Dąbrowa w Reńsku”. Na obszarze proponowanym do ochrony znajdują się stanowiska gatunków roślin podlegających ochronie prawnej oraz zagrożone wyginięciem w skali regionalnej. Rośnie tu także wiele okazałych drzew. Celem ochrony jest zabezpieczenie fragmentów kompleksu leśnego reprezentującego pozostałość dawnego Łęgu Obrzańskiego. Proponuje się również utworzenie obszaru chronionego krajobrazu w dolinie Środkowej Obry stanowiącego rejon o dużym znaczeniu dla funkcjonowania całego układu przyrodniczego. Obejmuje on na terenie gminy fragment „Wielkiego Łęgu Obrzańskiego” będącego ostoją ptasią i obszarem NATURA 2000.

Występujące w obrębie gminy obszary cenne przyrodniczo pod względem występowania rzadkich gatunków roślin i zwierząt wymagają podejścia planistycznego, aby nie utraciły swych wartości przyrodniczych. Głównymi zagrożeniami dla przyrody gminy są: zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, zła gospodarka wodna, nielegalne wycinanie roślin, kłusownictwo, nieprawidłowa gospodarka leśna, zmiany użytkowania gruntów. Problemem może być niedostateczna wiedza na temat stanu drzew pomnikowych, co może skutkować niewykonaniem niezbędnych prac pielęgnacyjnych i w konsekwencji doprowadzić do utraty walorów przyrodniczych.

Niezbędne jest całościowe ujmowanie w procedurze planowania przestrzennego i dokumentach planistycznych problematyki ochrony przyrody, w tym gatunków chronionych. Stan drzew będących pomnikami przyrody winien być zdiagnozowany, a drzewa w zależności od potrzeb poddane zabiegom pielęgnacyjnym, zapewniającym ich utrzymanie w odpowiednim stanie fitosanitarnym. W dalszym ciągu należy utrzymać, ale też wzbogacić o nowe obszary zieleni urządzonej, zwłaszcza wzdłuż ulic i dróg, a także poza granicami miasta. Potrzebne są również działania na rzecz tworzenia spójnego systemu korytarzy ekologicznych oraz ochrona przyrody przed wpływem realizacji inwestycji.

WODY

Na terenie gminy Wielichowo występują dwa użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy. Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę odgrywa poziom czwartorzędowy. W obrębie piętra czwartorzędowego poziom użytkowy zalega głównie na obszarze Doliny Środkowej Obry będącej fragmentem jednego z najbardziej zasobnych czwartorzędowych głównych zbiorników wód podziemnych w województwie wielkopolskim – Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej (GZWP Nr 150). Ze względu na brak izolacji z poziomem nieprzepuszczalnym zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia antropogeniczne. Woda ta wskazuje nieznaczne zanieczyszczenie, wymaga jednak nieskomplikowanego uzdatniania. Wody podziemne z utworów trzeciorzędowych ujmowane są w Wielichowie (ujęcie komunalne).

Z uwagi na duże znaczenie wód podziemnych powyższego zbiornika, stanowiącego główne źródło zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia ludności oraz w celu zapewnienia odpowiedniej jej jakości, niezbędne jest ciągle podejmowanie działań zapewniających ich ochronę, na przykład poprzez zapobieganiu lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na jakość wód.

Niekorzystny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne ma intensywna gospodarka rolna. Przeprowadzone badania wykazały, że rolnictwo dostarcza zbyt dużo nawozów naturalnych, więcej aniżeli potrzebują tego rośliny, w skutek czego znaczna ich część przedostaje się do wód, pogarszając ich jakość i wywołując eutrofizację. Intensywna produkcja rolna i stosowanie nawozów w dawkach przekraczających potrzeby nawozowe roślin, powoduje przedostawanie się zawartych w nich składników (w szczególności azotu) do wód powierzchniowych i podziemnych, wpływając na ich jakość.

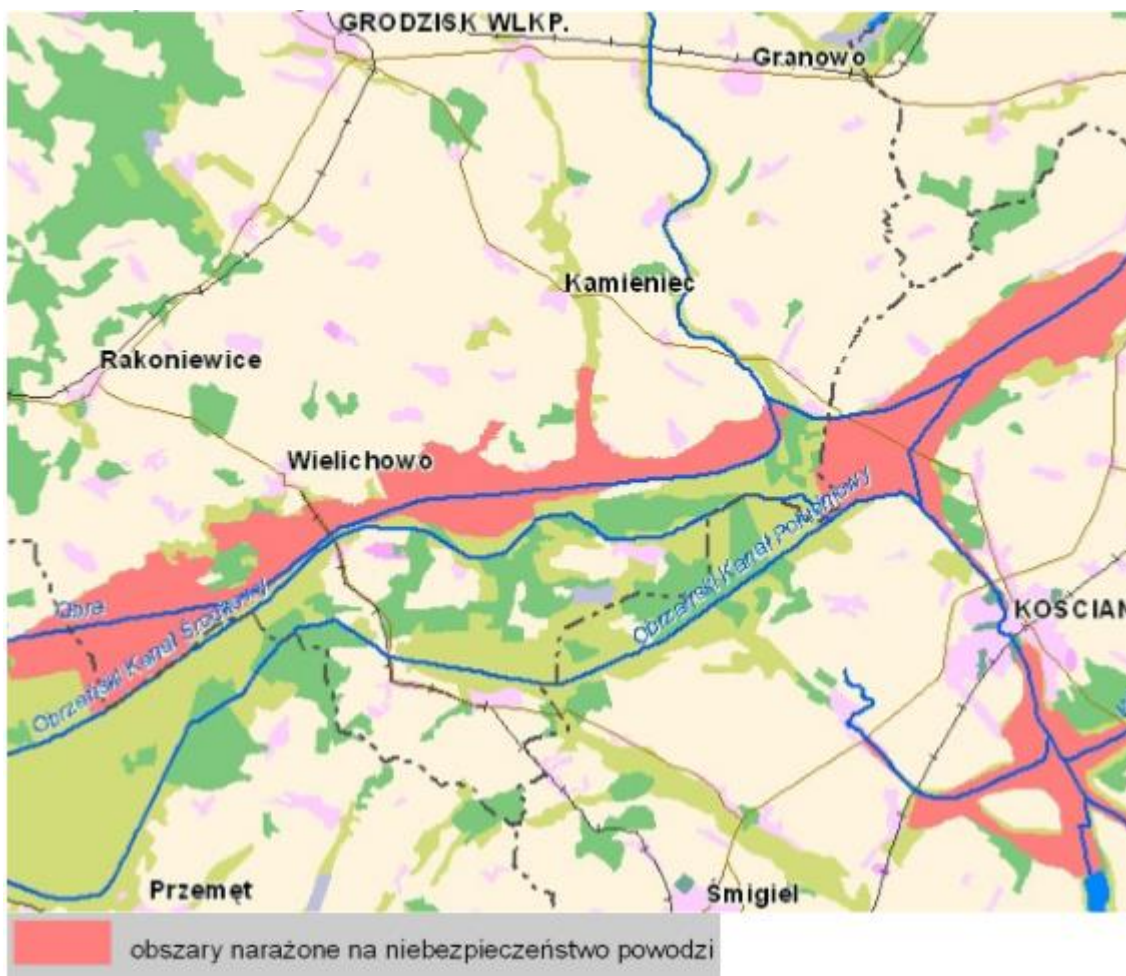
Badania jakości wód podziemnych, prowadzone przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach monitoringu operacyjnego, wykazały że Jakość wód mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości).

Na terenie gminy brak jest jezior. Sztuczne zbiorniki wodne to stawy przeciwpożarowe, stawy rybne i małe zbiorniki wiejskie, znajdujące się w miejscowościach: Prochy, Augustowo, Wielichowo, Dębsko, Trzcinica, Piotrowo

Wielkie, Pruszkowo, Śniaty, Wilkowo Polskie, Wielichowo-Wieś, Gradowice, Łubnica. Brak planów budowy kolejnych zbiorników wodnych. Ze względu na brak naturalnych zbiorników wodnych, nie utworzono kąpielisk oraz miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Na terenie gminy Wielichowo występują obszary narażone na skutki wystąpienia powodzi, są to tereny wzdłuż kanałów Obry. W skutek intensywnych opadów może dojść do podtopień obszarów znajdujących się w dolinie rzeki. Odbiorem nadmiaru wody oraz utrzymaniem odpowiedniego poziomu wilgoci w gruntach rolniczych zajmują się rowy melioracyjne, w większości będące na utrzymaniu spółki wodnej. Ich stan techniczny w połowie oceniany jest jako niezadowolający, a przez wieloletnie zaniedbania nie spełniają już swej roli. Rowy melioracyjne pełnią bardzo ważną rolę w regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz w ochronie użytków rolnych przed powodzią. Ze względu na prawidłowe funkcjonowanie niezbędna jest ich konserwacja co najmniej dwa razy do roku tj. wiosną i jesienią. Brak konserwacji rowów melioracyjnych może doprowadzić do podtopień oraz całkowitego ich zaniku.

Dla terenu gminy sporządzone zostały mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego, które są w posiadaniu Gminy.

Rysunek 9. Wstępna ocena ryzyka powodziowego – obszary narażone na ryzyko niebezpieczeństwa powodziowego.

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

W celu utrzymania prawidłowych stosunków wodnych niezbędne są regularne prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych, ciekach naturalnych oraz budowa, przebudowa i konserwacja zbiorników pełniących funkcje małej retencji.

Na jakość wód w dalszym ciągu wpływ mają zanieczyszczenia pochodzenia komunalnego i rolniczego. Nadal istnieją duże dysproporcje w zakresie wyposażenia miejscowości w sieci kanalizacyjne. Nielegalne zrzuty ścieków ze zbiorników bezodpływowych do przydrożnych rowów i cieków oraz na obszary okolicznych łąk i pól oraz ich nieszczelność, przyczynia się do zanieczyszczenia gruntów i wód. Istotnymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych jest intensywna produkcja rolna i hodowla zwierząt. Spływ zanieczyszczeń z obszarów rolniczych, jest rezultatem zaliczenia części gminy do obszarów szczególnie narażonych na

zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN). Wzrost liczby ludności oraz wyższe zapotrzebowanie na wodę prowadzi do zwiększonego korzystania z zasobów wodnych, co w powiązaniu z występującymi na tym obszarze warunkami atmosferycznymi, zwłaszcza niskimi opadami może prowadzić do nadmiernej eksploatacji zasobów wód pitnych oraz stwarza potrzebę podnoszenia świadomości w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.

W celu poprawy stanu środowiska wodnego działania powinny się koncentrować na kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych. W przypadku powstania nowej sieci kanalizacyjnej - egzekucji obowiązku przyłączania nieruchomości do sieci. Dodatkowo – kontynuowanie budowy kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w celu zwiększenia dostępności mieszkańców do kanalizacji sanitarnej. Działaniem ciągłym jest rozpowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej.

POWIETRZE

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić ze względu na pochodzenie na dwie grupy: pochodzenia naturalnego oraz antropogenicznego. Wśród zanieczyszczeń powietrza wyróżnia się między innymi: pyły, sadze, aerozole, gazy i pary, substancje aromatyczne (odory), a także różnego rodzaju energie (hałas i wibracje, promieniowanie elektromagnetyczne). Zanieczyszczenie powietrza powyżej wymienionymi substancjami ma negatywny wpływ na jakość życia i zdrowie człowieka, a także zaburza prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów.

Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Wielichowo jest tzw. emisja niska, związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na emisję do powietrza gazów i pyłów. Dla terenów wiejskich jej uciążliwość wynika głównie z rozproszenia źródeł emisji (emisja niska z palenisk domowych). W znacznej części są to źródła opalane węglem. Problem ten widoczny jest zwłaszcza w okresie grzewczym. Na niską emisję składają się również zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, zwłaszcza na terenach przyległych do drogi krajowej 32. Ponadto z transportem drogowym związane są również firmy magazynowe, logistyczne oraz stacje paliw. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są: zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu,

tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory aromatyczne oraz zanieczyszczenia pyłowe w postaci związków: ołowiu, kadmu, niklu i miedzi.

Na terenie gminy Wielichowo nie prowadzi się pomiaru jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany jest w gminie Kamieniec w m. Cykowo, gdzie powietrze monitoruje się metodą pasywną (metodą wskaźnikową) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu zanieczyszczeń raz w miesiącu. Metodą tą prowadzi się badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu. Z badań wynika, że nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji.

W celu zmniejszenia emisji niskiej pochodzącej z domowych palenisk i obiektów użyteczności publicznej, powinno się dążyć do zmiany systemów grzewczych, wykonania termomodernizacji budynków, rozbudowy sieci gazowej, a także promować stosowanie alternatywnych źródeł ciepła (pompy ciepła, kolektory słoneczne, itp.). W celu zachęcenia mieszkańców gminy do zmiany nośników na bardziej przyjazne środowisku, należy realizować kampanie edukacyjne na temat szkodliwości niskiej emisji oraz informować o możliwościach finansowania działań termomodernizacyjnych i odnawialnych źródeł energii. W zakresie transportu najważniejsze kierunki działań to: dalsza poprawa stanu technicznego dróg i ulic, budowa ścieżek rowerowych. Podjęte działania przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących ze środków transportu.

KLIMAT AKUSTYCZNY

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w decybelach [dB]. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Ze względu na powszechność występowania, znaczny zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska jest hałas komunikacyjny. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 32 Gubin – Stęszew oraz droga wojewódzka nr 312 Rakoniewice – Czacz. Fragment drogi krajowej nr 32 o długości 1,25 km, przebiega poza obszarem zabudowanym, w znacznej

odległości od zabudowań, dlatego problem hałasu w tym przypadku nie występuje. Droga wojewódzka nr 312 przebiega przez obszar zabudowany miejscowości: Wielichowo, Ziemin, Śniaty, Wilkowo Polskie.

Brak pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, zwłaszcza wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 312 nie pozwala stwierdzić jednoznacznie czy problem hałasu na tym terenie występuje.

Konieczne jest wskazanie konieczności przeprowadzenia pomiarów hałasu. Niezbędna jest również dalsza modernizacja istniejących dróg, organizacja ruchu. Przy projektowaniu budowy ścieżek rowerowych należy pamiętać o zapewnieniu pieszym odpowiedniej szerokości chodnika.

GLEBY

W gminie nie występują gleby o wysokiej żyzności (I i II), największy udział mają gleby klas IV i V. Wśród gruntów ornych 70% zajmują gleby żytne, z czego gleby dobre stanowią 25%, a 45% gleby słabe. Grunty orne to przeważnie gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze. Na obszarze Gminy przeważają gleby o odczynie lekko kwaśnym (45% powierzchni użytków rolnych), kwaśne i obojętne (po 24% powierzchni użytków rolnych), bardzo kwaśne i zasadowe (po 2% powierzchni użytków rolnych). Wapnowania, wpływające korzystnie na właściwości fizyczno-chemiczne i biologiczne gleb, wymaga niemal 50% powierzchni użytków rolnych.

Rozmieszczenie przestrzenne gleb uwarunkowane jest morfologią powierzchni (Wał Lwówecko-Rakoniewicki, Równina Opalenicka i Dolina Środkowej Obry). Gleby słabe i najsłabsze związane są z występowaniem dolin rzecznych (szczególnie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej), zbudowanych głównie z piasków różnoziarnistych. Z występowaniem wysoczyzny morenowej (Równiny Opalenickiej) związane są gleby wysokich i średnich klas.

Największym zagrożeniem dla gleb są nielegalne wysypiska odpadów, proces przekształcania gruntów rolnych zwłaszcza pod zabudowę, samo rolnictwo, a dokładniej sposób nawożenia i stosowanie wielu pestycydów. Z uwagi na eksploatację kopalni działania mogą dotyczyć racjonalnego wydobycia oraz przywracania terenu do stanu naturalnego po zakończonej eksploatacji.

ENERGIA ODNAWIALNA

Wykorzystanie energii odnawialnej nie powoduje zanieczyszczeń, ogranicza emisję gazów cieplarnianych, a jednak powoduje pewne problemy i nie pozostaje bez negatywnego wpływu na środowisko.

Brak realizacji przedsięwzięć związanych z pozyskiwaniem energii odnawialnej związany jest głównie z niską świadomością ekologiczną mieszkańców, nieuzasadnionym strachem przed lokalizacją instalacji energetycznych. Brakuje działań związanych z promocją możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Niewątpliwie należy wzmacniać propagowanie postaw ekologicznych oraz podjąć radykalne działania zmierzające do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców.

Z uwagi na uwarunkowania klimatyczne, gospodarcze i przestrzenne, sprzyjający jest rozwój małych indywidualnych instalacji wykorzystujących OZE (instalacje fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła). Gmina nie wyznaczyła w Studium obszarów pod rozwój odnawialnych źródeł energii. Obecnie na terenie gminy w małym stopniu wykorzystuje się odnawialne źródła energii, jednak w najbliższej perspektywie możliwy jest jej rozwój. Należy dążyć do osiągnięcia założonych poziomów zużycia energii odnawialnej – co najmniej 15% do końca 2020 roku. Na poziomie gminnym działania te polegać będą na podnoszeniu poziomu świadomości mieszkańców oraz stworzeniu dogodnych warunków lokalizacyjnych dla potencjalnych inwestorów.

Energia geotermalna

Wielkopolska ma stosunkowo dobre uwarunkowania związane ze źródłami geotermalnymi. Uwarstwienie terenów korzystnych przebiega na osi północny zachód – południowy wschód. Cała Wielkopolska jest regionem o znaczących i możliwych do wykorzystania zasobach eksploatacyjnych wód i energii geotermalnej. Wykonane w latach 1996-2000 oceny zasobów wykazały, że prawie każda gmina województwa wielkopolskiego, posiada dobre warunki do zagospodarowania energii geotermalnej. Daje to szerokie możliwości zarówno w zakresie przedsięwzięć własnych gmin, jak i przede wszystkim w zakresie inicjatyw sektora prywatnego zainteresowanego realizacją autonomicznych instalacji pozyskujących energię na potrzeby własne lub do celów komercyjnych. Niezależnie od występowania naturalnych basenów sedymentacyjnych wypełnionych gorącymi wodami podziemnymi coraz powszechniej stosowane są pompy ciepła. Pompy ciepła to urządzenia proekologiczne pozwalające na

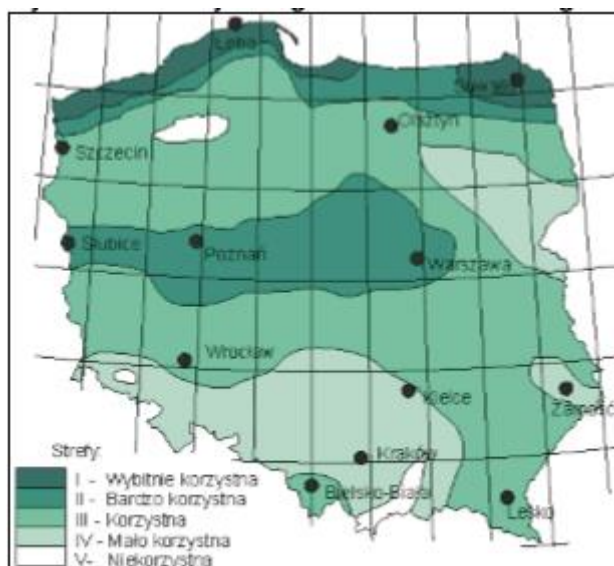
57

zmniejszenie kosztów ogrzewania domów. Pozyskana energia może być przeznaczona na ogrzanie wody użytkowej lub budynku. Podstawową zaletą wyróżniającą pompy ciepła od innych systemów grzewczych jest to, że 75% energii potrzebnej do celów grzewczych czerpanych jest bezpłatnie z otoczenia, a pozostałe 25% stanowi prąd elektryczny. Powoduje to, że pompy ciepła, w obecnej chwili są najtańszymi w eksploatacji urządzeniami w porównaniu z innymi urządzeniami i grzewczymi.

Ograniczeniem dla pozyskania energii geotermalnej są w głównej mierze wysokie koszty wierceń.

Energia wiatru

Dla uzyskania realnych wielkości energii użytecznej z wiatru wymagane jest występowanie odpowiednio silnych wiatrów (o prędkości powyżej 4 m/s) o stałym natężeniu. Dla oceny uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej istotne znaczenie ma analiza zasobów użyteczności energii wiatru na wysokości 10 i 30 m, które wykazała, że teren gminy położony jest w rejonie korzystnych warunków wietrznych, co oznacza, że na jego terenie występują sprzyjające warunki meteorologiczne dla rozwoju tego rodzaju energetyki, a prędkość wiatru wynosi odpowiednio: na wysokości 10 m – 4-4,5 m/s, na wysokości 30 m – 4,5-5 m/s.⁶ Jednak do elementów decydujących o możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych należą również inne uwarunkowania, w tym przyrodnicze, kulturowe, infrastruktura techniczna oraz komunikacja. Dla rozwoju energetyki wiatrowej istotne znaczenie ma rozmieszczenie form ochrony przyrody.

Rysunek 10. Strefy energii wiatru w Polsce wg H. Lorenc.

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMiGW

W opracowanym SUIKZP gminy Wielichowo brak wyznaczonych terenów pod lokalizację farm wiatrowych.

Wykluczenia rozwoju energetyki wiatrowej w gminie Wielichowo z uwagi na uwarunkowania przestrzenne:

- tereny zabudowane,
- lasy,
- obszary objęte ochroną prawną,
- układy dolinne rzek,
- strefy rolno-leśne,
- ograniczenia społeczne – niechęć przed dużymi instalacjami w sąsiedztwie.

Zgodnie z „Tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” elektrowni wiatrowych nie należy lokalizować w odległości mniejszej niż 200 m od granicy lasu i niebędących lasem skupisk drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej oraz odległości mniejszej niż 200 m od brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze.

Energia słoneczna

W Polsce istnieją dość dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Natężenie promieniowania słonecznego w całym obszarze województwa wielkopolskiego i występujących warunkach klimatycznych zapewnia ekonomiczne

przetwarzanie go w energię użyteczną. Potencjał ten jest wystarczający do wykorzystania na potrzeby bytowe mieszkańców, do podgrzewania ciepłej wody, choć koszty inwestycji są często zbyt duże w stosunku do możliwości osób fizycznych. Coraz częściej wykorzystuje się energię słoneczną, dzięki możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na ten cel. Ze względu na dużą zmienność sezonową i dobową potencjał ten nie zaspokoi potrzeb produkcyjnych przemysłu rolnego i rolno-spożywczego.

Brak informacji na temat wykorzystywania energii słonecznej na terenie gminy Wielichowo, ponieważ pojedyncze kolektory słoneczne oraz instalacje fotowoltaiczne montowane głównie przez osoby fizyczne i nie wymagają zgłoszenia.

Ograniczeniem dla lokalizowania kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych jest jedynie ich miejsce usytuowania na obiekcie. W przypadku dużych powierzchni instalacji przemysłowych niezbędne jest ich umieszczenie w gminnych dokumentach planistycznych.

Energia z biomasy i biogazu

Biomasa to najstarsze i najszerzej współcześnie wykorzystywane odnawialne źródło energii. Należą do niej zarówno odpady biodegradowalne z gospodarstw domowych, jak i pozostałości po przycinaniu zieleni miejskiej. Biomasa to cała istniejąca na Ziemi materia organiczna, wszystkie substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego ulegające biodegradacji. Biomasa są resztki z produkcji rolnej, pozostałości z leśnictwa, odpady przemysłowe i komunalne. Pod względem energetycznym 2 tony biomasy równoważne są 1 tonie węgla kamiennego. Także pod względem ekologicznym biomasa jest lepsza niż węgiel gdyż podczas spalania emituje mniej SO₂ niż węgiel. Bilans emisji dwutlenku węgla jest zerowy ponieważ podczas spalania do atmosfery oddawane jest tyle CO₂ ile wcześniej rośliny pobrały z otoczenia. Ogrzewanie biomasą staje się opłacalne - ceny biomasy są konkurencyjne na rynku paliw. Wykorzystanie biomasy pozwala wreszcie zagospodarować nieużytki i spożytkować odpady. Biomasa jest zatem o wiele bardziej wydajna niż węgiel, a w dodatku jest stale odnawialna w procesie fotosyntezy.

Najistotniejsze w Wielkopolsce są odpady drzewne pochodzące z gospodarki leśnej oraz słoma pochodząca z gospodarki rolniczej. Wielkopolska ma najpoważniejszy w kraju potencjał związany z produkcją słomy. Na glebach o niskich klasach bonitacyjnych zwłaszcza grunty klasy IV-V, na których prowadzenie gospodarki rolnej

w tradycyjnych jej zakresach staje się w istotnej mierze mniej opłacalne, wprowadza się uprawę tak zwanych roślin energetycznych. W przypadku roślin drzewiastych będą to głównie wierzba krzewiasta, topola i miskant olbrzymi. W przypadku roślin trawiastych lub uprawnych będą to zboża (pozyskiwanie odpadów z produkcji podstawowej), rzepak, i dobrze plonująca trzcina. Rzepak jest także podstawowym w Polsce źródłem surowca do produkcji biopaliw.

Biogaz zgodnie z prawem energetycznym to paliwo gazowe otrzymywane z surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości przemysłu rolno-spożywczego lub biomasy leśnej w procesie fermentacji metanowej.

W zasadzie każdy rodzaj biomasy roślinnej, z wyjątkiem roślin zdrewniałych, może być wykorzystany w procesie produkcji biogazu. To, co decyduje o wyborze konkretnego gatunku, to względy ekonomiczne i ekologiczne jego uprawy. Obecność biogazowni może być odczuwalna w środowisku. Podstawowym problemem jest niechęć lokalnej społeczności, której może przeszkadzać intensywność zapachowa, która bywa bardzo dokuczliwa, zwłaszcza podczas załadunku biomasy do komór. Rozwiązania techniczne mogą poprawić pracę systemu na tyle, że zapachy związane z eksploatacją występują jedynie w pobliżu biogazowni, niemniej lokalne warunki klimatyczne i fizjograficzne mogą przyczyniać się do rozprzestrzeniania się nieprzyjemnych odorów na relatywnie duże odległości.

Ponadto biomase również można pozyskać z:

- oczyszczalni ścieków,
- zakładów przemysłowych - ścieki z zakładów: o przetwórstwa spożywczego (rzeźni, mleczarni, przetwórstwa mięsnego, cukrowni),
- odpady z przemysłu rolno-spożywczego,
- składowisk odpadów komunalnych.

Ograniczeniem dla rozwoju energetyki z pozyskiwania biomasy, biogazu i biopaliw tak jak w przypadku energetyki wiatrowej mogą być obszary objęte ochroną prawną. Rozwój jest także uwarunkowany występowaniem i możliwością pozyskiwania zasobów surowcowych, ograniczony jest czynnikami ekonomicznymi oraz sytuacją na rynku żywnościowym.

Energia wodna

Cieki z obszaru gminy charakteryzują się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania kanału. Obecnie na terenie gminy nie znajduje się żadna elektrownia wodna.

EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA

Istotną rolę w szerzeniu wiedzy ekologicznej na terenie gminy Wielichowo odgrywają m.in.:

- Urząd Miejski w Wielichowie,
- Starostwo Powiatowe w Grodzisku Wlkp.
- Jednostki oświatowe: przedszkola i szkoły,
- Związek Międzygminny Centrum Zagospodarowania Odpadów „SELEKT”,
- Nadleśnictwo Kościan.

Realizacja edukacji ekologicznej przez Urząd Miejski w Wielichowie odbywa się najczęściej poprzez umieszczanie artykułów, ogłoszeń w prasie lokalnej, na stronie internetowej www.wielichowo.pl, w razie potrzeby rozpowszechnienie ulotek, rozwieszanie ogłoszeń oraz współpracę z sołtysami wsi. Gmina podejmuje działania w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez konkursy plastyczne dla uczniów szkół podstawowych.

Związek Międzygminny „SELEKT” również organizuje konkursy plastyczne dla uczniów szkół podstawowych, ale też organizuje festyny ekologiczne, wizyty pracowników związku w przedszkolach, przedstawienia dla dzieci w wieku przedszkolnym. Zamieszcza również na stronie internetowej materiały edukacyjne na temat prawidłowego postępowania z odpadami.

Nadleśnictwo Kościan organizuje akcje edukacyjne skierowane do szkół i przedszkoli oraz terenowe zajęcia w lesie organizowane dla dzieci i młodzieży.

Problemem może być brak poszanowania dla środowiska wśród jego użytkowników oraz obojętność w stosunku do zagrożeń środowiska. Jednak za pośrednictwem Internetu, nawet niewielkim kosztem można zorganizować ciekawe akcje edukacyjne, które podniosą poziom świadomości mieszkańców.

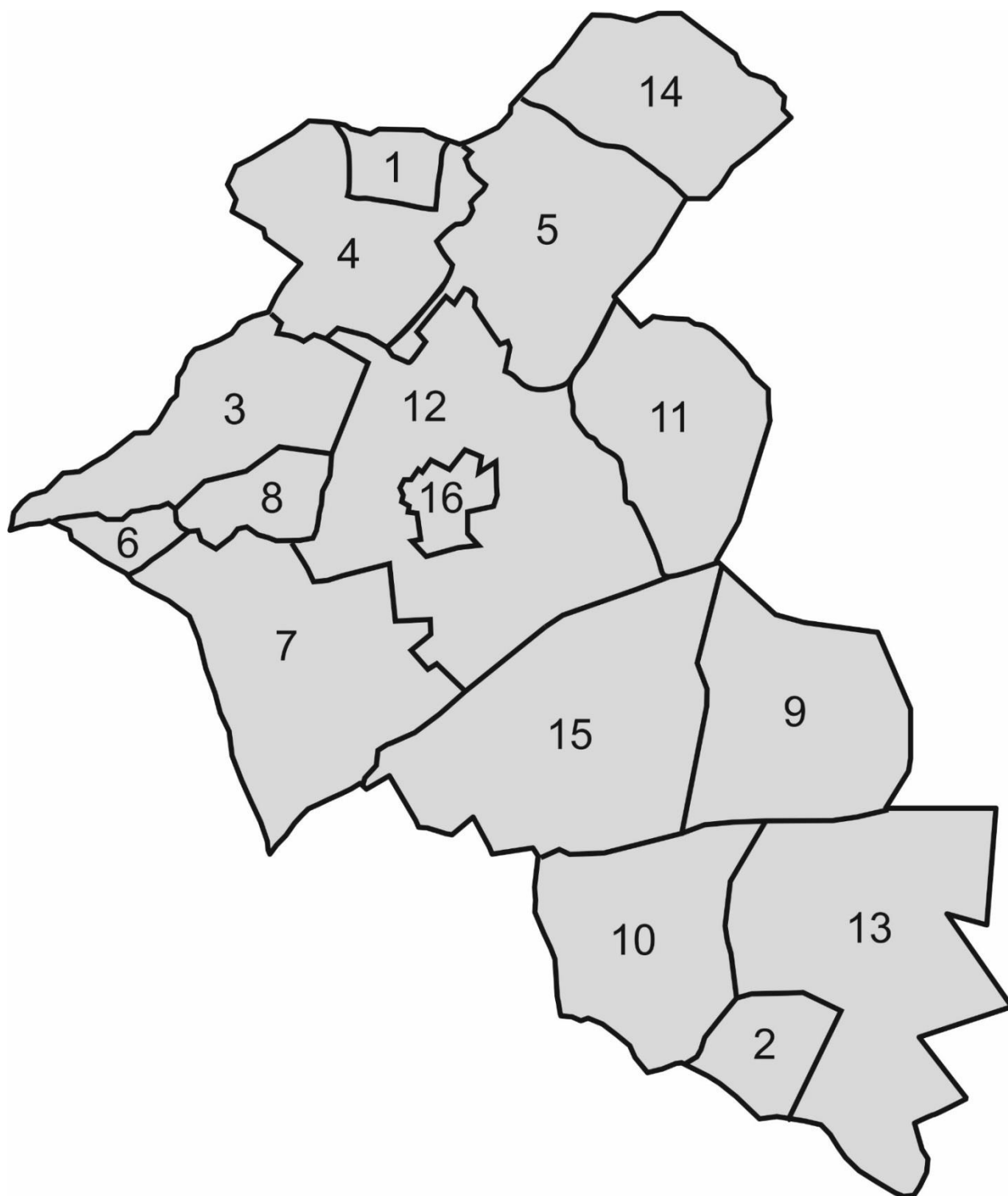
4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI.

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych konieczne było wyszczególnienie mniejszych jednostek planistycznych, które posłużyły zbadaniu zróżnicowania wewnątrzgminnego. Ze względu na dużą liczbę mieszkańców, zdecydowano się podzielić miasto Wielichowo na 3 części, zgodnie z zagospodarowaniem przestrzennym oraz funkcjami, jakie pełnią poszczególne strefy. Po podziale Wielichowa wyszczególniono więc 18 jednostek planistycznych: miasto Wielichowo podzielone na 3 jednostki oraz 15 wsi sołeckich.

Tabela 7. Podstawowe parametry wyróżnionych jednostek analitycznych

Lp.	Jednostka	Liczba ludności	Udział procentowy	Liczba gospodarstw	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy
1.	Augustowo	94	1,34%	25	150,86	1,40%
2.	Celinki	99	1,41%	15	262,2	2,44%
3.	Dębsko	367	5,22%	71	611,02	5,68%
4.	Gradowice	586	8,33%	143	603,43	5,61%
5.	Łubnica	767	10,90%	160	823,44	7,65%
6.	Piotrowo Wielkie	175	2,49%	32	113,99	1,06%
7.	Prochy	195	2,77%	39	697,96	6,49%
8.	Pruszkowo	132	1,88%	26	189,48	1,76%
9.	Reńsko	125	1,78%	31	819,85	7,62%
10.	Śniaty	636	9,04%	130	720,1	6,69%
11.	Trzcinica	327	4,65%	59	681,11	6,33%
12.	Wielichowo-Wieś	290	4,12%	79	988,82	9,19%
13.	Wilkowo Polskie	911	12,95%	197	1311,01	12,19%
14.	Zieleńcin	325	4,62%	69	573,93	5,33%
15.	Ziemin	207	2,94%	43	2111,23	19,62%
16.	Wielichowo I	565	8,03%	142	24,58	0,23%
17.	Wielichowo II	326	4,63%	82	25,34	0,24%
18.	Wielichowo III	910	12,93%	231	50,23	0,47%
Ogółem:		7037	100,00%	1574	10758,58	100,00%

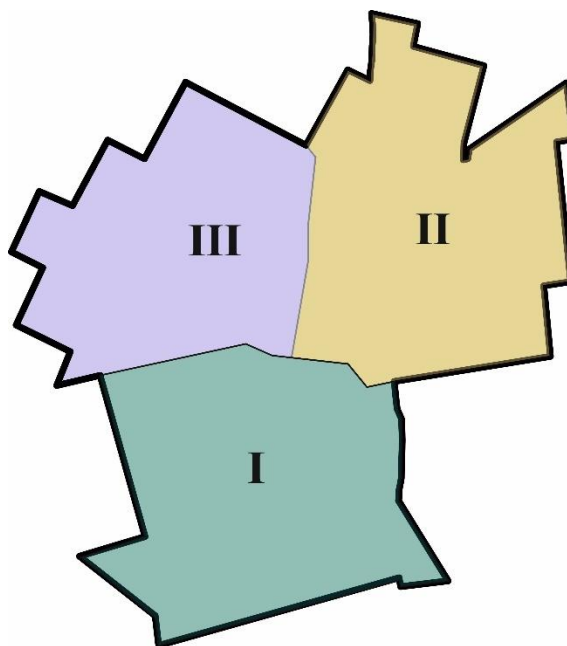
Źródło: Urząd Miejski w Wielichowie

Rysunek 11. Podział gminy Wielichowo na jednostki analityczne

Źródło: geoportal.gov.pl

Teren miejski podzielono zgodnie z poniższą mapą.

Rysunek 12. Podział miasta Wielichowa na mniejsze jednostki analityczne

Źródło: geoportal.gov.pl

Tabela 8: Podział miasta Wielichowo

Strefa	Opis
I	Znajduje się w południowej części miasta Wielichowa. Jej północną granicą wyznaczają ulice: Nowa, Rakoniewicka oraz Parkowa, natomiast od południa oraz wschodu sąsiaduje z jednostką Wielichowo-Wieś. Jej zachodnim sąsiadem jest wieś Prochy. Na jej terenie znajduje się Zespół Szkół im. Polskich Noblistów, Przedszkole „Świat Bajek”, Centrum Kultury „Pod Wieżą” oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.
II	Strefa ta wyznaczona jest w północno-wschodniej części miasta Wielichowo. Od północy sąsiaduje z jednostką Mokrzec, a od południa jej granicę wyznacza ulica Parkowa. Od wschodu sąsiaduje z Trzcinicą, natomiast zachodnią granicę wyznacza ulica Lipowa. Na jej terenie znajduje się Bank Spółdzielczy w Grodzisku Wielkopolskim: filia Wielichowo, Restauracja „Fantazja” oraz Hodowla Królików Rasowych.
III	Strefa znajduje się w północno-zachodniej części miasta Wielichowo. Od północy sąsiaduje z Gradowicami, od

	<p>południa jej granicą jest ulica Nowa. Od wschodu sąsiaduje ze strefą II, z którą dzieli ją granica wyznaczona wzdłuż ulicy Lipowej. Od zachodu graniczy z Prochami.</p> <p>Na jej terenie znajduje się zakład „Santano” Leszek i Monika Staśkiewicz, ubojnia drobiu, „Florek Wielichowo, Bosch Car Service, „Stary Młyn” restauracja w której organizowane są imprezy okolicznościowe oraz MDS. Restauracja, motel.</p>
--	--

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym etapem prac nad Programem Rewitalizacji było opracowanie zestawu wskaźników ze sfery społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Wszystkie dane liczbowe dla poszczególnych jednostek analitycznych zostały pozyskane z Urzędu Miejskiego w Wielichowie i przedstawiają stan na koniec roku 2016.

Tabela 9: Wskaźniki zastosowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo

Sfera	Wskaźniki służące wyznaczeniu obszarów zdegradowanych
Spółeczna	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki analitycznej, - Udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych jednostki analitycznej, - Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej, - Udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych, - Liczba przestępstw na 100 mieszkańców jednostki analitycznej
Gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jednostki analitycznej - Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w ciągu ostatniego roku na 100 mieszkańców jednostki analitycznej
Przestrzenno –	<ul style="list-style-type: none"> - Długość ścieżek rowerowych na 100 mieszkańców jednostki

funkcjonalna	<p>analizacyjnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba terenów publicznych na 100 mieszkańców jednostki analizacyjnej, - Liczba budynków użyteczności publicznej na 100 mieszkańców, - Liczba połączeń komunikacyjnych na 100 mieszkańców,
Techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba budynków użyteczności publicznej wybudowanych przed 1989 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki analizacyjnej, - Liczba budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki analizacyjnej, - Udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej do ogółu gospodarstw jednostki analizacyjnej, - Udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci gazowej do ogółu gospodarstw jednostki analizacyjnej,
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zbiorników bezodpływowych przypadająca na 100 mieszkańców, Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na 100 mieszkańców jednostki analizacyjnej, - Udział gospodarstw domowych w których występują budynki pokryte azbestem w liczbie gospodarstw jednostki analizacyjnej,

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wskaźniki posłużyły wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. Aby obiektywnie porównać jednostki analizacyjne podlegające diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznacznie wskazać obszary wymagające interwencji zastosowano wskaźnik Perkala. Jest to jedna z metod porządkowania liniowego charakteryzująca się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie¹. Wcześniej jednak konieczna była standaryzacja

¹ Parysek, J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.

zmiennych, aby doprowadzić do eliminacji jednostek miary i wyrównania wartości zmiennych. Standaryzacja zmiennych została dokonana zgodnie ze wzorami:

$$Z_{ik} = \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla stymulant}^2$$

$$Z_{ik} = - \frac{X_{ik} - \bar{X}_k}{S_k} \text{ dla destymulant}^3$$

Gdzie:

Z_{ik} – standaryzowana wartość k-tej zmiennej w i-tej jednostce,

X_{ik} - wartość cechy k w badanej jednostce przestrzennej i,

\bar{X}_k – średnia arytmetyczna k-tej zmiennej,

S_k – odchylenie standardowe k-tej zmiennej.

W ten sposób uzyskane zestandaryzowane zmienne tworzą macierz zmiennych opisujących wszystkie jednostki analityczne. Kolejnym krokiem było obliczenie wskaźnika Perkala według wzoru:

$$WP = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n y'_{ij}$$

Gdzie:

WP – wskaźnik Perkala,

n – ilość obiektów,

y'_{ij} – standaryzowana wartość j-tej cechy w i-tym obiekcie, po zmianie destymulant na stymulanty.

Na podstawie uzyskanych wartości syntetycznego miernika Perkala przeprowadzono klasyfikację jednostek analitycznych w Gminie Wielichowo ze względu

² Stymulanty to zmienne, których **rosnące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

³ Destymulanty to zmienne, których **malejące** wartości są oceniane pozytywnie z punktu widzenia danego zjawiska.

na poziom rozwoju społeczno - gospodarczego. Podstawą uzyskania klasy są przedziały, jakie przyjmuje wskaźnik w oparciu o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe. Klasy badanych obiektów uzyskuje się, wykorzystując następujący schemat⁴:

Klasa	Przedział	Poziom rozwoju
I	$WP > \sum \bar{X} + \frac{S}{2}$	bardzo dobry
II	$\sum \bar{X} + \frac{S}{2} > WP > \sum \bar{X} - \frac{S}{2}$	przeciętny
III	$WP < \sum \bar{X} - \frac{S}{2}$	niedostateczny

Wyznaczone w ten sposób obszary zdegradowane poddano pod dyskusję z innymi podmiotami zainteresowanymi działaniami rewitalizacyjnymi w formie konsultacji społecznych. Na podstawie przeprowadzonych spotkań wyznaczono obszary rewitalizacji oraz główne potrzeby mieszkańców tych obszarów i kierunki działań.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020* obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, który jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk **społecznych**, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w pozostałych sferach. Na tej podstawie w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielichowo w pierwszej kolejności dokonano analizy wskaźnikowej sfery społecznej metodą Perkala, a po uzyskaniu wyników przydzielono jednostki analityczne do jednej z trzech klas (rozdz. 3. *Metodologia prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji*).

Kolorem zielonym znaczone obszary, dla których wskaźnik przyjął wartość większą niż wartość sumy średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego. Kolorem żółtym oznaczono jednostki analityczne, dla których wskaźnik przyjął wartość w przedziale pomiędzy sumą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego oraz różnicą średniej arytmetycznej i połowy odchylenia standardowego. Wartości, dla których wskaźnik Perkala jest mniejszy od wartości różnicy średniej i połowy odchylenia standardowego oznaczono kolorem czerwonym.

⁴ Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

4.1. SFERA SPOŁECZNA

Tabela 10. Sfera społeczna

L.p.	Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej			Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej			Liczba osób bezrobotnych			Liczba bezrobotnych kobiet			Liczba przestępstw			Wskaźnik Perkala
		Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Gospodarstw domowe korzystające z pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych jednostki	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
1.	Augustowo	20	21,28	-1,11	3	0,12	-0,15	1	1,06	0,59	0	0,00	1,16	0	0,00	1,78	0,84
2.	Celinki	18	18,18	-0,76	3	0,20	-1,22	1	1,01	0,70	0	0,00	1,16	0	0,00	1,78	0,61
3.	Dębsko	9	2,45	1,01	2	0,03	1,07	4	1,09	0,53	2	0,50	-0,48	2	0,54	-0,36	0,19
4.	Gradowice	86	14,68	-0,36	14	0,10	0,14	6	1,02	0,67	4	0,67	-1,02	3	0,51	-0,23	-0,11
5.	Łubnica	57	7,43	0,45	9	0,06	0,69	7	0,91	0,92	4	0,57	-0,71	3	0,39	0,24	0,29
6.	Piotrowo Wielkie	22	12,57	-0,13	3	0,09	0,20	2	1,14	0,41	0	0,00	1,16	1	0,57	-0,47	0,33
7.	Prochy	31	15,90	-0,50	2	0,05	0,76	4	2,05	-1,57	2	0,50	-0,48	1	0,51	-0,24	-0,38
8.	Pruszkowo	7	5,30	0,69	1	0,04	0,93	1	0,76	1,25	0	0,00	1,16	1	0,76	-1,20	0,54
9.	Reńsko	48	38,40	-3,03	7	0,23	-1,56	2	1,60	-0,58	1	0,50	-0,48	0	0,00	1,78	-0,21
10.	Śniaty	73	11,48	-0,01	10	0,08	0,42	8	1,26	0,16	3	0,38	-0,07	3	0,47	-0,08	0,11
11.	Trzcinica	15	4,59	0,77	4	0,07	0,54	3	0,92	0,91	0	0,00	1,16	1	0,31	0,58	0,80
12.	Wielichowo-Wieś	13	4,48	0,78	6	0,08	0,43	5	1,72	-0,85	4	0,80	-1,46	2	0,69	-0,93	-0,70
13.	Wilkowo Polskie	104	11,42	0,00	17	0,09	0,29	10	1,10	0,51	5	0,50	-0,48	4	0,44	0,05	0,10

14.	Zieleńcin	57	17,54	-0,69	11	0,16	-0,68	4	1,23	0,22	0	0,00	1,16	1	0,31	0,57	0,32
15.	Ziemin	13	6,28	0,58	2	0,05	0,82	2	0,97	0,80	0	0,00	1,16	1	0,48	-0,12	0,67
16.	Wielichowo I	9	1,59	1,10	5	0,04	0,97	12	2,12	-1,73	8	0,67	-1,02	5	0,88	-1,70	-0,87
17.	Wielichowo II	22	6,75	0,52	23	0,28	-2,29	7	2,15	-1,78	5	0,71	-1,18	2	0,61	-0,63	-1,47
18.	Wielichowo III	48	5,27	0,69	49	0,21	-1,38	17	1,87	-1,17	10	0,59	-0,76	6	0,66	-0,81	-1,03
GMINA		652	9,27	0,23	171	0,11	0,00	96	1,36	-0,06	48	0,68	-1,01	36	0,51	-0,22	
Średnia			11,42			0,11			1,33			0,35			0,45		0,00
Odchylenie standardowe			8,92			0,08			0,46			0,31			0,25		0,64

Źródło: opracowanie własne

4.2. SFERA GOSPODARCZA

Tabela 11. Sfera gospodarcza

L.p.	Jednostka analityczna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych			Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w ciągu ostatniego roku			Wskaźnik Perkala
		Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 gospodarstwo	Wartość standaryzowana	
1.	Augustowo	1	1,06	-1,45	0	0,00	1,22	-0,12
2.	Celinki	5	5,05	-0,18	0	0,00	1,22	0,52
3.	Dębsko	25	6,81	0,38	3	0,82	-1,91	-0,76
4.	Gradowice	23	3,92	-0,54	3	0,51	-0,74	-0,64
5.	Łubnica	28	3,65	-0,63	3	0,39	-0,28	-0,45
6.	Piotrowo Wielkie	10	5,71	0,03	0	0,00	1,22	0,62
7.	Prochy	2	1,03	-1,46	1	0,51	-0,74	-1,10
8.	Pruszkowo	12	9,09	1,10	0	0,00	1,22	1,16
9.	Reńsko	5	4,00	-0,51	0	0,00	1,22	0,35
10.	Śniaty	52	8,18	0,81	4	0,63	-1,19	-0,19
11.	Trzcinica	15	4,59	-0,33	1	0,31	0,05	-0,14
12.	Wielichowo-Wieś	10	3,45	-0,69	1	0,34	-0,10	-0,40
13.	Wilkowo Polskie	57	6,26	0,20	4	0,44	-0,46	-0,13
14.	Zieleńcin	7	2,15	-1,10	0	0,00	1,22	0,06
15.	Ziemin	16	7,73	0,67	1	0,48	-0,63	0,02
16.	Wielichowo I	29	5,13	-0,15	2	0,35	-0,14	-0,15
17.	Wielichowo II	43	13,19	2,41	2	0,61	-1,13	0,64
18.	Wielichowo III	88	9,67	1,29	3	0,33	-0,04	0,62
GMINA		428	6,08	0,15	28	1,78	-5,58	
Średnia			5,62			0,32		0,00
Odchylenie standardowe			3,15			0,26		0,57

Źródło: opracowanie własne

4.3. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Tabela 12. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

L.p.	Jednostka analityczna	Długość ścieżek rowerowych			Liczba terenów publicznych			Liczba obiektów użyteczności publicznej			Liczba połączeń komunikacji publicznej			Wskaźnik Perkala
		Ogółem w km	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	
1.	Augustowo	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	0	0,00	-1,39	0	0,00	-0,63	-0,78
2.	Celinki	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	0	0,00	-1,39	0	0,00	-0,63	-0,78
3.	Dębsko	2,40	0,65	2,12	1	0,27	1,39	2	0,54	-0,11	0	0,00	-0,63	0,69
4.	Gradowice, Augustowo	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	4	0,68	0,22	0	0,00	-0,63	-0,38
5.	Łubnica	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	4	0,52	-0,16	1	0,13	0,14	-0,28
6.	Piotrowo Wielkie	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	1	0,57	-0,04	0	0,00	-0,63	-0,45
7.	Prochy	1,60	0,82	2,78	0	0,00	-0,64	2	1,03	1,03	1	0,51	2,40	1,39
8.	Pruszkowo	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	1	0,76	0,39	0	0,00	-0,63	-0,34
9.	Reńsko	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	2	1,60	2,39	0	0,00	-0,63	0,16
10.	Śniaty	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	4	0,63	0,09	1	0,16	0,30	-0,18
11.	Trzcinica	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	2	0,61	0,05	0	0,00	-0,63	-0,42
12.	Wielichowo-Wieś	1,33	0,46	1,34	1	0,34	1,93	1	0,34	-0,58	0	0,00	-0,63	0,51

13.	Wilkowo Polskie	1,37	0,15	0,12	1	0,11	0,18	5	0,55	-0,10	1	0,11	0,02	0,06
14.	Zieleńcin	0,00	0,00	-0,47	1	0,31	1,65	1	0,31	-0,67	1	0,31	1,19	0,42
15.	Ziemin	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	2	0,97	0,89	1	0,48	2,22	0,50
16.	Wielichowo I	0,23	0,04	-0,31	1	0,18	0,68	0	0,00	-1,39	0	0,00	-0,63	-0,41
17.	Wielichowo II	0,00	0,00	-0,47	0	0,00	-0,64	1	0,31	-0,67	0	0,00	-0,63	-0,60
18.	Wielichowo III	0,26	0,03	-0,36	3	0,33	1,81	11	1,21	1,46	2	0,22	0,67	0,89
GMINA		7,18	0,10	-0,07	8	0,11	0,21	43	0,61	0,05	8	0,11	-0,17	
Średnia			0,12			0,09			0,59			0,11		0,00
Odchylenie standardowe			0,25			0,13			0,42			0,17		0,62

Źródło: opracowanie własne

4.4. SFERA TECHNICZNA

Tabela 13. Sfera techniczna

L.p.	Jednostka analityczna	Liczba budynków użyteczności publicznej wybudowanych przed 1989 r.			Liczba budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym			Udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej do ogółu gospodarstw jednostki analitycznej [%]		Udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci gazowej do ogółu gospodarstw jednostki analitycznej [%]		Wskaźnik Perkala
		Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Wartość standaryzowana	Ogółem	Wartość standaryzowana	
1.	Augustowo	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	0	-0,50	0	-1,20	-10,77
2.	Celinki	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	0	-0,50	0	-1,20	-10,77
3.	Dębsko	1	0,00	-41,95	1	0,27	0,22	0	-0,50	0	-1,20	-10,86
4.	Gradowice	2	0,00	-41,79	1	0,17	0,58	0	-0,50	100	0,80	-10,23
5.	Łubnica	3	0,00	-41,67	1	0,13	0,73	0	-0,50	100	0,80	-10,16
6.	Piotrowo Wielkie	1	0,01	-41,25	1	0,57	-0,86	0	-0,50	0	-1,20	-10,95
7.	Prochy	1	0,01	-41,39	0	0,00	1,20	0	-0,50	0	-1,20	-10,47
8.	Pruszkowo	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	0	-0,50	0	-1,20	-10,77
9.	Reńsko	2	0,02	-38,86	1	0,80	-1,69	0	-0,50	100	0,80	-10,06
10.	Śniaty	3	0,00	-41,49	3	0,47	-0,50	0	-0,50	100	0,80	-10,42
11.	Trzcinica	1	0,00	-41,87	0	0,00	1,20	0	-0,50	100	0,80	-10,09

75

12.	Wielichowo-Wieś	1	0,00	-41,78	1	0,34	-0,04	40	0,53	100	0,80	-10,12
13.	Wilkowo Polskie	4	0,00	-41,56	2	0,22	0,41	0	-0,50	100	0,80	-10,22
14.	Zielęcín	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	0	-0,50	0	-1,20	-10,77
15.	Ziemin	1	0,00	-41,46	1	0,48	-0,54	0	-0,50	100	0,80	-10,43
16.	Wielichowo I	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	100	2,09	100	0,80	-9,62
17.	Wielichowo II	0	0,00	-42,58	0	0,00	1,20	100	2,09	100	0,80	-9,62
18.	Wielichowo III	11	0,01	-39,77	7	0,77	-1,57	100	2,09	100	0,80	-9,61
GMINA		31	3,41	750,34	19	2,09	-6,33	29	0,25	41	-0,38	
Średnia			0,18			0,33		19,42		60,05		-10,33
Odchylenie standardowe			0,00			0,28		38,48		50,16		0,44

Źródło: opracowanie własne

4.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

Tabela 14. Sfera środowiskowa

L.p.	Jednostka	Liczba zbiorników bezodpływowych			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków			Liczba gospodarstw domowych w których występują budynki pokryte azbestem			Wskaźnik Perkala
		Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 mieszkańców	Wartość standaryzowana	Ogółem	Na 100 gospodarstw domowych	Wartość standaryzowana	
1.	Augustowo	22	23,91	0,32	3	0,03	5,70	3	0,12	0,82	2,28
2.	Celinki	13	13,54	-1,02	2	0,02	6,29	12	0,80	-2,39	0,96
3.	Dębsko	60	16,17	-0,68	11	0,03	5,85	12	0,17	0,59	1,92
4.	Gradowice, Augustowo	132	22,45	0,13	11	0,02	6,40	9	0,06	1,09	2,54
5.	Łubnica	146	18,77	-0,35	14	0,02	6,43	83	0,52	-1,07	1,67
6.	Piotrowo Wielkie	19	11,24	-1,32	13	0,08	3,47	11	0,34	-0,24	0,64
7.	Prochy	26	13,33	-1,05	13	0,07	3,99	20	0,51	-1,04	0,63
8.	Pruszkowo	21	15,79	-0,73	5	0,04	5,45	6	0,23	0,29	1,67
9.	Reńsko	28	22,76	0,17	3	0,02	6,11	9	0,29	0,01	2,10
10.	Śniaty	99	15,69	-0,75	31	0,05	4,87	45	0,35	-0,25	1,29
11.	Trzcinica	43	13,11	-1,08	16	0,05	4,89	33	0,56	-1,26	0,85
12.	Wielichowo-Wieś	10	3,42	-2,33	4	0,01	6,65	4	0,05	1,14	1,82

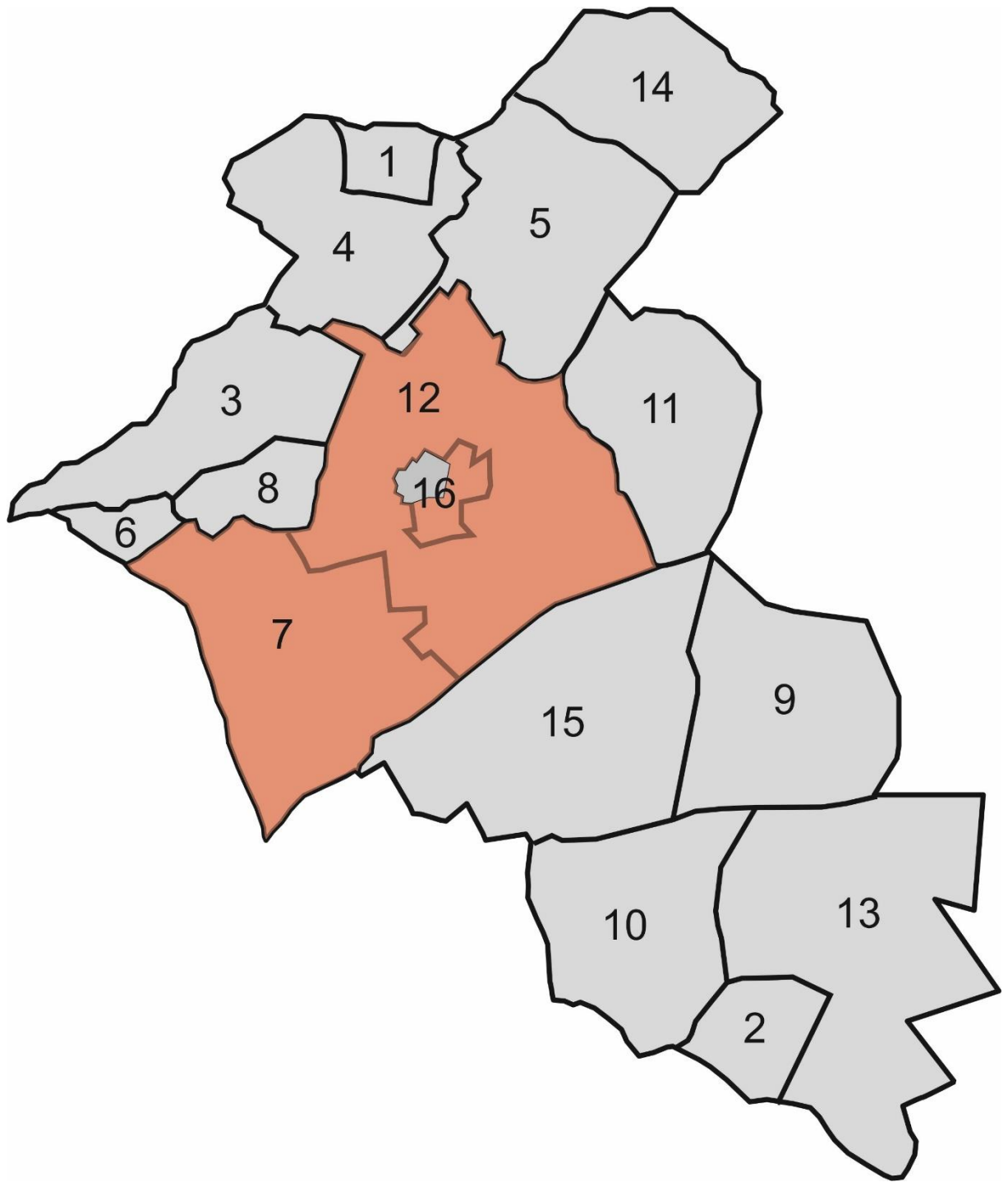
13.	Wilkowo Polskie	184	20,18	-0,17	13	0,01	6,62	61	0,31	-0,08	2,12
14.	Zielęcín	64	19,51	-0,25	5	0,02	6,57	31	0,45	-0,74	1,86
15.	Ziemin	37	18,23	-0,42	6	0,03	5,85	16	0,37	-0,37	1,69
16.	Wielichowo I	0	0,00	-2,78	2	0,00	7,16	6	0,04	1,18	1,85
17.	Wielichowo II	0	0,00	-2,78	4	0,01	6,71	5	0,06	1,10	1,68
18.	Wielichowo III	0	0,00	-2,78	3	0,00	7,17	8	0,03	1,22	1,87
GMINA		904	12,85	-1,11	159	2,26	-106,15	374	23,76	-110,77	
Średnia			13,73			0,15			0,29		1,63
Odchylenie standardowe			7,73			0,02			0,21		0,53

Źródło: opracowanie własne

4.6 PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji wyznaczono obszar zdegradowany, który obejmuje takie jednostki analityczne jak Prochy, Wielichowo Wieś, oraz Wielichowo I i Wielichowo II.

L.p.	Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
1.	Prochy	-0,38	-1,10	1,39	-10,47	0,63
2.	Wielichowo Wieś	-0,70	-0,40	0,51	-10,12	1,82
3.	Wielichowo I	-0,87	-0,15	-0,41	-9,62	1,85
4.	Wielichowo II	-1,47	0,64	-0,60	-9,62	1,68

Rysunek 13. Obszar zdegradowany gminy Wielichowo

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Obszary zdegradowane w gminie Wielichowo

L.p.	Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców POZ (os.)	Udział liczby ludności POZ w ogólnej liczbie ludności gminy	Powierzchnia POZ (ha)	Udział powierzchni POZ w ogólnej powierzchni gminy
1.	Prochy	195	2,77%	687,96	6,49%
2.	Wielichowo I	565	8,03%	24,58	0,23%
3.	Wielichowo II	326	4,63%	25,34	0,24%
4.	Wielichowo Wieś	290	4,12%	988,82	9,19%
Łącznie POZ		1376	19,55%	1736,70	16,14%
Gmina		7037	100%	10758	100%

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z zapisami Wytycznych... obszar rewitalizacji cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i innych z co najmniej jednej dodatkowej sfery i który nie obejmuje terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Wyznaczony powyżej obszar zdegradowany obejmuje 16,14% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 19,55% mieszkańców gminy. Z tego powodu obszar rewitalizacji będzie wyznaczony na terenie wszystkich ww. jednostek, tj. Prochy, Wielichowo I, Wielichowo II i Wielichowo Wieś. Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji wpisuje się w wymagania Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 odnośnie procentowego udziału liczby ludności i powierzchni tego obszaru w stosunku do liczby ludności i powierzchni gminy.

5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

WIELICHOWO I

Jednostka ta znajduje się w południowej części miasta Wielichowo, zajmuje powierzchnię 24,58 ha i zamieszkiwana jest przez 565 osób.

Jej północną granicą wyznaczają ulice: Nowa, Rakoniewicka oraz Parkowa, natomiast od południa oraz wschodu sąsiaduje z jednostką Wielichowo-Wieś. Jej zachodnim sąsiadem jest wieś Prochy.

Obszar pełni głównie funkcję mieszkalną, na terenie jednostki większość powierzchni zajmuje zabudowa jednorodzinna złożona z domów wolnostojących. W jednostce tej znajdują się również budynki placówek edukacyjnych, np. Zespół Szkół im. Polskich Noblistów, Przedszkole „Świat Bajek”. Ponadto w jednostce Wielichowo I funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Centrum Kultury w Wielichowie – „Pod Wieżą”, przy którym działa Koło Polski Związek Wędkarski oraz Drużyna Harcerska.

W tej jednostce, jeśli chodzi o sferę społeczną, największym problemem jest liczba osób bezrobotnych: wskaźnik 2,12 na 100 mieszkańców, więcej bezrobotnych na 100 mieszkańców znajduje się jedynie w jednostce Wielichowo II. Problem bezrobocia wynika z małej liczby ofert i miejsc pracy co uniemożliwia mieszkańcom znalezienie zatrudnienia i konieczność migracji do innych ośrodków. Brak perspektyw zawodowych i przedłużające się bezrobocie prowadzi z kolei do zmniejszenia się dochodów osób bezrobotnych. Sytuacja ta jest spowodowana również stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców jednostki Wielichowo I, gdyż na 100 osób zamieszkujących tę jednostkę przypada 5,13 podmiotów gospodarczych (średnia dla gminy – 6,08 podmiotów/100 osób).

Ubóstwo i bezrobocie to zjawiska, które mogą prowadzić do wykluczenia jednostki bądź całych rodzin z życia społeczności lokalnej, przy czym najczęściej to osoby zagrożone same odsuwają się od aktywności społecznej z powodu dyskomfortu psychicznego (np. wstydu z powodu własnej bezradności) i niskiego poczucia własnej wartości. Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko, gdyż prowadzi do rozwoju kolejnych patologii, takich jak na przykład przestępczość, która stanowi największe zagrożenie dla

bezpieczeństwa publicznego. Przystępczość, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swoją intensywność oraz częstotliwość może mieć wpływ na formowanie postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu. W skali gminy, jednostka Wielichowo I ma największą przestępczość w przeliczeniu na 100 mieszkańców, co może się wiązać z wysokim wskaźnikiem osób bezrobotnych.

Przestępczość i bezrobocie są ze sobą powiązane – osoby bezrobotne nie mając stałych wpływów stopniowo ubożeją, co skutkuje brakiem środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Niezbędne jest zatem podjęcie działań, które pomogą zwiększyć przedsiębiorczość wśród mieszkańców oraz zmniejszyć bezrobocie, efektem czego będzie mniejsza liczba osób bezrobotnych lub bezdomnych, co znacząco przyczyni się do spadku liczby przestępstw.

Potencjałem tej jednostki są jej mieszkańcy, którzy działają na rzecz swojej społeczności i angażują się w inicjatywy społeczne, które mają na celu poprawić jakość życia w ich otoczeniu. Mieszkańcy obszaru Wielichowo I są silnie zintegrowani, co można wykorzystać zachęcając społeczność do organizacji własnych inicjatyw mających na celu pomoc osobom wykluczonym społecznie.

WIELICHOWO II

Obszar ten znajduje się na północnym-wschodzie miasta Wielichowo. Zajmuje on powierzchnię 25,34 ha i zamieszkiwany jest przez 326 osób. Od północy sąsiaduje z jednostką Mokrzec, a od południa jej granicę wyznacza ulica Parkowa. Od wschodu sąsiaduje z Trzcinicą, natomiast zachodnią granicę jest ulica Lipowa.

Oprócz zabudowy mieszkalnej w tej jednostce (jednorodzinnych domów wolnostojących lub szeregowców) znajdują się również przedsiębiorstwa takie jak Zakłady Mięsne Kozłowski sp. z o.o. oraz Hodowla Królików Rasowych.

Mieszkańcy mają mały dostęp do infrastruktury społecznej. Na terenie jednostki Wielichowo II nie znajdują się jednak żadne tereny publiczne, co skutecznie uniemożliwia mieszkańcom relaks i wypoczynek na świeżym powietrzu. Mieszkańcy mają za to dostęp do boiska sportowego, które zostało zmodernizowane na początku

2017 roku, dzięki czemu mają dostęp do miejsca, w którym mogą aktywnie ćwiczyć, co pozytywnie wpływa na ich zdrowie oraz samopoczucie.

Zaletą tego terenu jest z pewnością jeden z wyższych wskaźników liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, co przekłada się na niski wskaźnik bezrobocia. Mimo to, w strefie Wielichowo II występuje duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Spowodowane jest to niskim wynagrodzeniem pracowników zatrudnionych na tym terenie, którzy ze względu na niskie zarobki muszą jednocześnie przyjmować świadczenia. Sposobem na rozwiązanie tego problemu, jest przeprowadzenie kursów, dzięki którym mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mogli zwiększyć swoje kwalifikacje, co przyczyni się do wzrostu płac.

Dużym potencjałem tej jednostki jest przedsiębiorczość jej mieszkańców – występuje tu najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości w gminie. By pomóc rozwijać się i tworzyć miejsca pracy przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą na tym terenie, należy okazywać im wsparcie oraz przeprowadzać działania mające na celu zachęcenie tych osób do rozwijania swoich przedsiębiorstw, dzięki czemu utworzone zostaną nowe miejsca pracy, nie tylko dla mieszkańców jednostki, ale również dla osób mieszkających w jej okolicach.

PROCHY

Kolejnym obszarem zdegradowanym wyznaczonym na podstawie delimitacji jest jednostka Prochy. Wieś leży na krawędzi Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej, pomiędzy Wielichowem a Wolsztynem, 4 km na południe od Rakoniewic. Na południe od wsi przepływa Północny Kanał Obry. Na terenie miejscowości znajduje się zabytkowy kościół z dzwonnica, plebanią i ogrodzeniem oraz zabytkowa szkoła wraz z budynkiem gospodarczym.

W sołectwie Prochy problemem w sferze społecznej jest nie tylko bezrobocie (2,05% mieszkańców to zarejestrowane osoby bezrobotne), ale również duży udział osób korzystających z pomocy społecznej (15,9%). Problem bezrobocia przeważnie spowodowany jest małą liczbą ofert i miejsc pracy, co potwierdza się na terenie jednostki Prochy, gdyż na 100 mieszkańców, przypada tu jedynie 1,03 podmiotów gospodarczych. Bezrobocie wpływa nie tylko na status materialny osób, które muszą się

z nim mierzyć, ale również na ich psychikę. Gospodarstwa dotknięte bezrobociem stopniowo ubożeją i nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb, ani tym bardziej nie są w stanie brać udziału w wydarzeniach kulturalnych oraz integrujących społeczeństwo, co w efekcie prowadzi do ich wykluczenia oraz kompletnego wycofania się z życia społecznego. Bezrobocie to zjawisko zagrażające rozwojem kolejnych patologii, takich jak przestępczość, alkoholizm czy przemoc, dlatego tak ważne jest okazanie wsparcia osobom, które są przez nie dotknięte.

Aktywność ekonomiczna we wsi Prochy jest niska, na 100 mieszkańców przypada jedynie 1,03 podmiotów gospodarczych. Brak chęci mieszkańców do zakładania swoich działalności gospodarczych skutkuje małą liczbą miejsc pracy na terenie jednostki, a przede wszystkim ich niską różnorodnością, czego efektem jest brak miejsc pracy na przykład dla osób z wykształceniem wyższym, które zmuszone są opuścić wieś i przeprowadzić się do większych aglomeracji, w których znalezienie zatrudnienia jest możliwe.

Potencjałem miejscowości jest jej zlokalizowanie w pobliżu parku krajobrazowego, które stwarza możliwość wykorzystania terenów zielonych w celach rekreacyjnych oraz turystycznych. Wykorzystanie istniejących zasobów przyrodniczych pozwoli na wzrost atrakcyjności miejscowości Prochy, a utworzenie i promowanie potencjału przyrodniczego przyczyni się do przyciągnięcia turystów zainteresowanych zagadnieniami przyrodniczymi.

WIELICHOWO WIEŚ

Kolejnym podobszarem rewitalizacji jest teren miejscowości Wielichowo-Wieś. Zgodnie zapisem w zestawieniu miejscowości w Centralnym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej: do 2007 r. istniały też części wsi: Pawłówko, Wielichowo-Odbudowanie, Wielichowo Odbudowanie-Las, Wielichowo-Probostwo, które został włączone do wsi. Na południe od jednostki Wielichowo-Wieś przepływa Północny i Środkowy Kanał Obry. W Wielichowie-Wsi znajduje się nieczynna stacja kolejowa Wielichowo.

Wśród podstawowych problemów dotyczących Wielichowo-Wieś zaliczyć trzeba bezrobocie, którym dotknięte są głównie kobiety, gdyż ich udział wśród osób

bezrobotnych wynosi aż 80,00%. Główną przyczyną bezrobocia jest niewielka liczba miejsc pracy, w tej strefie liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi 3,44 i jest jedną z niższych w skali Gminy. Wraz z bezrobociem, często wzrasta również poziom przestępczości, na terenie jednostki wskaźnik ten wynosi 6,90 przestępstw na 100 mieszkańców.

Zarówno bezrobocie jak i przestępczość to zjawiska silnie ze sobą powiązane. Najczęściej to właśnie bezrobocie prowadzi do demoralizacji jednostki, a w efekcie do popełniania przez nią przestępstw, przemocy lub popadnięcia w alkoholizm. Bezrobocie w długotrwałej perspektywie wpływa nie tylko na jednostkę, ale na całe gospodarstwa domowe, których dochody drastycznie spadają, przez co rodziny zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. Osoby dotknięte ubóstwem są wykluczone z wielu inicjatyw społecznych, ze względu na wstyd, który często im towarzyszy, dlatego też często jednostki te izolują się od społeczeństwa i nie uczestniczą w życiu kulturalnym swojej miejscowości.

Aby zapobiegać tym negatywnym i destrukcyjnym zjawiskom, niezbędne jest otoczenie opieką osób, które zostały dotknięte problemem bezrobocia i ubóstwa. Przede wszystkim należy im pomóc poprzez kursy umożliwiające zdobycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy, dzięki czemu osoby bezrobotne łatwiej znajdą zatrudnienie.

Zaletą miejscowości Wielichowo-Wieś jest jej potencjał turystyczny, który zapewniają tereny zielone znajdujące się na jej terenie oraz istniejąca infrastruktura turystyczna. By wykorzystać ten potencjał, należy uporządkować oraz zagospodarować tereny zielone, które są atrakcyjne dla turystów szukających miejsca do spokojnego wypoczynku blisko natury, oraz rozpocząć promocję zarówno gospodarstw agroturystycznych jak i krajobrazów znajdujących się na terenie jednostki.

W celu poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej planuje się wykorzystać istniejące walory i zasoby środowiska oraz rozwinąć funkcje turystyczne podobszarów. W tym celu konieczne jest podniesienie jakości i standardu istniejącej bazy turystycznej, a także uzupełnienie jej o nowe obiekty i stworzenie nowych, atrakcyjnych możliwości

spędzania wolnego czasu. Największe możliwości rozwoju posiadają miejscowości Wielichowo i Wielichowo-Wieś, które skupiają funkcje usługowe i turystyczne, a także przyciągają turystów. Rozwinięcie istniejącej bazy turystyczno – usługowej pozwoli na zwiększenie atrakcyjności miejscowości oraz spowoduje powstanie nowych miejsc pracy, a przez to zmniejszy się poziom bezrobocia, a w dalszej perspektywie czasowej spadnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Rewitalizacja tych terenów przyczyni się do wzrostu liczby turystów, a przez to do tworzenia nowych miejsc pracy i wzrostu zatrudnialności. Zagospodarowanie niewykorzystywanych i zdegradowanych terenów pozwoli stworzyć atrakcyjne przestrzenie do integracji mieszkańców i rozszerzy możliwości spędzania wolnego czasu.

Efekty przeprowadzonej rewitalizacji będą mierzone poprzez porównanie wartości wskaźników wykorzystanych na etapie delimitacji.

Po przeprowadzeniu diagnozy stanu gminy oraz charakterystyki obszarów rewitalizacji można określić **potrzeby rewitalizacji**:

- 1) Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców,
- 2) Zatrzymanie postępującego ubytku ludności,
- 3) Regeneracja substancji architektonicznej,
- 4) Poprawa stanu technicznego dróg oraz wzbogacenie ich o infrastrukturę okołodrogową,
- 5) Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej, rozwój turystyki
- 6) Przyciągnięcie nowych inwestorów i przedsiębiorców,
- 7) Rozwinięcie i poprawa stanu istniejącej infrastruktury społecznej.

6. WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY WIELICHOWO

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców wyznaczonych obszarów poprzez ich aktywizację zawodową oraz stworzenie odpowiednich warunków przestrzenno – funkcjonalnych i gospodarczych.

W wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych podniosła się jakość życia mieszkańców. Efekt ten uzyskano dzięki zwiększeniu atrakcyjności turystycznej gminy, wzrostowi liczby podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenach rewitalizacji i całej gminy oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców dzięki czemu duża liczba osób bezrobotnych mogła podjąć pracę. W ten sposób zwiększono środki finansowe gospodarstw domowych, przez co mniejsza liczba rodzin jest zmuszona korzystać ze wsparcia OPS.

Przeprowadzono również pozytywne zmiany w przestrzeni publicznej miasta Wielichowo poprzez przeprowadzenie działań remontowo – modernizacyjnych oraz przebudowę przestrzeni publicznych, aby bardziej odpowiadały potrzebom mieszkańców, szczególnie mieszkańcom z niepełnosprawnościami i zwiększyły estetykę gminy.

Rozwinięcie bazy turystycznej na obszarze rewitalizacji przyczyniło się do znaczącego podniesienia atrakcyjności tego obszaru oraz zwiększenia liczby turystów go odwiedzających. Zwiększenie popytu na usługi turystyczne przyczyniło się do powstania nowych podmiotów gospodarczych specjalizujących się w tej dziedzinie. Rozbudowane i odnowione obiekty turystyczne służą nie tylko przyjeżdżającym, ale przede wszystkim mieszkańcom.

Działania rewitalizacyjne pozwoliły na prowadzenie zadań międzypokoleniowych, co spowodowało większą integrację mieszkańców. Działania ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości oraz aktywizację zawodową mieszkańców spowodowały spadek liczby osób bezrobotnych nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również na obszarze całej gminy. Dzięki temu zwiększyły się dochody gospodarstw domowych, spadła liczba osób korzystających z pomocy społecznej, a jakość życia mieszkańców uległa poprawie.

Nadrzędnym celem działań rewitalizacyjnych jest eliminacja pojawiających się zjawisk kryzysowych, przede wszystkim ze sfery społecznej i technicznej. Rewitalizacja stanie się impulsem, który pobudzi rozwój gospodarczy gminy.

Do **strategicznych celów i kierunków działań** programu rewitalizacji należą:

Tabela 16. Cele strategiczne i kierunki działań programu rewitalizacji

Cel strategiczny	Kierunki działań
1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	Kierunek 1: Zwiększanie atrakcyjności rynku pracy- rozwój przedsiębiorczości
	Kierunek 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców
	Kierunek 3: Stworzenie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym
	Kierunek 4: Zmniejszenie ubóstwa na terenie obszaru rewitalizacji
2. Rozwój funkcji turystycznych	Kierunek 1: Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej
	Kierunek 2: Poprawa dostępności oferty kulturalnej

Źródło: opracowanie własne

7. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW

Aby osiągnąć wyznaczone cele, a tym samym urzeczywistnić opisaną powyżej wizję zaproponowano projekty kluczowe oraz projekty uzupełniające.

Nazwa projektu 1	Rozwój turystyki w Gminie Wielichowo
Podmiot realizujący	Gmina Wielichowo
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy, turyści
Miejsce realizacji	ul. Ziemińska, dz. nr 9 Wielichowo-Wieś, ul. Ziemińska, dz. nr 1/1 Wielichowo-Wieś, ul. Parkowa, dz. nr 347, 348, 349, 350/1, 351 Wielichowo
Opis projektu	Zakres działań obejmuje:

89

	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie stacji kolejki wąskotorowej, - udostępnienie i zagospodarowanie parku, - modernizacja stadionu i zaplecza artystycznego, - nasadzenia zieleni, - dostosowanie ciągów komunikacyjnych do obowiązujących standardów- w szczególności do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Cel projektu	Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji i zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji
Odpowiada celom i kierunkom LPR:	<p>Cel 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, kierunek 1: Zwiększanie atrakcyjności rynku pracy- rozwój przedsiębiorczości,</p> <p>Kierunek 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców,</p> <p>Cel 2: Rozwój funkcji turystycznych,</p> <p>Kierunek 1. Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej</p>
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie oferty turystycznej gminy Wielichowo spowoduje powstanie nowych miejsc pracy i spadek bezrobocia. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przyniesie korzyści ekonomiczne i społeczne. Większa liczba osób pracujących w gospodarstwie domowym znacznie zwiększy jego średnie dochody, przez co wzrośnie poziom życia jego członków – będą oni mieli możliwość zaspokajać również inne potrzeby niż tylko podstawowe. Wzrost dochodów umożliwi rodzinom rezygnację z korzystania z

	<p>pomocy OPS, a przez to podniesienie poczucia wartości (osoby korzystające z pomocy społecznej często są postrzegane przez siebie i innych jako ktoś „gorszy”, gdyż nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb). Dzięki temu zaktywizowane osoby bezrobotne będą chętniej udzielać się w życiu wspólnoty społecznej.</p> <p>Realizacja założeń projektu przyczyni się również do osiągnięcia innych korzyści społecznych. W wyniku zapewnienia zajęcia i dochodów zmniejszy się liczba popełnianych wykroczeń i przestępstw o charakterze kradzieży i uszkodzenia mienia, mniej osób będzie sięgało po alkohol (zmniejszenie liczby osób uzależnionych od alkoholu), a w konsekwencji odnotowywanych będzie mniej przypadków przemocy domowej popełnianych pod wpływem alkoholu.</p> <p>Zagospodarowanie obszaru kolejki wąskotorowej umożliwi organizację wycieczek szkolnych, imprez integracyjnych, pikników i in. na obszarze rewitalizacji, dzięki czemu zostaną utworzone miejsca pracy i wzrośnie atrakcyjność gminy.</p> <p>Wzrost atrakcyjności gminy może spowodować rezygnację z migracji dotychczasowych mieszkańców gminy a nawet napływ nowych osób, w tym potencjalnych przedsiębiorców.</p>
<p>Sposób oceny realizacji projektu</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zagospodarowanego terenu- 11 ha - liczba zakupionych elementów wyposażenia- 30 szt. - liczba zasadzonych roślin – 500 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p>

	- spadek liczby osób bezrobotnych – 2 szt.
Szacowana wartość	5 000 000 zł
Źródła finansowania	Urząd Miejski w Wielichowie
Okres realizacji projektu	2018 – 2023

Nazwa projektu 2	Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców w tym osób niepełnosprawnych
Podmiot realizujący	Gmina Wielichowo Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Wlkp.
Beneficjenci	Osoby bezrobotne i poszukujące pracy
Miejsce realizacji	Świetlica wiejska ul. Parkowa dz. nr 80/2 Prochy Centrum Kultury, ul. Pocztowa 16, dz. nr 443 Wielichowo
Opis projektu	<p>Projekt polega na prowadzeniu kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych i osób chcących założyć własną działalność gospodarczą w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Grodzisku Wlkp., aby wykluczyć powielanie się tematyki i zakresu ww. szkoleń. Zaplanowany zakres działań obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie przedsiębiorców oferujących miejsca szkoleniowe i przyuczania do zawodu - prowadzenie szkoleń z obsługi komputera (przede wszystkim korzystania z podstawowych pakietów MS Office – Word, Excel)

- prowadzenie lokalnego punktu informacyjnego z bazą ofert miejsc pracy i szkoleń (umożliwienie dostępu do informacji osobom wykluczonym elektronicznie i mającym problemy z dojazdem do PUP w Grodzisku Wlkp.)

- prowadzenie doradztwa związanego z założeniem i prowadzeniem własnej działalności, w tym dot. rozwoju turystyki na obszarze rewitalizacji

- udzielanie informacji na temat potrzeb lokalnego rynku pracy (zawodów deficytowych i tych, których jest nadmierna liczba), korzyści dla przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne itp.

Po zakończeniu przez uczestnika zajęć podnoszących kwalifikacje osoba bezrobotna otrzyma wsparcie związane z poszukiwaniem pracy. Rozumie się przez to pomoc w pisaniu CV, przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej oraz wyszukiwaniu ofert pracy.

W przypadku osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy) przeprowadzona będzie szczegółowa analiza ich sytuacji: przyczyny pozostawania bez zatrudnienia, możliwości danej osoby bezrobotnej i jej oczekiwania. Taka osoba będzie miała możliwość uzyskania pomocy animatora pracy, który będzie ją wspierał i motywował w znalezieniu zatrudnienia. W wyniku prowadzenia tych działań zmniejszy się liczba osób bezrobotnych, w szczególności liczba osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia.

Samo prowadzenie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych może być niewystarczające, jeśli nie będą tworzone nowe miejsca

	<p>pracy. Z tego powodu Gmina Wielichowo będzie prowadziła również działania promocyjne mające na celu przyciągnięcie nowych inwestorów: wydawanie broszur i ulotek, prowadzenie strony internetowej skierowanej do obecnych i przyszłych inwestorów, udział w targach pracy. W wyniku tych działań wzrośnie liczba miejsc pracy oferowanych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i pozostałej ludności gminy.</p>
Cel projektu	<p>Celem projektu jest zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji dzięki aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zwiększeniu liczby nowych miejsc pracy oraz pomoc w znalezieniu pracy osobom niepełnosprawnym.</p>
Odpowiada celom i kierunkom LPR:	<p>Cel 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, kierunek 1: Zwiększenie atrakcyjności rynku pracy- rozwój przedsiębiorczości kierunek 4: Zmniejszenie ubóstwa na terenie obszaru rewitalizacji</p>
Prognozowane rezultaty	<p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przyniesie korzyści ekonomiczne i społeczne. Większa liczba osób pracujących w gospodarstwie domowym znacznie zwiększy jego średnie dochody, przez co wzrośnie poziom życia jego członków – będą oni mieli możliwość zaspokajać również inne potrzeby niż tylko podstawowe. Wzrost dochodów umożliwi rodzinom rezygnację z korzystania z pomocy GOPS, a przez to podniesienie poczucia wartości (osoby korzystające z pomocy społecznej często są postrzegane przez siebie i innych jako ktoś „gorszy”, gdyż nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb). Dzięki temu zaktywizowane osoby bezrobotne będą chętniej udzielać się</p>

	<p>w życiu wspólnoty społecznej.</p> <p>Zwiększenie dochodów rodzin będzie miało wpływ również na dzieci i młodzież, którzy nie będą się czuli gorsi niż ich rówieśnicy – dzieci bardziej niż dorośli odczuwają skutki biedy i ubóstwa, zwłaszcza jeśli porównują swoją sytuację życiową i możliwości zaspokojenia wszystkich potrzeb z rówieśnikami i są bardziej narażone na wykluczenie społeczne z tego powodu.</p> <p>Realizacja założeń projektu przyczyni się również do osiągnięcia innych korzyści społecznych. W wyniku zapewnienia zajęcia i dochodów zmniejszy się liczba popełnianych wykroczeń i przestępstw o charakterze kradzieży i uszkodzenia mienia, mniej osób będzie sięgało po alkohol (zmniejszenie liczby osób uzależnionych od alkoholu), a w konsekwencji odnotowywanych będzie mniej przypadków przemocy domowej popełnianych pod wpływem alkoholu.</p>
<p>Sposób oceny realizacji projektu</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych kursów/szkoleń – 15 szt. (w całym okresie realizacji) - liczba osób długotrwale bezrobotnych wspartych przez animatora pracy – ok. 50 osób (w całym okresie realizacji) <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby miejsc pracy - wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych
<p>Szacowana wartość</p>	<p>100 000 zł</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Gmina Wielichowo</p>

	PFRON Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Wlkp.
Okres realizacji projektu	2018 – 2023

Nazwa projektu 3	Stworzenie dostępu do usług publicznych oraz zapewnienie możliwości udziału w życiu kulturalnym mieszkańcom niepełnosprawnym i starszym
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Wielichowie
Beneficjenci	Osoby starsze i niepełnosprawne, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, pozostali mieszkańcy gminy
Miejsce realizacji	Urząd Miejski, ul. Rynek 10 Wielichowo, dz. nr 464/1 Centrum Kultury, ul. Pocztowa 16 Wielichowo, dz. nr 443 Poczta Polska, ul. Pocztowa 14 Wielichowo, dz. nr 457
Opis projektu	<p>Projekt polega na dostosowaniu obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zlikwidowanie barier architektonicznych w Urzędzie Miejskim w Wielichowie, Centrum Kultury, budynków poczty i usług medycznych.</p> <p>Prace będą polegały na rozbudowie budynku Urzędu z lat 80. Zastosowaniu utwardzonych dojazdów, miejsc postojowych dla samochodów, pochylni, poszerzeniu drzwi wejściowych do budynków i drzwi wewnętrznych, zapewnienie wind oraz dostosowaniu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.</p> <p>Dodatkowo wykonane zostaną ułatwienia dla poruszania się</p>

	osób na wózkach inwalidzkich w centrum Wielichowa.
Cel projektu	Celem projektu jest zmniejszenie wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji dzięki zapewnieniu dostępu do podstawowych usług publicznych i umożliwieniu udziału w życiu kulturalnym osobom niepełnosprawnym i starszym, mającym problem z poruszaniem się.
Odpowiada celom i kierunkom LPR:	Cel 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, kierunek 3: Stworzenie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym
Prognozowane rezultaty	Działanie spowoduje podniesienie poziomu życia mieszkańców. Realizacja założeń projektu przyczyni się do: Stworzenia atrakcyjnych przestrzeni publicznych, z których mieszkańcy będą chętnie korzystać, Zwiększenia estetyki przestrzeni publicznych, Umożliwienie korzystania z obiektów użyteczności publicznej osobom starszym i niepełnosprawnym,
Sposób oceny realizacji projektu	Wskaźniki produktu: - liczba obiektów użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych – 3szt. Wskaźniki rezultatu: - zmniejszenie wykluczenia społecznego – badania sondażowe wśród mieszkańców dotyczące ich odczuć w tym zakresie
Szacowana wartość	3 000 000 zł

Źródła finansowania	Urząd Miejski w Wielichowie
Okres realizacji projektu	2018 – 2023

Nazwa projektu 4	Stworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Wielichowie
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, Pozostali mieszkańcy gminy
Miejsce realizacji	ul. Kutrzeby- dz. nr 796, 760/2, 645 w m. Wielichowo ul. Kościelna- dz. nr 294, 441 w m. Wielichowo Pl. Powstańców Wielkopolskich- dz. nr 426 w m. Wielichowo Szkoła w Wielichowie- dz. 52/8 ul. Borek- dz. nr 39/1 w m. Wielichowo
Opis projektu	Ze względu na chęć zachowania spójności, która niezbędna jest do maksymalnego wykorzystania potencjału realizowanego projektu tak, by działał on z korzyścią dla mieszkańców obszaru zdegradowanego, działka nr 645 zlokalizowana przy ul. Kutrzeby, choć znajduje się poza obszarem zdegradowanym, znalazła się w projekcie. Projekt polega na naprawie dróg i chodników na ul. Kutrzeby, Kościelnej i Powstańców Wlkp., stworzeniu trasy spacerowej w ciągu ul. Borek (montaż ławek, koszy, oświetlenia, nasadzenie roślinności), modernizacja istniejącej przy szkole bazy sportowej.
Cel projektu	Celem projektu jest podniesienie poziomu życia

	mieszkańców poprzez zapewnienie możliwości bezpiecznego i aktywnego spędzania czasu wolnego
Odpowiada celom i kierunkom LPR:	<p>Cel 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, kierunek 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców,</p> <p>Cel 2: Rozwój funkcji turystycznych, kierunek 1: Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej</p>
Prognozowane rezultaty	<p>Działanie to przyniesie korzyści wszystkim osobom z obszaru rewitalizacji, mieszkańcom i turystom. Zwiększy się dostęp do miejsc rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego. Modernizacja dróg i chodników zwiększy bezpieczeństwo osób z nich korzystających oraz poprawi dostępność do miejsc rekreacji. Z czasem może to wpłynąć na budowanie poczucia przynależności i integrację społeczeństwa. Modernizacja bazy sportowej przy szkole spowoduje większą chęć korzystania z niej dzieci uczących się w szkole, a dzięki temu popularyzację aktywności fizycznej już od młodego wieku.</p>
Sposób oceny realizacji projektu	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych- 1,8km - powierzchnia zmodernizowanej bazy sportowej- 1,6ha - długość wybudowanej trasy spacerowej- 430m <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z trasy spacerowej w ciągu dnia - 30 - liczba osób korzystających ze zmodernizowanej bazy

	<p>sportowej w ciągu roku - 600</p> <p>- zmniejszenie wykluczenia społecznego – badania sondażowe wśród mieszkańców dotyczące ich odczuć w tym zakresie</p>
Szacowana wartość	6 000 000 zł
Źródła finansowania	Urząd Miejski w Wielichowie
Okres realizacji projektu	2018 – 2020

Nazwa projektu 5	Integracja międzypokoleniowa
Podmiot realizujący	<p>Urząd Miejski w Wielichowie</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie</p> <p>Centrum Kultury w Wielichowie</p>
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji/ mieszkańcy gminy
Miejsce realizacji	<p>Prochy- świetlica wiejska ul. Parkowa dz. nr 80/2</p> <p>Szkoła w Wielichowie, dz. nr 52/8</p> <p>Kolejka wąskotorowa, ul. Ziemińska dz. nr 9 w m. Wielichowo- Wieś</p> <p>Stadion, ul. Parkowa, dz. nr 347, 348, 350/1, 351 w m. Wielichowo</p>
Opis projektu	<p>Projekt polega na prowadzeniu działań integrujących społeczność lokalną, szczególnie osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, ale udział w projekcie będą mogli wziąć również pozostali mieszkańcy gminy. Zajęcia odbywać się będą na obszarach zmodernizowanych w projekcie nr 1 i 4.</p>

100

	<p>Działania dotyczyć będą m. in. prowadzenia turniejów w piłce nożnej zgłaszanych przez mieszkańców gminy drużyn w różnych grupach wiekowych, organizacja zajęć sportowych dla dorosłych i starszych mieszkańców- nordic walking, aerobik.</p> <p>Dodatkowo zostanie stworzona grupa wolontariuszy, która będzie spędzać czas wolny z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Będą to, m.in. spacery na trasie spacerowej, pomoc w prowadzeniu domu, załatwianie codziennych spraw, wymiana doświadczeń i wiedzy międzypokoleniowej.</p>
Cel projektu	Celem projektu jest zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców i integracja międzypokoleniowa.
Odpowiada celom i kierunkom LPR:	<p>Cel 1:Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, kierunek 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców,</p> <p>3. Stworzenie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym</p>
Prognozowane rezultaty	Projekt przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej, wymiany doświadczeń i wiedzy międzypokoleniowej. Zwiększy się aktywność osób starszych w życiu społeczności lokalnej, przez co zmniejszy się poczucie wykluczenia i samotności
Sposób oceny realizacji projektu	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych imprez sportowych- 10 - liczba zajęć sportowych- 5 <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ogólna liczba osób korzystających z zajęć sportowych - 100

	<ul style="list-style-type: none"> - ogólna liczba drużyn biorących udział w imprezach sportowych - 10 - zmniejszenie wykluczenia społecznego – badania sondażowe wśród mieszkańców dotyczące ich odczuć w tym zakresie
Szacowana wartość	3 000 000 zł
Źródła finansowania	Urząd Miejski w Wielichowie
Okres realizacji projektu	2018 – 2023

8. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH

Oprócz opisanych powyżej projektów kluczowych planuje się również realizację projektów uzupełniających, które wspomogą proces rewitalizacji. Projekty infrastrukturalne będą realizowane na wyznaczonych wcześniej terenach rewitalizacji, docelowo planuje się jednak rozszerzenie ich wykonania na pozostałe obszary gminy. Projekty „miękkie” (szkoleniowe, edukacyjne, informacyjne) będą prowadzone na terenach rewitalizacji i będą skierowane głównie do mieszkańców tych terenów, jednak pozostałe osoby zamieszkujące gminę Wielichowo także będą miały możliwość uczestniczenia w tych projektach.

1. Poprawa zagospodarowania przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznych

Zadania z tego zakresu będą się w głównej mierze opierały na remoncie i modernizacji przestrzeni publicznych i zabudowy mieszkaniowej, wraz z ociepleniem budynków i dostosowaniem ich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kolejnym działaniem będzie uzupełnienie zabudowy o nowe obiekty, w ujednoliconym stylu architektonicznym odpowiadającym stylowi występującemu na terenie rewitalizowanym.

2. Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Planuje się również wsparcie nawiązywania kontaktów i kooperacji pomiędzy nowymi oraz już działającymi na terenie gminy przedsiębiorstwami.

Istotnym elementem tego projektu będzie prowadzenie działań promujących gminę Wielichowo jako jednostkę, w którą warto inwestować. Działania promujące będą się opierały na wydawaniu materiałów informacyjnych (broszur, ulotek, informatorów) oraz udział w targach inwestycyjnych.

9. PROJEKTY ZINTEGROWANE

Projekt zintegrowany to, co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków ich wyboru i oceny lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu.

Projektami zintegrowanymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo są projekt nr 1: Rozwój turystyki w Gminie Wielichowo oraz projekt nr 2: Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych”. W ramach tych projektów zaplanowano stworzenie bazy turystycznej, a następnie zaktywizowanie mieszkańców do prowadzenia na tym obszarze działalności gospodarczej oraz podejmowania pracy w branżach związanych z turystyką.

Drugim przykładem projektów zintegrowanych w niniejszym programie jest projekt nr 4: Stworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej i nr 5: Integracja międzypokoleniowa. Pierwszy z nich pozwoli na utworzenie miejsc spotkań mieszkańców, drugi zakłada prowadzenie działań integracyjnych i innych w tych miejscach.

Realizacja tych projektów wpłynie bezpośrednio na realizację nadrzędnego celu programu jakim jest podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez zwiększenie integracji społecznej, rozwój funkcji turystycznych i stworzenie możliwości podjęcia zatrudnienia.

10. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

System wdrażania LPR powiązany jest ze strukturą organizacyjną Urzędu Miejskiego w Wielichowie oraz innych jednostek organizacyjnych. Za program w imieniu gminy Wielichowo będzie odpowiadał Burmistrz gminy Wielichowo przy współpracy z podległymi instytucjami oraz z uwzględnieniem różnych grup interesariuszy. Burmistrz gminy powoła Zespół Roboczy ds. Rewitalizacji, w skład którego wchodzić będą wybrane osoby z Urzędu Miejskiego oraz przedstawiciele instytucji podległych.

W ramach zespołu powinny funkcjonować osoby reprezentujące poszczególne inicjatywy wdrożeniowe. Wiodącą rolę zajmować będzie komórka Urzędu Miejskiego odpowiedzialna za inwestycje i projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, która nadzorować będzie skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do jej szczególnych zadań należeć będzie:

- a. wdrażanie poszczególnych projektów oparte o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia (krajowych i unijnych),
- b. opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- c. przyjmowanie i kierowanie propozycji projektów od podmiotów społecznych,
- d. aktualizacja zadań programu,
- e. ewaluację LPR,
- f. monitorowanie postępów wdrażanych projektów

W zakresie propozycji nowych przedsięwzięć zgłaszanych do LPR stosowana będzie następująca ścieżka postępowania:

- a. podmioty zainteresowane realizacją projektów na terenie LPR zgłaszają swoje propozycje do Burmistrza gminy,
- b. komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego po weryfikacji wniosku oraz przeprowadzeniu konsultacji z właściwymi wydziałami Urzędu oraz

- przeprowadzeniu konsultacji społecznych z mieszkańcami, organizacjami, przedsiębiorstwami i innymi zainteresowanymi podmiotami wydaje decyzję odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłaszanego projektu,
- c. burmistrz gminy po zapoznaniu się z opinią komórki organizacyjnej UM dokonuje akceptacji,
 - d. podjęcie uchwały przez Radę Miejską Wielichowa o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji
 - e. opracowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji poszczególnych przedsięwzięć
 - f. pozyskiwanie funduszy zewnętrznych współfinansujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne
 - g. realizacja przedsięwzięć i projektów ujętych w planie rewitalizacji
 - h. ewaluacja realizacji lokalnego planu rewitalizacji zgodnie z przyjętymi celami pod względem efektywności
 - i. prowadzenie działań z zakresu public relations uwzględniających bieżące informowanie mieszkańców oraz innych zainteresowanych podmiotów o realizacji planu rewitalizacji.

Wprowadzanie kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie przyczyniało się do stopniowej eliminacji zjawisk kryzysowych, w wyniku czego zmieniają się potrzeby społeczności lokalnej. Dzięki prowadzeniu regularnego monitoringu i oceny skuteczności działań (Rozdz. System monitoringu i oceny skuteczności działań) możliwe będzie wprowadzanie modyfikacji do zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ścieżka postępowania będzie następująca:

- a. analiza efektów dotychczas przeprowadzonych działań w oparciu o mierniki wykorzystane do zidentyfikowania zjawisk kryzysowych,
- b. rozpoznanie istniejących potrzeb rewitalizacyjnych w oparciu o przeprowadzone badania wskaźnikowe oraz konsultacje społeczne,
- c. określenie kierunku działań rewitalizacyjnych oraz proponowanych przedsięwzięć,

- d. przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji wraz z zebraniem uwag i propozycji projektów od wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji,
- e. złożenie przez Burmistrza wniosku do Rady Miejskiej o zmiany w LPR z opisem zmian i uzasadnieniem,
- f. podjęcie uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- g. dokonanie aktualizacji dokumentu,
- h. przeprowadzenie konsultacji społecznych zaktualizowanego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji
- i. złożenie przez Burmistrza Gminy wniosku o zaopiniowanie zaktualizowanego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji do odpowiednich organów i instytucji,
- j. podjęcie uchwały przez Radę Miejską Wielichowa o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- k. opracowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji poszczególnych przedsięwzięć,
- l. pozyskiwanie funduszy zewnętrznych współfinansujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- m. realizacja przedsięwzięć i projektów ujętych w planie rewitalizacji,
- n. ewaluacja realizacji lokalnego planu rewitalizacji zgodnie z przyjętymi celami pod względem efektywności.

11. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Program rewitalizacji gminy Wielichowo nie jest dokumentem zamkniętym. W zależności od bieżącej sytuacji, nowych możliwości i problemów, będzie co dwa lata oceniany i, w razie potrzeby, aktualizowany.

Monitorowanie LPR to systematyczne i ciągłe pozyskiwanie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania programu na potrzeby jego

106

zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitorowanie LPR odbywać się będzie w trzech zakresach:

1. Monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji,
2. Monitorowanie skutków realizacji programu rewitalizacji,
3. Bieżące monitorowanie wdrażania programu rewitalizacji.

Aby kontrola przebiegu procesu rewitalizacji była skuteczna należy wypracować zasady współpracy między poszczególnymi jej uczestnikami, w szczególności pomiędzy Burmistrzem, członkami Zespołu Roboczego, mieszkańcami oraz zainteresowanymi instytucjami i przedsiębiorcami.

System monitorowania stopnia realizacji celów będzie się odbywał co dwa lata, przy wykorzystaniu poniższych wskaźników:

Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zagospodarowanego terenu- 11 ha - liczba zakupionych elementów wyposażenia- 30 szt. - liczba zasadzonych roślin – 500 szt. - liczba zorganizowanych kursów/szkoleń – 15 szt. (w całym okresie realizacji) - liczba osób długotrwale bezrobotnych wspartych przez animatora pracy – ok. 50 osób (w całym okresie realizacji) - liczba obiektów użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych – 3szt. - długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych- 1,8km - powierzchnia zmodernizowanej bazy sportowej- 1,6ha - długość wybudowanej trasy spacerowej- 430m - liczba zorganizowanych imprez sportowych- 10 - liczba zajęć sportowych- 5
---------------------------	---

<p>Wskaźniki rezultatu</p>	<p>- spadek liczby osób bezrobotnych – 2 szt. - ogólna liczba osób korzystających z zajęć sportowych - 00 - ogólna liczba drużyn biorących udział w imprezach sportowych – 10 - liczba osób korzystających z trasy spacerowej w ciągu dnia - 30 - liczba osób korzystających ze zmodernizowanej bazy sportowej w ciągu roku - 600</p>
<p>Wskaźniki oddziaływania</p>	<p>- zwiększenie liczby mieszkańców na terenach rewitalizowanych - wzrost miejsc pracy - zmniejszenie wykluczenia społecznego</p>

źródło: opracowanie własne

Monitorowanie skutków realizacji programu rewitalizacji będzie się odbywało poprzez cykliczną, prowadzoną co dwa lata analizę poziomu wskaźników wykorzystanych na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych.

Pomiar wskaźników będzie odbywał się na dwóch poziomach: a) pomiar wartości wskaźników na terenach rewitalizacji, w celu sprawdzenia jak prowadzone działania wpłynęły na dany obszar; b) pomiar wartości wskaźników na terenie całej gminy – przewiduje się, że wpływ działań rewitalizacyjnych będzie odczuwalny na terenie całej gminy stąd pojawia się konieczność przeprowadzenia analizy zjawisk kryzysowych na większym obszarze.

Bieżące monitorowanie poziomu wdrażania programu rewitalizacji będzie uwzględniało aktualny stan realizacji przedsięwzięć podstawowych i pozostałych przyjętych w programie. Monitorowanie realizacji przedsięwzięć będzie polegało na sporządzaniu rocznych sprawozdań, które swym zakresem będą obejmować zagadnienia dotyczące:

- stopnia przygotowania projektu do realizacji (m.in. posiadanej dokumentacji, przygotowania terenu),

- w przypadku już rozpoczętych działań – ocenę prowadzonych prac (czy są opóźnienia, co zostało już wykonane, jakie prace zostaną podjęte w dalszej kolejności),
- analizę poniesionych kosztów finansowych – wielkość środków przeznaczonych na dany projekt, stopień ich wykorzystania, określenie źródeł finansowania, prognozę dalszych kosztów, które trzeba ponieść na rzecz danego projektu.

Dzięki regularnemu przeprowadzaniu monitorowania i oceny wykonanych zadań rewitalizacyjnych będzie możliwa aktualizacja programu rewitalizacji i dostosowanie go do bieżących potrzeb oraz w uzasadnionych przypadkach nanoszenie zmian uchwałą Rady Miejskiej Wielichowa.

12. KOMPLEMENTARNOŚĆ POMIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI

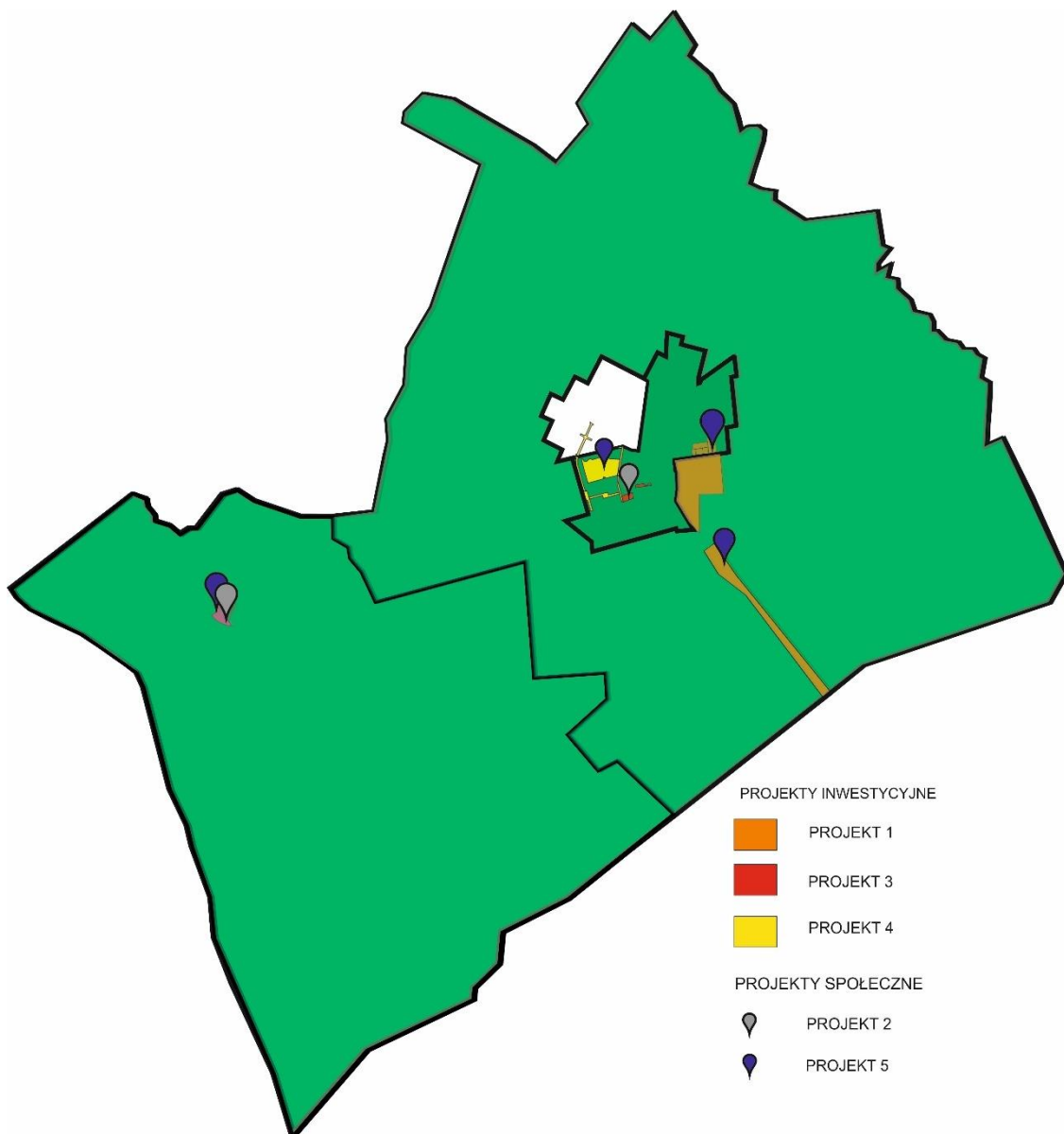
Planowane w programie rewitalizacji działania mają być komplementarne, a więc muszą uzupełniać się pod względem przestrzennym, przedmiotowym, proceduralno – instytucjonalnym i okresowym oraz pod względem źródeł finansowania. Tak podjęte działania pozwolą na kompleksowe wykonanie założeń programu i osiągnięcie maksymalnych efektów.

12.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie Lokalnego Programu Rewitalizacji na cały obszar kryzysowy oraz synergię przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary oraz nie będą wyzwalaly niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez koncentrację projektów na wyznaczonych obszarach rewitalizacji. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonych obszarach rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą gminę, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych

dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Na poniższej mapie zaznaczono projekty z listy podstawowej. Aby zapewnić komplementarność przestrzenną projektów rewitalizacyjnych przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji - czy jest ono zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji, jak również czy jego realizacja spowoduje wzmocnienie innych działań inwestycyjnych i społecznych. Wszystkie zaplanowane działania będą realizowane na obszarze rewitalizacji, za wyjątkiem projektu nr 4, który będzie kontynuowany również poza obszarem rewitalizacji. Przedmiotem projektu jest remont drogi gminnej na potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych oraz bazy sportowo - rekreacyjnej osobom mieszkającym w mieście, ale poza obszarem rewitalizacji. Kontynuacja działań remontowych drogi poza obszarem rewitalizacji zapewni ciągłość i kompleksowość projektu.

Rysunek 14. Lokalizacja projektów z listy podstawowej na obszarze rewitalizacji gminy Wielichowo

Źródło: opracowanie własne

12.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Proponowane przedsięwzięcia zaprojektowane zostały w taki sposób, aby dopełniały się wzajemnie pod względem tematycznym i dążyły do osiągnięcia wspólnego celu. W poniższym wykazie przedstawione zostały wzajemne powiązania projektów, których synchronizacja pozwoli na ograniczenie/eliminację zjawisk kryzysowych.

Tabela 17. Komplementarność problemowa projektów

Stan pożądany	Projekty, które przyczynią się do uzyskania stanu pożądanego	Sposób weryfikacji osiągnięcia celu
<p>Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców</p>	<p>Projekty kluczowe: 1, 2, 3, 4, 5; Projekt uzupełniający: 1,2;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby miejsc pracy, - wzrost liczby zagospodarowanych przestrzeni publicznych umożliwiających relaks i wypoczynek - spadek liczby osób bezrobotnych (zwiększenie zatrudnienia spowoduje poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych, a tym samym spadek liczby osób korzystających ze wsparcia OPS) - zwiększenie dostępności obiektów sportowo – rekreacyjnych i kulturalnych - dokonano remontów elewacji budynków zabytkowych i budynków użyteczności publicznej (liczba budynków, które poddano remontowi/modernizacji, powierzchnia odnowionej elewacji) - liczba/powierzchnia ponownie zagospodarowanych placów i przestrzeni, w których spotykają się mieszkańcy - zwiększenie liczby mieszkańców przebywających w

		zrewitalizowanych przestrzeniach
Rozwój funkcji turystycznych	Projekty kluczowe: 1, 4; Projekty uzupełniające: 1, 2;	- spadek liczby osób bezrobotnych (zwiększenie zatrudnienia spowoduje poprawę sytuacji finansowej gospodarstw domowych, a tym samym spadek liczby osób korzystających ze wsparcia OPS) - zwiększenie dostępności obiektów sportowo – rekreacyjnych i kulturalnych - zwiększenie liczby mieszkańców przebywających w zrewitalizowanych przestrzeniach

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18: Powiązanie projektów podstawowych z wyznaczonymi kierunkami działań rewitalizacyjnych

Kierunek działania Projekt podstawowy	Cel strategiczny 1: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców				Cel strategiczny 2: Rozwój funkcji turystycznych	
	Kierunek 1: Zwiększanie atrakcyjności rynku pracy- rozwój przedsiębiorczości	Kierunek 2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców	Kierunek 3: Stworzenie dostępu do podstawowych usług publicznych i kulturalnych osobom niepełnosprawnym	Kierunek 4: Zmniejszenie ubóstwa na terenie obszaru rewitalizacji	Kierunek 1: Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej	Kierunek 2: Poprawa dostępności oferty kulturalnej
Rozwój turystyki w Gminie Wielichowo						
Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców w tym osób niepełnosprawnych						
Stworzenie dostępu do usług publicznych oraz zapewnienie możliwości udziału w życiu kulturalnym mieszkańcom niepełnosprawnym i starszym						
Stworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej						
Integracja międzypokoleniowa						

Źródło: opracowanie własne

12.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO – INSTYTUCJONALNA

Procedura tworzenia i realizacji założeń programu rewitalizacji jest taka sama jak w przypadku innych dokumentów gminnych. Model zarządzania strategicznego gminy Wielichowo jest zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego, który w literaturze jest przedstawiany jako cykl: analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena → korekta i aktualizacja planów. Zgodnie z powyższym dla każdego dokumentu opracowanego dla gminy Wielichowo, w tym niniejszego programu rewitalizacji, sporządzono diagnozę stanu gminy, która pozwala na określenie problemów występujących na terytorium jednostki oraz stanowi punkt wyjścia do tworzenia założeń programowych. Na etapie planowania prowadzona jest współpraca różnych podmiotów: pracowników Urzędu Miejskiego, instytucji publicznych i prywatnych, mieszkańców i innych. Podczas warsztatów, konsultacji specjalnie powołany zespół ds. opracowania dokumentu strategicznego (dalej nazywany Zespołem) przedstawia dotychczasowe ustalenia, proponowane działania oraz prowadzi dyskusje. Zebrane uwagi są następnie uwzględniane w projekcie dokumentu.

Po opracowaniu i uchwaleniu programu strategicznego następuje procedura jego wdrażania, realizacji, monitorowania i ewaluacji, która spoczywa w gestii Burmistrza Wielichowa wspieranego przez powołany wcześniej zespół.

Dzięki wiedzy pracowników Urzędu Miejskiego na temat wprowadzanych w gminie programów i uchwał oraz sposobów i zakresu ich realizacji, możliwe będzie takie dobieranie projektów, aby spełniały one wszystkie wymagania prawne oraz uzupełniały się pod względem tematycznym, przestrzennym i czasowym.

Komplementarność instytucjonalna Lokalnego Programu Rewitalizacji jest zachowana poprzez współpracę powołanego Zespołu Roboczego z przedstawicielami instytucji zainteresowanych działaniami rewitalizacyjnymi: OPS, instytucjami kulturalnymi i ochrony środowiska, podmiotami gospodarczymi, szkołami, itp. Jednak instytucją nadrzędną podejmującą ostateczne decyzje dotyczące działań rewitalizacyjnych jest Urząd Miejski w Wielichowie.

12.4 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W latach 2007 – 2013 gmina Wielichowo podjęła działania rewitalizacyjne. Dotyczyły one głównie działań inwestycyjnych :

- Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wielichowo i Wielichowo- Wieś oraz stacji uzdatniania wody dla gminy Wielichowo
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Wielichowo, Wielichowo- Wieś, Ziemin, sieci tranzytowej do Śniat, Łubnicy, Trzciny, kanalizacji sanitarnej w części m. Wielichowo oraz Stacji uzdatniania wody dla gminy Wielichowo”
- Przebudowa z rozbudową budynku OSP w Wielichowie na Centrum Pomocy Społecznej i Ratownictwa, modernizacja świetlicy wiejskiej w Śniatach wraz z zagospodarowaniem terenu wokół świetlicy
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w Dębsku wraz z zagospodarowaniem terenu wokół świetlicy
- Modernizacja istniejącego zaplecza kulturalno- rekreacyjnego dla wsi Gradowice
- Modernizacja istniejącego zaplecza kulturalno-rekreacyjnego dla wsi Wilkowo Polskie

Oraz społecznych realizowanych głównie przez OPS:

- „Można inaczej, można więcej” w latach 2008-2013,
- Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wymienione powyżej działania skupione były na podniesieniu standardu i jakości życia mieszkańców i przestrzeni publicznych poprzez przeprowadzenie remontów/ modernizacji oraz rozwinięciu sieci infrastruktury technicznej. W wyniku ich realizacji podniosła się estetyka gminy oraz stworzono atrakcyjne przestrzenie i obiekty użyteczności publicznej dostępne dla wszystkich mieszkańców.

Działania zaproponowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji są powiązane tematycznie z ww. projektami ponieważ dotyczą w głównej mierze podniesienia jakości przestrzeni gminy, w której mieszkańcy mogą się integrować i wypoczywać, a także są kontynuacją lub rozwinięciem zamierzeń podjętych w poprzednich latach. Niniejszy program rewitalizacji pozwala na kontynuację rozpoczętych w ramach poprzedniej

perspektywy finansowej działań dotyczących poprawy jakości zaplecza kulturalno-rekreacyjnego. (Szerzej omówione w rozdziale 9: Projekty zintegrowane).

12.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania polega na pozyskiwaniu funduszy z różnych źródeł w taki sposób, aby nie dopuścić do podwójnego finansowania projektów.

Projekty zamieszczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wielichowo będą finansowane z następujących źródeł:

- Urząd Miejski w Wielichowie,
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+ (WRPO 2014+),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW),
- Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Wlkp.,

Wysokość dofinansowania projektów uzależniona będzie od zapisów regulaminu konkursu, z którego gmina będzie miała możliwość pozyskania środków. Maksymalne dofinansowanie projektów może wynosić:

- Z EFS – do 85% wartości projektu,
- Z WRPO 2014+ - do 85% wartości projektu,
- Z PROW – do 63,63% wartości projektów.

13. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Poniżej przedstawiono szacunkową wysokość środków, które zostaną przeznaczone na realizację poszczególnych projektów oraz wysokość możliwego do uzyskania dofinansowania.

Tabela 19. Szacunkowa wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty rewitalizacyjne oraz możliwości ich pozyskania

Nazwa projektu	Szacunkowa wartość projektu	Wysokość środków możliwych do pozyskania z funduszy unijnych	Wysokość wkładu własnego gminy
----------------	-----------------------------	--	--------------------------------

117

Karta projektu nr 1	5 000 000	4 250 000	750 000
Karta projekt nr 2	1 000 000	850 000	150 000
Karta projektu nr 3	3 000 000	2 550 000	450 000
Karta projektu nr 4	6 000 000	5 100 000	900 000
Karta projektu nr 5:	3 000 00	255 000	45 000
Łączna wartość projektów uzupełniających	5 000 000	4 250 000	750 000
SUMA	20 300 000	17 255 000	3 045 000

Źródło: opracowanie własne

Realizacja celów oraz działań zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji uzależniona jest przede wszystkim od środków finansowych. Przedstawione w tabeli powyżej indykatywne ramy finansowe zakładają, że całkowity koszt działań podejmowanych w ramach rewitalizacji będzie wynosił ok. 20 300 000,00 zł. Maksymalna wartość dofinansowania jaką można pozyskać z funduszy europejskich stanowi ponad 85% wartości tej sumy. Trzeba jednak brać pod uwagę, że maksymalne dofinansowanie projektów zdarza się bardzo rzadko, dlatego suma środków finansowych jaką gmina Wielichowo będzie musiała pozyskać w ramach uzupełnienia z pewnością będzie wyższa niż 3 045 000,00 zł. W takim wypadku stanie się konieczne pozyskanie środków z innych źródeł publicznych lub prywatnych:

1. Środki publiczne (krajowe i zagraniczne)

- budżet gminy,
- programy rządowe,
- fundusze celowe,
- programy i fundusze wojewódzkie,
- programy lokalne (np. zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach programów pomocowych dla przedsiębiorców, dotacje na prace konserwatorskie i restauratorskie i roboty przy obiektach i inne),
- inne fundusze zagraniczne (np. granty organizacji międzynarodowych).

2. Środki prywatne

- kredyty i pożyczki
- leasing
- emisja obligacji komunalnych
- gwarancje bankowe
- środki własne inwestorów prywatnych

14. POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z INNYMI PROGRAMAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Celem zasadniczym programu rewitalizacji jest wyprowadzenie wybranych obszarów gminy Wielichowo ze stanu dezintegracji struktury przestrzenno-funkcjonalnej drogą eliminacji zjawisk i procesów, które spowodowały ten stan. Założenie to umiejscawia program rewitalizacji w szerszym kontekście programowym, a mianowicie jako elementu całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym. Uzasadnieniem takiego podejścia jest fakt, że program rewitalizacji jest spójny ze:

- Zaktualizowaną Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. „Wielkopolska 2020”,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2022,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielichowo,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielichowo na lata 2015-2022.

Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo z pozostałymi dokumentami strategicznymi wynikają z realizacji wspólnych tematycznie celów i zadań, przedstawionych poniżej.

**Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku.
„Wielkopolska 2020”**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielichowo poprzez realizację własnych zadań i celów strategicznych przyczynia się do spełnienia celów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.

Tabela 20. Powiązanie celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gmin Wielichowo z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Lp.	Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo	Cele i działania Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020
1.	Poprawa warunków życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Cel operacyjny 5.6. Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego - Cel operacyjny 6.3. Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu - Cel operacyjny 6.6. Rozwój instrumentów finansowych dla gospodarki - Cel operacyjny 6.7. Doskonalenie kadr gospodarki - Cel operacyjny 6.8. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych - Cel operacyjny 7.1. Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji - Cel operacyjny 7.3. Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności - Cel operacyjny 8.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej - Cel operacyjny 8.2. Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym - Cel operacyjny 8.7. Kształtowanie skłonności

120

		mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu - Cel operacyjny 8.11. Poprawa warunków mieszkaniowych
2.	Rozwój funkcji turystycznych	- Cel operacyjny 8.4. Promocja zdrowego stylu życia - Cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalenie dziedzictwa kulturowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. „Wielkopolska 2020”

Szczególnie istotnym ze względu na proces rewitalizacji jest cel 5.4. *SRWW do roku 2020. Wielkopolska 2020*: Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji, który dotyczy przede wszystkim terenów przemysłowych, powojaskowych, poeksploatacyjnych, pokomunikacyjnych i powydobywczych oraz dzielnic miast będących w zastoju. Cel ten jest realizowany poprzez opracowanie kompleksowego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2016 – 2023, który wykonuje założenia gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych. Działania realizowane w ramach LPR, obejmują inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej oraz projekty edukacyjne.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Gmina Wielichowo jest wspomniana w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego* w kontekście:

- Braków rezerw zasobowych wód podziemnych,
- Niekorzystne zasoby wód w stosunku do zasobów eksploatacyjnych, na których pracują wodociągi komunalne,
- Występowania na terenie gminy złoża gazu ziemnego „Brońsko”,
- Aktualnie prowadzonego na terenie gminy inwestycji PGNiG S.A Oddział w Zielonej Górze związanej z zagospodarowaniem gazu ziemnego,

Główne kierunki działań naprawczych, sugerowane dla Gminy Wielichowo to między innymi:

- monitoring i kontrola stopnia ryzyka dla środowiska funkcjonowania terenów zagrożeń zrównoważonego rozwoju
- usprawnianie procesów produkcji w zakładach, które stanowią zagrożenie, a w skrajnych sytuacjach ich likwidacja,
- zachowanie równowagi pomiędzy prowadzoną gospodarką wodno – ściekową a chłonnością środowiska rolniczego,
- likwidacja nieczynnych składowisk odpadów, przenosząc odpady niebezpieczne do obiektów zapewniających kontrolę i bezpieczeństwo środowiska;
- redukcja emisji substancji wprowadzanych do powietrza, m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych technik przyjaznych środowisku.

Celem PZPWW jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu będący jedną z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Aby osiągnąć możliwie wysoki poziom rozwoju zrównoważonego należy osiągnąć:

- ład społeczny, oznaczający poprawę jakości życia w społeczeństwie,
- ład ekonomiczny, który gwarantuje efektywny rozwój społeczno – gospodarczy,
- ład ekologiczny, zmierzający do utrwalenia rozwoju ekologicznie zrównoważonego,
- ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Realizacja celów i zadań określonych w niniejszym programie rewitalizacji przyczyni się do zwiększenia ładu społecznego i przestrzennego na terenie gminy Wielichowo. Zwiększenie ładu społecznego zostanie osiągnięte poprzez stworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy i terenów rekreacyjnych, co spowoduje wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy oraz zaspokoi ich aspiracje społeczne, co gwarantują projekty: 2: Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców w tym osób niepełnosprawnych, 3: Stworzenie dostępu do usług publicznych oraz zapewnienie możliwości udziału w życiu kulturalnym mieszkańcom niepełnosprawnym, 4: Stworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2022

Program rewitalizacji łączy się z Powiatową *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych* poprzez działania i cele mające za zadanie podniesienie poziomu życia mieszkańców. Cel strategiczny nr 1 ww. dokumentu – Zapewnienie godnych warunków życia osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie i zagrożonych wykluczeniem społecznym – podejmuje następujące zadania które będą realizowane również w ramach programu rewitalizacji:

- 1) Aplikowanie i realizowanie programów zewnętrznych w celu pozyskania środków na zadania realizowane na rzecz grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) Promocja i rozwój wolontariatu na rzecz osób potrzebujących,

Program Rewitalizacji Gminy Wielichowo realizuje również zadania Celu 2 PSRPS- Ograniczenie przyczyn i łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez realizację wymienionych zadań: Ułatwienie dostępu do usług specjalistycznych(...); Rozwój wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych, oraz Celu 3- Stworzenie warunków aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie osobom niepełnosprawnym łatwego dostępu do instytucji, urzędów i budynków użyteczności publicznej poprzez dalsze dostosowywanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwiększenie mobilności osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier architektonicznych (...), zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wielichowo wyróżnia trzy cele strategiczne: Rozwój infrastruktury technicznej, Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy i rozwój usług społecznych. Poniżej przytoczono projekty realizowane w ramach poszczególnych celów, które nawiązują do zadań zawartych w niniejszym programie rewitalizacji.

W ramach Celu 1 gmina realizuje projekty związane z drogownictwem tj. budowa i remont dróg na terenie gminy, budowa chodników i oświetlenia.

W ramach wspierania rozwoju gospodarczego gminy realizowane są projekty dotyczące wspierania rozwoju turystyki m. in. budowa ścieżek rowerowych oraz

promocja miasta i gminy. Cel 3 natomiast wskazuje projekty dotyczące Usług społecznych tj. likwidacja barier architektonicznych przy budynkach użyteczności publicznej, organizacja placów do gier i zabaw.

Lokalny Program Rewitalizacji poprzez zawarte w nim projekty, będzie spełniał ww. cele Strategii.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielichowo

Studium określa kierunki zagospodarowania przestrzennego i zasady polityki przestrzennej gminy, przy szczególnym uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych. Ponadto, *Studium* tworzy podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W *Studium* zawarte są wszystkie podstawowe informacje dotyczące gminy Wielichowo, dlatego często odwoływano się do zapisów tego dokumentu w części diagnostycznej programu rewitalizacji.

Główny cel rozwoju gminy określony w *Studium* to „Wzrost dobrobytu mieszkańców Gminy”. Sformułowano również cele strategiczne. Niniejszy Program Rewitalizacji wpisuje się w cele strategiczne SUiKZP wymienione poniżej:

1. Usprawnienie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej,
2. Zabezpieczenie miejsc pracy dla mieszkańców,
3. Zabezpieczenie pełnej obsługi mieszkańców (zapewnienie tych wszystkich usług, jakie na poziomie gminy winny się znaleźć)

W sposób bezpośredni LPR Gminy Wielichowo realizuje ww. cele *Studium* poprzez wykonanie następujących projektów nr 1, 2, 3 i 4.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielichowo na lata 2015 – 2022

Proces rewitalizacji dotyczy rozwiązywania głównie problemów społecznych dlatego istotne jest powiązanie działań rewitalizacyjnych z tymi wyznaczonymi w SRPS.

Wizja zawarta w SRPS Gminy Wielichowo to: „Wielichowo gminą otwartą na problemy mieszkańców, umożliwiającą im rozwój oraz skutecznie przeciwdziałającą

zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego”. Zostanie ona wypełniona poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych w niej przedstawionych. Projektami wspierającymi cele SRPS są projekty kluczowe od 2-5. Działania podejmowane w ramach tych projektów mają przyczynić się przede wszystkim do zmniejszenia zagrożenia wykluczeniem osób starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej tych osób, a także poszerzenie bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy. Spowoduje to osiągnięcie przede wszystkim poniższych celów strategii:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom
2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

15. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Konsultacje połączone z uspołecznieniem Programu poprzedzone zostały szkoleniem pracowników Urzędu Miejskiego w Wielichowie, w którym szczególnie nacisk położono na właściwe rozumienie procesu rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej.

Szczególne znaczenie we właściwym rozumieniu i implementowaniu procesu rewitalizacji miało za zadanie między innymi dobre opisanie poszczególnych funkcji roboczego zespołu do spraw rewitalizacji, jako podstawowej komórki w zakresie kontaktowania się z mieszkańcami Gminy Wielichowo.

Właściwe konsultacje społeczne odbyły się 3 lipca 2017 roku w siedzibie Biblioteki Gminnej w Wielichowie.

1. Spotkania podzielone były na trzy panele:
 - a. Przedstawiciele organizacji pozarządowych,
 - b. Otwarte spotkanie dla mieszkańców, w tym przedsiębiorców,
 - c. Przedstawiciele jednostek zależnych i podległych samorządowi.

W spotkaniach udział wzięło łącznie 63 osoby. Szczególnie interesująco wypadło spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedstawicielami rad sołeckich, na którym przedstawiono ideę rewitalizacji i potencjalne zasięgi obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Wielichowo. Szczególnym zainteresowaniem

cieszyły się propozycje Urzędu Miejskiego w zakresie konkretnych rozwiązań projektowych mających za zadanie wyprowadzenie określonego obszaru z owej sytuacji. Osoby obecne przyjęły rozwiązania projektowe z entuzjazmem, żadne uwagi dotyczące projektów nie zostały zgłoszone.

Interesującym okazał się fakt, iż na terenie sołectw przewidzianych do rewitalizacji odbywa się już szereg działań o charakterze społecznym (miękkim), które można z powodzeniem wpisać w proces rewitalizacji na terenie Gminy Wielichowo.

W trakcie spotkań uczestnicy wypełnili ankietę informacyjną oraz zapoznani zostali z efektami dotychczasowych prac nad Programem Rewitalizacji.

Kwestionariusze ankiety były opracowane przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz ekspertów zewnętrznych już po opracowaniu wstępnej diagnozy, a następnie rozprowadzane przez pracowników Urzędu od 6 czerwca z możliwością złożenia ich do 23 czerwca 2017 r. w sekretariacie Urzędu lub na adres mailowy urząd@wielichowo.pl. W odpowiedzi zwrotnej otrzymano 39 ankiet.

92,31% respondentów stanowili mieszkańcy gminy. 51,61% stanowiły kobiety, a 48,39% mężczyźni. Największy udział osób badanych znajdował się w przedziale wieku 35-44 lata (24,32%), mniej w wieku 45-54 (21,62%) oraz 55-64 i 25-34 lata (po 18,92%). Najmniejszy udział stanowiły osoby w wieku powyżej 65 lat (10,81%) oraz 18-24 (5,41%).

Respondenci stanowili grupę bardzo dobrze wykształconych osób. 44,44% z nich posiadało wykształcenie średnie, a 36,11% wykształcenie wyższe. Osoby z wykształceniem zawodowym stanowiły 16,67% ankietowanych. Tylko 2,78% osób biorących udział w ankiecie miało wykształcenie podstawowe.

Większość badanych jest aktywna zawodowo, tylko 18,42% z nich to emeryci/renciści, a osoby uczące się zaledwie 2,78%. Pozostała część ankietowanych to osoby aktywne zawodowo: pracujący u pracodawcy (57,89%), prowadzący własną działalność gospodarczą (13,16%) oraz zatrudnione w rolnictwie (7,89%).

Kwestionariusz ankiety zawierał 16 pytań otwartych i zamkniętych. Pierwsze pytanie dotyczyło dostępności do infrastruktury publicznej oraz poziomu edukacji na szczeblu podstawowym (szkoła podstawowa i gimnazjum). 47,37% ankietowanych źle oceniło dostęp do żłobków i przedszkoli, szczególną uwagę zwracano na konieczność

stworzenia żłobka. Zdecydowanie lepiej został oceniony dostęp do szkół podstawowych oraz gimnazjalnych (odpowiedzi „dobry” lub „bardzo dobry” udzieliło odpowiednio 83,78% i 85,29%). Gorzej respondenci ocenili dostęp do placówek użyteczności publicznej (urzędów, ośrodków kulturalnych itp.) odpowiedzi „dobry” lub „bardzo dobry” udzieliło odpowiednio 78,38% ankietowanych, dodatkowo zwrócono uwagę na słaby dostęp do tych obiektów dla osób niepełnosprawnych.

Poziom edukacji w szkołach podstawowych i gimnazjach określono jako dobry - odpowiedzi „dobry” lub „bardzo dobry” udzieliło 88,89% osób.

Kolejne pytanie dotyczyło możliwości integrowania się mieszkańców poprzez możliwość uczestniczenia w stowarzyszeniach, klubach i kołach, dostępności do miejsc spotkań oraz ich jakości (czy są estetyczne i atrakcyjne).

39,47% respondentów określiło istniejące możliwości uczestniczenia w różnych stowarzyszeniach i klubach jako dobre lub bardzo dobre, a 42,11 jako średnie. Tylko 18,42% ankietowanych uważa obecne możliwości udzielania się w życiu społecznym i kulturalnym niewystarczające. Az 68,42% ankietowanych negatywnie oceniło dostęp do miejsc spotkań i integracji społecznej, a 61,11% badanych źle oceniła jakość tych miejsc.

Kolejne pytanie miało na celu poznanie zdania interesariuszy nt. infrastruktury technicznej w gminie, a więc dostępie i możliwości użytkowania podstawowych sieci, liczbie i jakości zasobów mieszkaniowych oraz stanu infrastruktury drogowej.

Najlepiej został oceniony dostęp do sieci wodociągowej (72,97% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „dobrze” lub „bardzo dobrze”), zdecydowanie gorzej oceniono dostęp do sieci kanalizacyjnej („dobrze” lub „bardzo dobrze” 27,78%) i Internetu szerokopasmowego. 1/3 ankietowanych dobrze oceniła liczbę zasobów mieszkaniowych i jakość mieszkań. Najgorzej został oceniony stan nawierzchni dróg (81,08% negatywnych odpowiedzi) oraz stan infrastruktury okołodrogowej (83,33%). 58,33% ankietowanych negatywnie oceniło także poczucie bezpieczeństwa na drodze.

Kolejne pytania dotyczyły estetyki przestrzeni gminy, w których pytano respondentów o ich opinie na temat dbałości mieszkańców o wygląd i uporządkowanie

prywatnych posesji, prezencję budynków użyteczności publicznej oraz estetykę przestrzeni publicznych (parków, skwerów, ulic).

76,32% ankietowanych uważa dbałość mieszkańców gminy o prywatne posesje jako dobrą lub bardzo dobrą. Słabiej została oceniona estetyka budynków użyteczności publicznej (63,16% pozytywnych odpowiedzi), a 57,89% ankietowanych pozytywnie ocenia estetykę budynków użyteczności publicznej.

Prawie połowa ankietowanych (45,95%) dobrze ocenia stan środowiska. Jednak nadal niska jest świadomość ekologiczna mieszkańców (tylko 42,11% respondentów ocenia ją pozytywnie). Tylko 1/3 osób dobrze lub bardzo dobrze ocenia możliwość znalezienia pracy na terenie gminy. Ponad połowa badanych (68,05%) dobrze ocenia dostęp do opieki społecznej, a 64,87% pozytywnie ocenia jakość usług przez nią świadczonych.

Ogólne poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy jest dobre. 69,27% ankietowanych czyje się bezpiecznie na terenie gminy, a 21,62% określiło poziom bezpieczeństwa jako średni.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o określenie stopnia natężenia problemów społecznych występujących na terenie gminy. Jako najważniejszy problem społeczny w gminie uznano alkoholizm (57,14%), na drugim miejscu wymieniano biedę (34,29), następnie bezrobocie (29,73%), przemoc w rodzinie (27,27%) i przestępczość wśród młodocianych (25,71%). Jako najrzadziej występujące problemy wymieniono przestępczość (17,65%) oraz narkomanię (17,65%).

W następnym pytaniu badani zostali poproszeni o wymienienie najważniejszych problemów występujących ich zdaniem na terenie gminy Wielichowo. Udzielono następujących odpowiedzi:

- brak komunikacji publicznej,
- nieprzystosowane budynki użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- brak ścieżek rowerowych,
- zły stan dróg,

- zaśmiecanie terenów,
- problemy ze znalezieniem pracy,
- brudzenie dróg przez rolników,
- brak zieleni na placach zabaw,
- brak udoskonalenia stadionu np. bieżnia,
- brak utwardzenia ulicy krótkiej w Zieminie,
- konieczność remontu sali wiejskiej w Zieminie,
- brak inwestorów,
- brak zajęć dla seniorów,
- brak przejścia dla pieszych w Zieminie,
- konieczność modernizacji Urzędu Miasta i Gminy,
- alkoholizm,
- brak żłobka,
- brak placu zabaw,
- słaba oferta centrum kultury,
- niskie dofinansowania na imprezy integracyjne,
- brak sal wiejskich w wielu wsiach,
- brak imprez masowych,
- konieczność modernizacji kompleksu parkowego,
- mała liczba zbiorników wodnych,
- brak regulacji rowów i odwodnień,
- częściowy brak oświetlenia,
- słabe zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci w czasie wakacji,
- duża liczba bezpańskich zwierząt,
- brak światłowodów.

W dalszej kolejności respondenci wskazywali na co najmniej trzy przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane na terenie gminy. Najwięcej ankietowanych wskazywało konieczność przeprowadzenia remontów i budowy dróg (21,95%) oraz budowę i modernizację chodników i ścieżek rowerowych (20,33%), a także wsparcie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów (10,57%). W następnej kolejności wskazywano potrzebę budowę i modernizację budynków

użyteczności publicznej oraz poprawę estetyki gminy (po 8,13%), budowę obiektów sportowo-rekreacyjnych (7,32%) oraz wydzielenia i uzbrajania gruntów dla inwestorów (6,50%).

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o dokończenie zdania „Uważam, że Gmina Wielichowo jest....”. Udzielono następujących odpowiedzi:

- ciekawą i interesującą gminą,
- atrakcyjna, ale słabo promowana i reklamowana,
- czysta i zadbana,
- w części rozwinięta ponieważ brakuje wielu przedsiębiorców,
- zarządzana w dobrym kierunku,
- atrakcyjna, ale potrzebuje renowacji,
- gminą, która ma potencjał,
- nieuporządkowana przestrzennie,
- biedna,
- OK,
- mało atrakcyjna dla interesantów zewnętrznych,
- fajna.

Biorąc pod uwagę powyższe opinie, w programie rewitalizacji zawarte zostały projekty, które mają na celu rozwiązanie problemów wskazanych przez mieszkańców, m.in. zwiększenie wykorzystania turystycznego i ułatwienie dostępu do usług publicznych oraz zapewnienie możliwości udziału w życiu kulturalnym mieszkańcom niepełnosprawnym i starszym.

Następnie poproszono respondentów o przytoczenie pozytywnej i negatywnej zmiany jakie zaszły na terenie ich gminy, które przedstawiono w poniższej tabeli.

POZYTYWNE	NEGATYWNE
estetyka gminy	próg zwalniający w miejscowości Łubnica
budowa przedszkola	wycinka drzew
powstanie marketu DINO	brak przychodni z lekarzami specjalistami

130

poprawa jakości dróg i chodników	brak rozrywek dla młodzieży
rozwój aktywności kół wiejskich	wysokie koszty śmieci
fundusze sołeckie	trudność dojazdu rowerem do Wielichowa
remont stadionu	brak infrastruktury rekreacyjno-sportowej
wygląd zewnętrzny miasta	nie korzystanie w ekologicznych źródeł ciepła
zmniejszenie bezrobocia	likwidacja dobrego handlu
nowe lokum dla OSP	Internet szerokopasmowy
kanalizacja	
wybór lepszego burmistrza	

Pytano również o atrakcyjność gminy pod wieloma względami, np. czy jest atrakcyjna dla mieszkańców i przedsiębiorców. Ankietowani pozytywnie ocenili m.in. zarządzanie gminy (97,06%), atrakcyjność dla mieszkańców (75,00%), warunki życia i perspektywy rozwoju (75,00% pozytywnych odpowiedzi), a także sytuację finansową gminy (56,25% pozytywnych odpowiedzi). Negatywnie zaś atrakcyjność dla turystów (88,24% negatywnych odpowiedzi), położenie gminy i jej atrakcyjność na tle sąsiednich gmin (64,71% negatywnych odpowiedzi), atrakcyjność dla przedsiębiorców (64,52% negatywnych odpowiedzi).

Najczęstszą formą promocji gminy z jaką zetknęli się respondenci była organizacja imprez (34,15%), współpraca z lokalnymi organizacjami (21,95%) oraz Internet (14,63%).

W związku z realizacją programu rewitalizacji istotne jest również skąd mieszkańcy czerpią wiedzę nt. podejmowanych przez władzę inicjatyw. Większość osób dowiaduje się o nich z gminnej strony internetowej (34,78%), od pracowników Urzędu i innych instytucji (15,22%), z lokalnej prasy (14,13%) i z tablicy ogłoszeń (13,04%).

Zapytano również czego w odczuciu respondentów brakuje w gminie. Udzielono następujących odpowiedzi:

- ścieżek rowerowych,
- dostępu do infrastruktury sportowej,
- akcji promujących zdrowy styl życia i ochrony środowiska,
- zajęć dla seniorów,
- czystego powietrza,
- możliwości rozwoju,
- reklamy gminy,
- informacji o lokalnym rynku pracy,
- informacji o tym, jak założyć firmę,
- działek budowlanych,
- kanalizacji.

Na koniec poproszono o wskazanie jaki potencjał gminy, wg ankietowanych powinien być rozwijany. Odpowiedzi były następujące:

- krajoznawczy,
- wyznaczenie szlaków pieszo-rowerowych,
- reklama święta piezarki,
- turystyka i promocja obszarów Natura 2000,
- agroturystyka,
- zatrzymanie migracji do dużych miast,
- rolnictwo,
- tworzenie miejsc pracy,
- warsztaty dla dzieci,
- stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw.

Przeprowadzona ankieta pozwoliła na określenie potrzeb mieszkańców gminy i możliwych kierunków działań w celu poprawy jakości życia ludności. Gmina Wielichowo jest na ogół bardzo dobrze oceniana przez mieszkańców, choć wyniki ankiet wskazują konieczność przeprowadzenia działań mających na celu podniesienie

atrakcyjności przestrzeni i rozbudowę sieci infrastruktury technicznej i drogowej. Potrzeby te będą realizowane w niniejszym programie rewitalizacji, jak również brane pod uwagę przy wprowadzaniu nowych projektów.

Kluczowym aspektem partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania LPR będzie włączenie szerokiego grona partnerów, tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania ww. podmiotów w trakcie wdrażania LPR. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji stale będą informowani o postępach we wdrażaniu programu poprzez regularne informowanie o postępach realizacji programu przez:

- Publikację raportów z monitorowania programu,
- Spotkania urzędników i zespołu roboczego z mieszkańcami,
- Współpracę z jednostkami pomocniczymi i lokalnymi grupami działania (sołtysi, członkowie rady sołeckiej, Koła Gospodyń Wiejskich),
- Informacje drogą pocztową (tradycyjną i elektroniczną)
- Publikacje internetowe,
- Publikacje w prasie lokalnej.

Mieszkańcy mają dostęp do zakładki znajdującej się na stronie Gminy Wielichowo pod adresem <https://wielichowo.pl/program-rewitalizacji-gminy-wielichowo/>, gdzie umieszczane są informacje dotyczące bieżących postępów w zakresie rewitalizacji. Mieszkańcy mogą za pośrednictwem strony zapoznać się nie tylko z Diagnozą do Programu Rewitalizacji, ale też wyjaśnieniem pojęcia „rewitalizacja” oraz ulotką informacyjną.

W przypadku działań ukierunkowanych na osoby bezrobotne Urząd będzie informował zarejestrowane w PUP w Grodzisku Wlkp. osoby bezrobotne o możliwości uczestnictwa w projektach doszkalających, podając jednocześnie ich tematykę i zakres, datę i miejsce realizacji oraz wymagania jakie należy spełnić aby wziąć udział w projekcie (np. być osobą bezrobotną zarejestrowaną w PUP zamieszkującą obszar rewitalizacji).

Znacznie trudniejszym zadaniem będzie zachęcenie mieszkańców obszaru rewitalizacji do integracji i podjęcia działań na rzecz społeczności lokalnej. Zaplanowano rozpoczęcie wdrażania społeczności lokalnej w projekty i zadania o tej tematyce poprzez prowadzenie wspólnych zabaw i rozrywki, tj. organizację imprez lokalnych oraz poprzez prowadzenie zajęć, działań dla dzieci i młodzieży. Informacje o tego typu wydarzeniach i działaniach mieszkańcy będą informowani przez sołtysów i radę sołecką oraz materiały promocyjne (plakaty, ulotki) dostępne w sklepach spożywczych i rozwieszane na słupach ogłoszeniowych.

Kolejne etapy wdrożenia mieszkańców w proces rewitalizacji, w celu zwiększenia ich aktywności i liczby podejmowanych inicjatyw społecznych będą się opierały na prowadzeniu wspólnych prac dla dobra jednostki. Podstawą, rdzeniem takiej inicjatywy będą osoby już aktywnie działające na rzecz społeczności lokalnej: panie z Koła Gospodyń Wiejskich, strażacy z OSP, radni sołectwa i inni, którzy będą zachęcać pozostałych mieszkańców (swoich sąsiadów, krewnych, znajomych) do pomocy w organizacji i wykonaniu działania.

Istotne będzie również zapewnienie możliwości współdecydowania interesariuszy w trakcie procesu wdrażania i monitorowania LPR, które będzie polegać na rozwijaniu dialogu między partnerami, zgłaszaniu propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych, uczestnictwie w przygotowaniu raportów z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, zaangażowaniu przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań. W celu włączenia interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji gmina Wielichowo utworzy także stały punkt informacyjny, zlokalizowany w Urzędzie Miejskim w Wielichowie. Ponadto zostanie utworzona sieć liderów rewitalizacji wybranych spośród mieszkańców obszarów rewitalizacji podczas kolejnych spotkań z Zespołem Roboczym ds. Rewitalizacji

16. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia

strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Urząd Miejski w Wielichowie skierował pismo do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu w dniu 19.10.2017 r. w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2017-2023.

W odpowiedzi na pismo, Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, mając na uwadze fakt, że realizacja założeń projektów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz negatywnego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi, odstąpił od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pismem z dnia 16.11.2017 r. (data wpływu do Urzędu Miejskiego w Wielichowie – 20.11.2017).

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w nawiązaniu do pisma z dnia 19.10.2017 r. (data wpływu: 20.10.2017 r.) w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2017-2023 wyraziła zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę charakter planowanych w ramach projektu Programu działań, lokalny zasięg ich oddziaływania, wskazane planowane rozwiązania chroniące środowisko, a także fakt, że realizacja ustaleń projektu Programu będzie prowadzona poza obszarami chronionymi i będzie rozłożona w czasie i przestrzeni, nie przewidziano występowania znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi i obszary chronione. Zatem według opinii RDOŚ z dnia 10.11.2017 (wpływ do Urzędu Miejskiego w Wielichowie: 13.11.2017) projekt Programu nie kwalifikuje się do projektów dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 3 i art. 47 ustawy ooś i nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

135

17. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1: Wykaz miejscowości wraz z liczbą mieszkańców (stan na dzień 31 grudnia 2016 r.).....	9
Tabela 2: Podział bezrobotnych na płeć w gminie Wielichowo.....	16
Tabela 3: Liczba dzieci w placówkach oświatowych.....	18
Tabela 4. Przepisy w 2016 roku w gminie Wielichowo.....	20
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz ich udział na 100 mieszkańców w 2016 r.	26
Tabela 6. Wykaz gruntów na terenie gminy Wielichowo w 2016 roku	28
Tabela 7. Podstawowe parametry wyróżnionych jednostek analitycznych	63
Tabela 8: Podział miasta Wielichowo.....	65
Tabela 9: Wskaźniki zastosowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wielichowo	66
Tabela 10. Sfera społeczna.....	70
Tabela 11. Sfera gospodarcza	72
Tabela 12. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	73
Tabela 13. Sfera techniczna	75
Tabela 14. Sfera środowiskowa	77
Tabela 15. Obszary zdegradowane w gminie Wielichowo.....	81
Tabela 16. Cele strategiczne i kierunki działań programu rewitalizacji.....	89
Tabela 17. Komplementarność problemowa projektów	112
Tabela 18: Powiązanie projektów podstawowych z wyznaczonymi kierunkami działań rewitalizacyjnych.....	114
Tabela 19. Szacunkowa wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty rewitalizacyjne oraz możliwości ich pozyskania	117

Tabela 20. Powiązanie celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gmin Wielichowo z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.....120

Wykresy

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.....	10
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.	11
Wykres 3: Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności Gminy Wielichowo w latach 2012-2016.....	12
Wykres 4. Struktura ludności Gminy Wielichowo – podział na funkcjonalne grupy wieku w 2012 roku.	13
Wykres 5. Struktura ludności Gminy Wielichowo – podział na funkcjonalne grupy wieku w 2016 roku.	13
Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie Wielichowo w latach 2012-2016.	15
Wykres 7. Osoby korzystające z pomocy społecznej w gminie Wielichowo w latach 2012-2016.....	23

Rysunki

Rysunek 1. Położenie gminy Wielichowo.	6
Rysunek 2. Położenie gminy Wielichowo w powiecie grodziskim.	6
Rysunek 3. Mapa gminy Wielichowo.	8
Rysunek 4: Liczba przedmiotów gospodarczych w gminie Wielichowo w przeliczeniu na 100 mieszkańców w latach 2012-2016.	26
Rysunek 5. Trasa rowerowa Wielichowo – Prochy – Tarnowa – Piotrowo Wlk. – Pruszkowo – Dębsko – Wielichowo (ok. 15 km / 2 h).	32
Rysunek 6. Trasa rowerowa Wielichowo – Gradowice – Augustowo – Łubnica – Gradowice – Wielichowo (ok. 18 km / 2h).	33
Rysunek 7. Obszar Natura 2000 PLB300004 Wielki Łęg Obrzański na terenie gminy Wielichowo	47
Rysunek 8. Formy ochrony przyrody na tle gminy Wielichowo.	49

Rysunek 9. Wstępna ocena ryzyka powodziowego – obszary narażone na ryzyko niebezpieczeństwa powodziowego.....	53
Rysunek 10. Strefy energii wiatru w Polsce wg H. Lorenc.....	59
Rysunek 11. Podział gminy Wielichowo na jednostki analityczne	64
Rysunek 12. Podział miasta Wielichowa na mniejsze jednostki analityczne.....	65
Rysunek 13. Obszar zdegradowany gminy Wielichowo	80
Rysunek 14. Lokalizacja projektów z listy podstawowej na obszarze rewitalizacji gminy Wielichowo	111

UZASADNIENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wielichowo na lata 2017-2023 został opracowany na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Powstanie dokumentu poprzedziły szeroko zakrojone analizy oraz diagnoza obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji. Dzięki udziałowi lokalnej społeczności opracowany dokument jest adekwatny do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców .

Lokalny Program Rewitalizacji jest zbiorem działań obejmującym projekty ze sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej i kulturowej. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji Lokalny Program Rewitalizacji, będzie instrumentem, który pozwoli na wdrażanie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany i zgodny z założonymi celami. Przewidziane w programie działania rewitalizacyjne przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym upoważnia radę gminy do podejmowania uchwał dotyczących programów gospodarczych gminy, dlatego podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne.